

Mündəricat

- 2 SOCAR-ın prezidenti
Rövnəq Abdullayevin müraciəti
- 3 Hesabat haqqında
- 5 SOCAR haqqında
- 16 Korporativ idarəetmə
- 21 İnsan Resursları
- 32 Sosial Fəaliyyət və Regionların
İnkişafına Dəstək
- 36 Əməyin təhlükəsizliyi və sağlamlıq
- 41 Ekoloji fəaliyyət
- 58 GRI İndeksi
- 64 Əsas maliyyə göstəriciləri
- 65 Termin və ixtisarlər
- 66 Müstəqil Əminlik Bəyannaməsi

SOCAR-ın prezidenti Rövnəq Abdullayevin müraciəti

Öz enerji təhlükəsizliyini uzunmüddətli təmin etmiş Azərbaycan, regionun makroiqtisadi yüksəlişində əhəmiyyətli rola, ölkə daxilində etibarlı və stabil investisiya mühitinə sahibdir. Hesabat ilində neftin qiymətinin dünya bazarında qeyri-stabil olmasına baxmayaraq SOCAR neft-qaz hasilatı və neft məhsullarının istehsalı ilə əlaqədar bütün proqnozlara, eləcə də ixrac öhdəliklərinə əməl etmişdir.

SOCAR-ın strateji inkişaf trendləri arasında xarici bazarlarda fəaliyyətin genişləndirilməsi, investisiya proqramlarının həyata keçirilməsi və bu yolla məhsuldar iqtisadi əlaqələrin qurulması mühüm yer tutur.

Azərbaycan son dövrdə etibarlı qaz ixracatçısı kimi, Avropanın ən böyük enerji və infrastruktur layihələrini həyata keçirir. SOCAR-ın fəaliyyəti üçün strateji əhəmiyyət kəsb edən "Şahdəniz-1", "Şahdəniz-2", TANAP və TAP layihələri beynəlxalq bazarlara çıxışı təmin edəcək. Hal-hazırda TANAP xaricdə həyata keçirdiyimiz ən böyük layihədir. Mövcud layihələr üzrə görülən tədbirlər, eləcə də perspektiv strukturların potensialı nikbin proqnozlar üçün əsas verir. Yaxın perspektivdə əmtəəlik qaz hasilatını ildə 40 mlrd. m³-ə çatdırmaq üçün imkanlar mövcuddur.

SOCAR-ın inkişaf perspektivləri sırasında istər ölkə daxilində, istərsə də xaricdə həyata keçirilən neft emalı və neft kimyası layihələri mühüm yer tutur. 2018-ci ildə tam istismara verilməsi nəzərdə tutulan Karbamid zavodunun inşası üzrə işlər qrafikə uyğun davam etdirilir. Zavodun tikilməsində əsas məqsəd ölkənin kənd təsərrüfatının azot gübrəsinə tələbatını ödəmək və ixrac potensialı yaratmaqdır.

Biz Türkiyədə də mühüm emal və neft-kimya layihələri həyata keçiririk. Türkiyənin neft-kimya sektorunda yeganə istehsalçısı olan "Petkim", SOCAR-ın idarəçiliyində ilbəlil uğurlu nəticələr qazanır. İllik emal gücü 10 mln. ton həcmində nəzərdə tutulan "STAR" neft emalı zavodunun tikilməsində məqsədimiz "Petkim"-in xammalı olan nafta və Türkiyə bazarına idxal edilən digər neft məhsulları istehsal

etməkdir. Zavodun 2018-ci ildə istismara verilməsi planlaşdırılır.

SOCAR-ın Gürcüstanda Kulevi "Black Sea" Terminalı, "SOCAR Energy Georgia" şirkətləri uğurla fəaliyyət göstərirlər.

"SOCAR TRADING" şirkəti Avropada özünü tanıdaraq, Cenevrə, Sinqapur, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Nigeriya, Vyetnam, Misir kimi ölkələrdə, Şərqi və Cənub-Qərbi Avropa, Şimali və Qərbi Afrika, Cənub-Şərqi Asiya və Aralıq dənizi hövzəsindəki bazarlarda möhkəmlənmişdir.

Qürur hissi ilə demək olar ki, SOCAR öz strategiyası və gündəlik fəaliyyətində davamlı inkişaf ilə bağlı bir sıra əhəmiyyətli məsələləri daimi olaraq işıqlandırır. SOCAR iqlimin dəyişməsinə təsir edə biləcək istilik effekti yaradan qazların emissiyaları və enerjinin istifadəsi kimi bir sıra riskləri müəyyənləşdirmiş və onların idarə olunması üçün nəzərdə tutulmuş tədbirləri daim təkmilləşdirir.

Biz həmçinin ictimai məsuliyyətimizi dərk edərək ölkənin sosial həyatında fəal iştirak edirik, respublikamızda həyata keçirilən bir sıra mühüm sosial-iqtisadi layihələrə öz töhfələrimizi veririk. Çoxminli neftçilər ordusunun sosial problemlərinin həllini hər zaman diqqət mərkəzində saxlayan SOCAR bu istiqamətdə genişmiqyaslı tədbirlər həyata keçirir.

Təəssüflər olsun ki, SOCAR rəhbərliyinin əməyin mühafizəsi və təhlükəsizlik məsələrinə həssas və diqqətli yanaşmasına baxmayaraq 2015-ci ildə güclü qasırğa nəticəsində iki ağır bədbəxt hadisə baş vermişdir. 4 dekabr 2015-ci il tarixində küləyin sürəti 40 m/san, dalğanın hündürlüyü isə 10 metrədən yüksək olan ekstremal hava şəraitində baş vermiş bu iki hadisə nəticəsində 14 nəfər həlak olmuş, 19 nəfər itkin düşmüşdür. Bədbəxt hadisələr nəticəsində itkin düşmüş işçilərin axtarışı bu gün də davam etməkdədir. Qeyd olunmuş hadisələrin rəsmi təhlili nəticəsində çatışmazlıqlar müəyyən edilmiş və gələcəkdə bu cür qəzaların qarşısını almaq üçün bütün lazımi tədbirlər artıq həyata keçirilir. Biz bu istiqamətdə öz məsuliyyətimizi dərk edirik və bu cür hadisələrin gələcəkdə təkrarlanmaması üçün əlimizdən gələni edirik.

SOCAR üçün davamlı inkişaf üzrə fəaliyyət həm imkanlar həm də bir sıra çətinliklər yaradır. Lakin qeyd etmək lazımdır ki, yaranan çətinliklərə baxmayaraq, bu hesabatda əks olunmuş SOCAR-ın uğurları və nailiyyətləri qürurvericidir. SOCAR-ın bundan sonra da Azərbaycanın daha yüksək və sürətli inkişafına, regional və global əməkdaşlığın genişlənməsinə, regionda enerji təhlükəsizliyinin möhkəmlənməsinə yönəlmiş missiyasını layiqincə davam etdirəcəyinə əminəm.

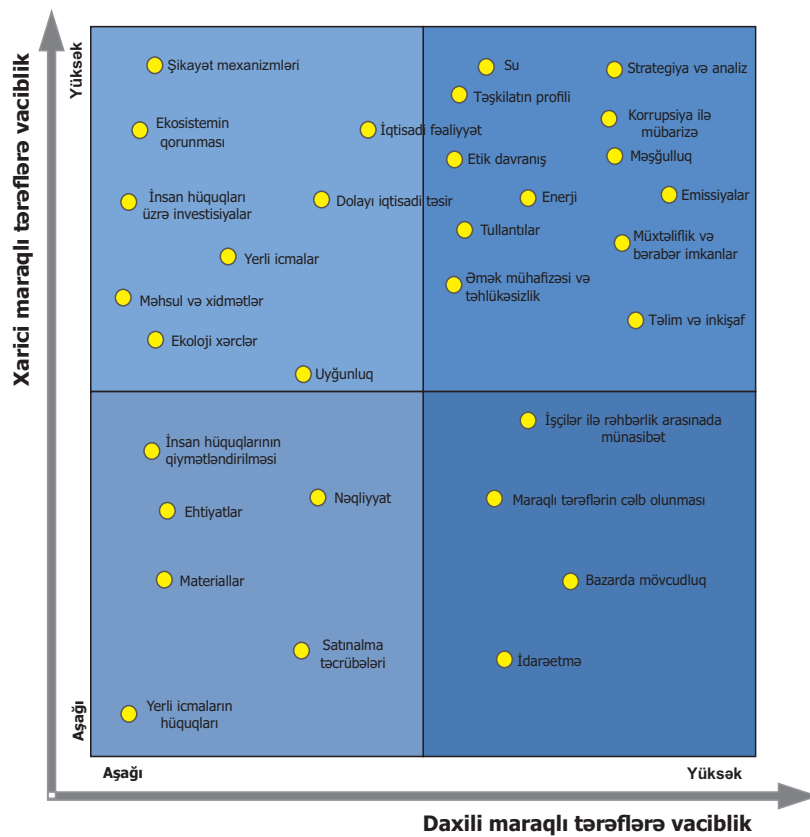
Hesabat haqqında

2015–ci il üzrə hazırkı hesabat Şirkətin Davamlı inkişaf haqqında beşinci hesabatıdır. Hər il Şirkətin Davamlı inkişafı üzrə fəaliyyətinin nəticələri haqqında məlumatların hesabat formasında nəşr olunması həyata keçirilir. Hesabatın hər il hazırlanmasında məqsəd Şirkətin hesabat ilində gördüyü işlər və fəaliyyəti barədə tam və şəffaf hesabat vermək, əvvəlki hesabatla bağlı oxucular tərəfindən verilən rəy və təklifləri cavablandırmaqdır. Şirkətin bundan əvvəlki 2014–cü il üzrə iqtisadi, social və ekoloji nəticələri açıqlayan Davamlı inkişaf haqqında hesabatı 2015–ci ilin avqust ayında Azərbaycan və ingilis dillərində nəşr edilmiş, Şirkət daxilində və maraqlı tərəflərə həm çap variantında, həm də özünün veb sahifəsi vasitəsi ilə yayımlanmışdır.

Hər il olduğu kimi 2015–ci təqvim ili üzrə SOCAR–ın əldə etdiyi əsas istehsalat və maliyyə göstəriciləri, Şirkətin və onun struktur bölmələri ilə yanaşı xaricdə fəaliyyət göstərən nümayəndəlikləri və törəmə şirkətlərinin Azərbaycanda və ölkə xaricində Davamlı İnkişafı üzrə fəaliyyətinin nəticələri haqqında məlumatlar hazırlanmış illik hesabatda cəmlənir. Ötən

ildən fərqli olaraq hesabatın əhatə dairəsi Şirkətin ayrı–ayrı fəaliyyət sahələri və İsveçrədəki fəaliyyəti haqqında daha geniş məlumatlar əlavə edilərək, genişləndirilmişdir.

Şirkətdə maraqlı tərəflərin cəlb olunması üçün rəsmi siyasət olmasa da hesabatda həm daxili, həm də xarici maraqlı tərəflərin maraqları nəzərə alınmışdır. Bunun üçün SOCAR–ın fəaliyyəti ilə bağlı KİV–də işlənən əsas məqamlar, neft–qaz sənayesində fəaliyyət göstərən beş beynəlxalq şirkətin davamlı inkişaf haqqında hesabatları təhlil olunmuş, davamlı inkişafın müxtəlif sahələri üzrə məsul işçilər ilə müsahibələr təşkil olunmuşdur. Aparılan təhlillər nəticəsində SOCAR–ın fəaliyyəti üçün əhəmiyyətli məsələlər Şəkil 1–də əks olunduğu kimi müəyyən edilərək hesabatda əhatə olunmuşdur. Həmçinin, müəyyən edilmiş əhəmiyyətli aspektlərin Şirkət daxili və Şirkətdən xaric əhatə dairəsi və SOCAR–ın fəaliyyəti üçün hansı səbəblərdən əhəmiyyətli olduğu haqqında məlumat cədvəl 1–də təqdim olunub.

Şəkil 1. Müəyyən olunmuş əhəmiyyətli aspektlər

Cədvəl 1. Əhəmiyyətli aspektlərin əhatə dairəsi

Əhəmiyyətli Aspekt	Aspektin SOCAR üçün əhəmiyyəti	Aspektin Şirkət daxili əhatə dairəsi	Aspektin Şirkətdən xaric əhatə dairəsi
İqtisadi fəaliyyət	Yalnız düzgün qurulmuş iqtisadi fəaliyyət nəticəsində davamlı inkişafın müxtəlif sahələrinə lazımi investisiyalar həyata keçirilə bilər.	Şirkətin neft-qaz və emal əməliyyatlarını yerinə yetirən yerli və xarici müəssisələri	Yerli əhali
Dolay iqtisadi təsir	SOCAR-ın fəaliyyəti nəticəsində bir sıra əhəmiyyətli dolay təsirlər yaranır, misal üçün əhalinin social rifahının yaxşılaşdırılması, iş yerlərinin təminatı, yerli təchizatçılara imkanlar və s.	Şirkətin neft-qaz və emal əməliyyatlarını yerinə yetirən yerli və xarici müəssisələri	Yerli əhali
Etik davranış	Şirkətin etika prinsiplərinə əsaslanan fəaliyyəti dövlət üçün yarana biləcək etik dəyərlərin, fəaliyyət göstərdiyimiz icmaların dəstəklənməsi və müsbət reputasiyanın qorunmasının təməlidir.	Şirkətin neft-qaz və emal əməliyyatlarını yerinə yetirən yerli və xarici müəssisələri	Yerli əhali
Müxtəliflik və bərabər imkanlar	SOCAR-da hər bir işçi dini, milliyəti, cinsi və siyasi baxışından asılı olmayaraq bərabər imkanlara və məsuliyyətlərə malikdir. SOCAR müxtəliflik və bərabər imkanlar yaradan nümunəvi bir şirkət kimi çıxış etmək niyyətindədir.	Şirkətin neft-qaz və emal əməliyyatlarını yerinə yetirən yerli və xarici müəssisələri	Uyğun deyil
Korrupsiya ilə mübarizə	SOCAR Azərbaycan Respublikasının dünya arenasında təmsilçisi olaraq, korrupsiyanın həm cəmiyyətə, həm davamlı inkişafa, həm də dövlətin beynəlxalq imicinə mənfi təsir göstərə biləcəyini anlaşıq, və korrupsiyaya qarşı hər növ qabaqlayıcı tədbirləri həyata keçirir.	Şirkətin neft-qaz və emal əməliyyatlarını yerinə yetirən yerli və xarici müəssisələri	Xarici maraqlı tərəflər
İşçilər ilə rəhbərlik arasında münasibət	SOCAR-ın davamlı inkişafı və uğurlu fəaliyyəti birinci növbədə işçilərdən asılıdır. İşçilərin məmnuniyyəti Şirkət üçün hər zaman prioritet məsələdir.	Şirkətin neft-qaz və emal əməliyyatlarını yerinə yetirən yerli və xarici müəssisələri	Uyğun deyil
Məşğulluq	SOCAR Azərbaycan Respublikasının ən iri iş yerlərinin təminatçısı olaraq, işçiləri qarşısında bir sıra məsuliyyətlər daşıyır.	Şirkətin neft-qaz və emal əməliyyatlarını yerinə yetirən yerli və xarici müəssisələri	Yerli əhali
Təlim və inkişaf	Müasir qeyri-stabil dövrdə beynəlxalq tələblərə uyğunlaşmaq üçün biliklərin və bacarıqların daim təkmilləşdirilməsinə ehtiyac var. SOCAR yeni bilik və bacarıqlara ehtiyacını hazırkı işçilərinin professional inkişafını təmin edərək yerinə yetirir.	Şirkətin neft-qaz və emal əməliyyatlarını yerinə yetirən yerli və xarici müəssisələri	Uyğun deyil
Əməyin mühafizəsi və təhlükəsizlik	Neft-qaz sənayesində çalışan hər bir şirkət kimi, SOCAR-ın fəaliyyəti bir sıra təhlükəli və zərərli əməliyyatlarla bağlıdır. İşçilərin sağlamlığı və təhlükəsizliyi Şirkət üçün prioritet məsələlərdən olduğu üçün, müvafiq tədbirlər və təlimlər davamlı olaraq həyata keçirilir və ümumiyyətlə Şirkətin rəhbərliyi bu məsələyə çox həssas yanaşır.	Şirkətin neft-qaz və emal əməliyyatlarını yerinə yetirən yerli və xarici müəssisələri	Uyğun deyil
Emissiyalar	Şirkət öz fəaliyyətində iqlimin dəyişməsinə təsir edə biləcək istilik effekti yaradan qazların emissiyalarını kimi bir sıra riskləri müəyyənləşdirmiş və onların idarə olunması üçün nəzərdə tutulmuş tədbirləri daim təkmilləşdirir.	Şirkətin neft-qaz və emal əməliyyatlarını yerinə yetirən yerli və xarici müəssisələri	Yerli əhali/Xarici maraqlı tərəflər
Su	SOCAR-ın əməliyyatlarının böyük hissəsi dənizdə həyata keçirildiyi və suyun tükənən sərvət olduğu üçün suyun səmərəli istifadəsinə ciddi nəzarət edilir.	Şirkətin neft-qaz və emal əməliyyatlarını yerinə yetirən yerli və xarici müəssisələri	Yerli əhali/Xarici maraqlı tərəflər
Enerji	Enerjinin səmərəli istifadəsi nəticəsində ekoloji təsirlərin azalması ilə birgə SOCAR-ın maliyyə göstəricilərində də müsbət cərəyan izlənilir.	Şirkətin neft-qaz və emal əməliyyatlarını yerinə yetirən yerli və xarici müəssisələri	Yerli əhali/Xarici maraqlı tərəflər
Tullantılar	SOCAR-ın neft-qaz əməliyyatları nəticəsində yaranan təhlükəli və aztəhlükəli tullantılar həm ekosistemə, həm Şirkətin işçilərinə, həm də cəmiyyətə mənfi təsir göstərə bilər. Bunu anlayaraq, tullantıların vaxtında və operativ yığılması, utilizasiyası və zərərsizləşdirilməsi üzrə müvafiq tədbirlər həyata keçirilir.	Şirkətin neft-qaz və emal əməliyyatlarını yerinə yetirən yerli və xarici müəssisələri	Yerli əhali/Xarici maraqlı tərəflər

Hesabatda neft-qaz sektorunun bütün sahələri üzrə məlumatlar "Hesabatlılıq üzrə qlobal təşəbbüs"ün davamlı inkişaf sahəsində hesabatlar üzrə təlimatın G4 versiyasının "Əsas" meyarına (bundan sonra "GRI təlimatı") müvafiq olaraq təqdim olunur. Hesabatın məzmunu GRI təlimatında qeyd edilmiş əhəmiyyətli, maraqlı tərəflərin əhatə olunması, davamlı inkişaf və tamliq prinsiplərinə əsasən tərtib edilmiş, hesabatda tarazlıq, müqayisəlilik, dəqiqlik, vaxtlılıq, şəffaflıq və etibarlılıq ideyaları öz əksini tapmışdır.

GRI təlimatının G4 versiyasının tələblərinə uyğun olaraq hesabatın SOCAR haqqında bölməsində

Şirkətin əsas istehsal sahələri və fəaliyyətini əhatə edən vacib iqtisadi aspektlərin açıqlanmasının zəruriliyi nəzərə alınmışdır.

Hesabatın müstəqil auditi EY şirkəti tərəfindən həyata keçirilir (təfəsilat üçün baxın səhifə 66-da təqdim olunmuş Müstəqil Əminlik Bəyannaməsinə).

Hesabatla bağlı suallarınızı SOCAR-ın Baş ofisinin Risklərin idarə olunması şöbəsinin iqtisadçısı Nicat Hərifəyevə (E-mail: Nicat.Hanifayev@socar.az) və mühəndis Dilərə Abdullayevaya (E-mail: Dilərə Abdullayeva@socar.az) ünvanlaya bilərsiniz.

SOCAR haqqında

Şirkətin miqyası

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) neft, qaz və neft–kimya sənayesinin müxtəlif sahələri üzrə həm Azərbaycan Respublikasının ərazisində həm də beynəlxalq bazarda fəaliyyət göstərir. Ölkə ərazisində SOCAR (State Oil Company of Azerbaijan Republic) neft və qaz yataqlarının axtarışı, kəşfiyyatı və işlənməsi, neft, qaz və qaz kondensatının hasilatı, emalı və nəqli, neft, qaz və neft–kimya məhsullarının daxili və xarici bazarlarda satışını həyata keçirir. Ümumilikdə, 52 104 (2014–cü ildə 54 714) işçi qüvvəsinə malik olan SOCAR ölkənin ən böyük şirkəti olaraq Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyatında mühüm yer tutur.

şirkətlər ilə birlikdə axtarış, kəşfiyyat, qazma, hasilat və tikinti sahələrində işlər davam etdirilir.

Bütün bunlarla yanaşı hesabat ilində neft hasilatının artırılması məqsədilə Nanotexnologiyaların istehsalat proseslərinə tətbiqi istiqamətində bir sıra işlər görülmüş və müsbət nəticələr əldə edilmişdir.

Emal sahəsinin inkişafı

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin tapşırığına əsasən Şirkət tərəfindən emal sahəsinin inkişafı üzrə mühüm işlər görülür, məsələn:

- emal müəssisələrində Respublikanın yanacaq enerji təhlükəsizliyinin təminatı;

Cədvəl 2. 2013–2015–ci illərdə sənaye nəticələri

Sənaye nəticələri	2013	2014	2015
Təsdiq edilmiş neft ehtiyatları, min ton	78 502,0	72 053,0	74 336,0
Təsdiq edilmiş qaz ehtiyatları, mln.m ³	61 150,0	54 956,0	55 002,0
Neft hasilatı, min ton	8 314,9	8 300,0	8 160,6
Qaz hasilatı, mln.m ³	7 140,1	7 010,0	6 871,5
Neft emalı, min.ton	6 533,0	6 740,5	6 478,9
Qaz emalı, mln.m ³	3 768,8	3 655,3	3 401,8

Qeyd: 01.01.2016-cı il tarixinə neft və qaz ehtiyatları dörd yataq üçün hesablanıb təsdiq edilmişdir. Hesabatda iştirak edən neft və qaz yataqları: Günəşli, Neft daşları, Bulla-dəniz, Umid- Babək.

2015–ci ildə SOCAR Azərbaycanın tərkibində hüquqi şəxs statusuna malik 3 istehsalat birliyi, 4 zavod, 2 trest və 1 institut daxil olmaqla 25 struktur bölməsi fəaliyyət göstərir. Eyni zamanda Şirkət Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda və quruda yerləşən yataqlarda Hasilatın Pay Bölgüsü sazişləri üzrə tərəfdaşdır.

Hesabat ilində dünya bazarında neftin qiymətinin qeyri–stabil olmasına baxmayaraq SOCAR neft–qaz hasilatı və neft məhsullarının istehsalı ilə əlaqədar bütün proqnozlara, eləcə də ixrac öhdəliklərinə əməl etmişdir.

Hasilatın inkişafı

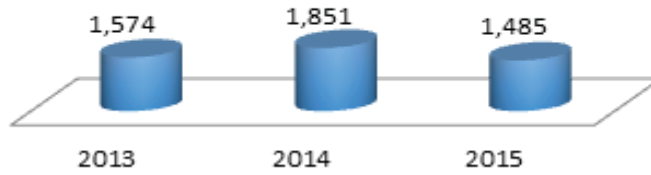
Azərbaycanda istismar edilən quruda yerləşən neft–qaz yataqları işlənmənin son mərhələsində olduğundan onların quyu fondunun istismarının səmərəliliyi azalmışdır. Bu baxımdan yaranmış problemlərin həlli istiqamətində SOCAR dənizin dayazsulu və dərinsulu sahələrində yerləşən yataqlarda neft hasilatının artırılması üzrə işlər aparır. Əlavə olaraq BP, LUKOIL, Saipem kimi beynəlxalq

- avtomobil benzinləri və dizel yanacağının Avro 5 standartının tələblərinə çatdırılması;
- daxili və xarici bazar üçün rəqabət qabiliyyətli neft məhsullarının istehsalı;
- ölkədaxili tələbatın 2030–cu ilə qədər təmin edilməsi məqsədi ilə qısa müddət ərzində Heydər Əliyev adına NEZ–də rekonstruksiya və modernizasiya işlərinin həyata keçirilməsi və s.

İqtisadi təsirlər və sənaye fəaliyyəti

Ölkə üzrə ən iri vergi ödəyicilərindən biri olaraq SOCAR dövlət büdcəsinin formalaşmasında əhəmiyyətli yer tutur və ölkə iqtisadiyyatının inkişafında təkanverici rol oynayır. Şirkət 2015–ci ildə büdcəyə 1 484 562,6 min manat həcmində ödəmələr (gəlir vergisi istisna olmaqla) etmişdir. Neftin qiymətinin kəskin aşağı düşməsi və tələbatın azalması nəticəsində ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə vergi ödəmələri 365 946,3 min manat və ya 19,8 % az olmuşdur.

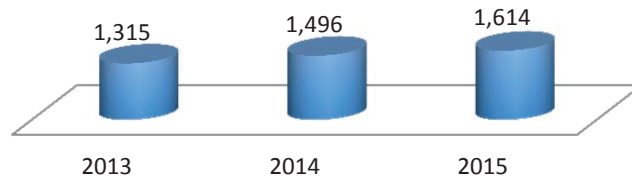
SOCAR üzrə büdcə ödənişləri, mlrd.manat

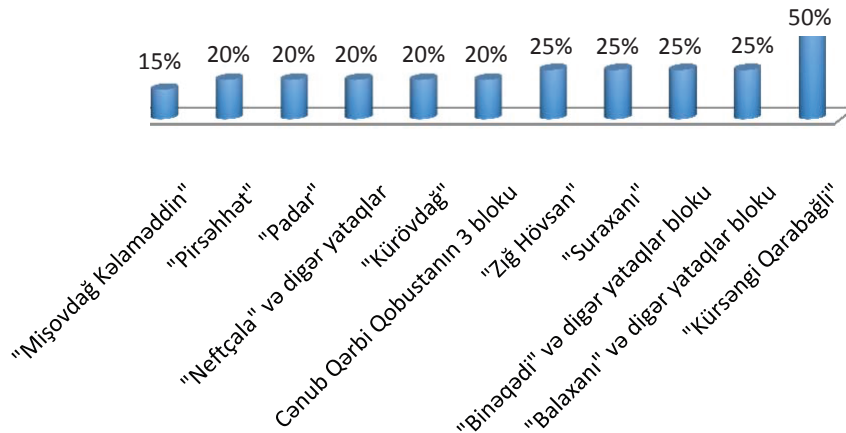
Qeyd etmək lazımdır ki, 2015–ci ildə dövlət büdcəsindən “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014–2018–ci illərdə sosial–iqtisadi inkişafı üzrə Dövlət Proqramı” çərçivəsində qazlaşdırma

tədbirlərinə, Karbamid zavodunun tikintisinə və Baş ofisə ayrılmış 121 milyon manat vəsait hesabına SOCAR–ın nizamnamə kapitalı artaraq 1,617 milyard manat təşkil etmişdir.

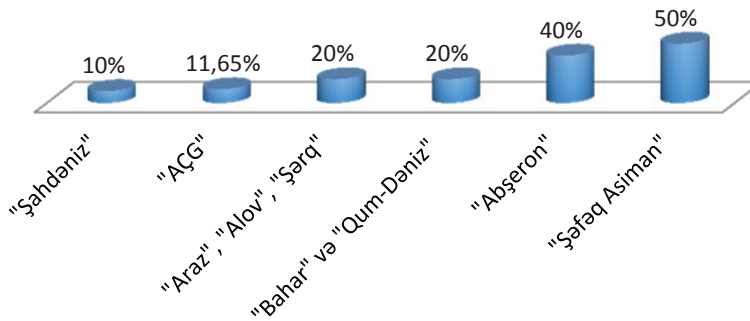
SOCAR–ın nizamnamə kapitalı, mlrd.manat

SOCAR–ın quruda yerləşən yataqlarda payı

SOCAR–ın Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda yerləşən yataqlarda payı

Cədvəl 3. 2013-2015-ci illər üzrə SOCAR-ın iqtisadi göstəriciləri, min manat

SOCAR (Azərbaycan)			
	2013	2014	2015
Yaranmış iqtisadi dəyər	3 846 372	4 849 165	4 619 975
Gəlirlər	3 846 372	4 849 165	4 619 975
İqtisadi dəyərin bölüşdürülməsi	-2 651 428	-2 289 175	-2 272 379
Əməliyyat xərcləri	-517 532	-614 517	-530 183
Əmək haqqı, sosial müdafiə və imtiyazlar	-614 980	-542 197	-534 157
Kapital təchizatçılarna ödənişlər	-141 448	-137 810	-260 993
Dövlətə ödənişlər	-475 215	-369 067	-469 647
Cəmiyyətə investisiyalar	-902 253	-625 584	-477 399
Xalis iqtisadi dəyər	1 194 944	2 559 990	2 347 596
SOCAR Enerji Türkiyə			
	2013	2014	2015
Yaranmış iqtisadi dəyər	1 963 318	1 763 962	2 137 801
Gəlirlər	1 963 318	1 763 962	2 137 801
İqtisadi dəyərin bölüşdürülməsi	-1 699 891	-1 591 621	-1 713 605
Əməliyyat xərcləri	-1 572 438	-1 472 948	-1 502 469
Əmək haqqı, sosial müdafiə və imtiyazlar	-78 454	-73 178	-107 864
Kapital təchizatçılarna ödənişlər	-46 311	-45 126	-91 269
Dövlətə ödənişlər	-2 688	-369	-12 003
Cəmiyyətə investisiyalar	0	0	0
Xalis iqtisadi dəyər	263 427	172 341	424 196
SOCAR Enerji Gürcüstan			
	2013	2014	2015
Yaranmış iqtisadi dəyər	489 960	526 138	566 221
Gəlirlər	489 960	526 138	566 221
İqtisadi dəyərin bölüşdürülməsi	-465 719	-484 904	-509 781
Əməliyyat xərcləri	-440 401	-460 502	-477 945
Əmək haqqı, sosial müdafiə və imtiyazlar	-13 615	-15 139	-22 449
Kapital təchizatçılarna ödənişlər	-9 443	-7 692	-9 223
Dövlətə ödənişlər	-2 260	-1 571	-164
Cəmiyyətə investisiyalar	0	0	0
Xalis iqtisadi dəyər	24 241	41 234	56 440
SOCAR Enerji Ukrayna			
	2013	2014	2015
Yaranmış iqtisadi dəyər	176 590	231 209	180 191
Gəlirlər	176 590	231 209	180 191
İqtisadi dəyərin bölüşdürülməsi	-171 919	-209 675	-165 856
Əməliyyat xərcləri	-156 633	-197 491	-153 913
Əmək haqqı, sosial müdafiə və imtiyazlar	-10 643	-8 211	-7 431
Kapital təchizatçılarna ödənişlər	-4 100	-2 724	-2 787
Dövlətə ödənişlər	-543	-1 249	-1 725
Cəmiyyətə investisiyalar	0	0	0
Xalis iqtisadi dəyər	4 671	21 534	14 335
SOCAR Enerji İsveçrə			
	2013	2014	2015
Yaranmış iqtisadi dəyər	1 323 925	1 170 866	1 242 075
Gəlirlər	1 323 925	1 170 866	1 242 075
İqtisadi dəyərin bölüşdürülməsi	-1 283 560	-1 134 837	-1 193 210
Əməliyyat xərcləri	-1 234 153	-1 081 460	-1 128 602
Əmək haqqı, sosial müdafiə və imtiyazlar	-47 055	-51 244	-61 885
Kapital təchizatçılarna ödənişlər	-790	-748	-910
Dövlətə ödənişlər	-1 365	-1 304	-1 719
Cəmiyyətə investisiyalar	-197	-81	-94
Xalis iqtisadi dəyər	40 365	36 029	48 865

SOCAR-ın strukturu

İŞLƏTMƏ VƏ HASİLAT	"Azneft" İB	
EMAL	H.Əliyev adına NEZ Qaz emalı zavodu "Azərikimya" İB "Karbamid" zavodu	
MARKETİNG VƏ SATIŞ	Marketinq və iqtisadi əməliyyatlar idarəsi "Qaz İxrac" idarəsi "Azəriqaz" İB	
GEOFİZİKA VƏ KƏŞFİYYAT	Geofizika və geologiya idarəsi	
QAZMA VƏ TİKİNTİ	Kompleks qazma işləri trestı "Neftqaztikinti" trestı	
LAYİHƏ VƏ İNVESTİSİYA	"Neftqazəlmətdəqiqatlayihə" İnstitutu Sərmayələr idarəsi	
NƏQL VƏ LOGİSTİKA	Neft kəmərləri idarəsi	
SERVİS	Təhlükəsizlik idarəsi İnformasiya texnologiyaları və rabitə idarəsi Ekologiya idarəsi Təlim tədris və sertifikatlaşma idarəsi Sosial inkişaf idarəsi	
DİGƏR FƏALİYYƏT	Azərbaycan neft təsərrüfatı jurnalı Bakı Ali Neft Məktəbi	
XARİCİ FƏALİYYƏT	Türkiyə nümayəndəliyi Ukrayna nümayəndəliyi Gürcüstan nümayəndəliyi Almaniya nümayəndəliyi İngiltərə nümayəndəliyi Avstriya nümayəndəliyi	İsveçrə nümayəndəliyi Rumıniya nümayəndəliyi Qazaxıstan nümayəndəliyi İran İR nümayəndəliyi ABŞ nümayəndəliyi Belçika nümayəndəliyi
ALYANSLAR	SOCAR- HC SOCAR- TGP SOCAR- SCNBY SOCAR-Maersk SOCAR-Optilan	
BİRGƏ MÜƏSSİSƏLƏR	Bakı Gəmiqayıрма Zavodu MMC SOCAR-Cape MMC SOCAR-Fuqro MMC Ekol Mühəndislik Xidməti QTSC Kaspian Drilling Kompani MMC	SOCAR-AQS MMC Azəri Drilling Kompani MMC SOCAR-Ümid MMC SOCAR-Petroleum QTSC SOCAR-Foster Viler MMC

Qeyd : SOCAR-ın bütün birgə müəssisələri qeyd olunmayıb

Missiyamız

Missiyamız Azərbaycan Respublikasının yanacaq-enerji təhlükəsizliyini, neft-qaz və neft-kimya sənayesinin inkişafı üzrə strateji maraqları təmin etməkdir. Həmçinin, məqsədimiz qabaqcıl və ekoloji təmiz texnologiyalardan istifadə edərək Azərbaycanın elmi-texniki, iqtisadi və intellektual potensialının artırılmasına dəstək olmaqdır. Biz regional və beynəlxalq enerji layihələrində həlledici mövqe tutmaq, karbohidrogen ehtiyatlarının və emal məhsullarının daxili və xarici bazarlarda satışından maksimal mənfəət əldə etmək üzrə fəaliyyətimizi qururuq.

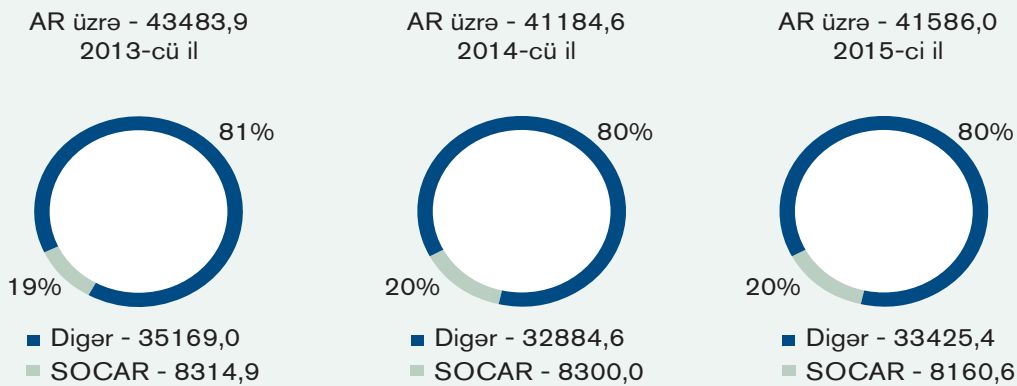
Şirkətin əsas fəaliyyət sahələri

- Neft hasilatı, emalı və satışı

SOCAR ölkə hüdudlarında və eləcə də Xəzər dənizinin Azərbaycana aid olan hissəsində hesabat ilində ümumilikdə 8 160,6 min ton neft hasil etmişdir ki, bunun 6 777,8 min tonu "Azneft" İB-yə, 1 382,8 min tonu isə Şirkətin payçı olduğu yataqların payına düşür. İl ərzində quru və dəniz sahələrində ümumilikdə 80 quyu istismara təhvil verilmişdir.

Heydər Əliyev adına neft emalı zavodu 2015-ci ildə neftin emalı üzrə təyin olunan planı uğurla yerinə yetirmişdir. Belə ki, hesabat dövründə zavodda 6 478,92 min ton neft və 146,6 min ton kənardan daxil

2013–2015–ci illərdə Azərbaycan Respublikası üzrə neft hasilatı, min ton

Məramımız

Məramımız əməliyyat effektivliyi, sosial və ekoloji məsuliyyəti qabaqcıl təcrübəyə uyğun, şaquli inteqrasiya olunmuş iri beynəlxalq neft-qaz şirkətinə çevrilməkdir.

Şirkətimizin missiyasını, davamlı və uzunmüddətli strateji inkişafını təmin etmək məqsədi ilə 2011-ci ildə işlənib hazırlanmış "SOCAR-ın 2025-ci ilə kimi strateji inkişafına dair Kompleks Plan" ilə bəil yenilənir.

Şirkətin strukturunda əhəmiyyətli dəyişikliklər

Şirkətin idarəetmə mexanizminin təkmilləşdirilməsi, onun fəaliyyət səmərəliliyinin daha da artırılması məqsədi ilə 2015-ci il üzrə bir sıra struktur dəyişiklikləri həyata keçirilmişdir. Misal üçün, SOCAR-ın tabeliyində hüquqi şəxs statuslu müəssisə kimi fəaliyyət göstərən "Azərneftyağ" neft emalı zavodunun 01.01.2015-ci il tarixdən Heydər Əliyev adına Bakı neft emalı zavoduna birləşdirməklə fəaliyyətinə xitam verilmişdir.

Aparılmış struktur dəyişiklikləri nəticəsində SOCAR üzrə işçilərin orta siyahı sayı 3884 nəfər, əmək haqqı fondu isə 33942,28 min manat azalmışdır.

olan müxtəlif növ xammal olmaqla, cəmi 6625,52 min ton xammal emal edilərək cədvəl 4-də göstərilən məhsullar istehsal olunmuşdur:

Cədvəl 4. 2013–2015–ci illərdə neft emalı zavodlarında istehsal olunmuş məhsullar haqqında məlumat

İstehsal olunmuş məhsullar	Miqdarı, min ton		
	2013	2014	2015
Avtomobil benzinləri	1 407,05	1 238,25	1 223,92
İlkin emal benzini fraksiyası (Azərikimya İB–yə)	343,58	217,30	195,33
Hidrotəmizlənmiş benzin (Azərikimya İB–yə)	13,47	203,96	–
Reaktiv mühərrik yanacağı	991,34	957,66	688,31
Dizel yanacağı	3 003,46	2 859,67	2 053,36
Propan–propilen fraksiyası	54,42	10,12	–
Butan–butilen fraksiyası	238,63	174,05	–
Yüngül fleqma	8,44	210,88	154,53
Ağır fleqma	477,00	702,93	–
Soba mazutu	281,46	249,17	313,02
Neft koksu	222,97	260,06	254,78
Maye qazlar	244,05	184,17	157,62
Təmizlənmiş quru qaz (Azərikimya İB–yə)	52,53	57,19	64,94
Hidrogen tərkibli qaz	2,86	2,04	–
Vakuum qazoylu	609,56	1 101,61	689,39
Mühərrik yanacağı	187,92	106,13	63,61
Bitum	312,69	262,85	171,77
Sürtkü yağları	46,59	53,05	24,64

Cədvəl 4-də 2013 və 2014-cü il üzrə göstəricilər Heydər Əliyev adına BNEZ və "Azərneftyağ" NEZ-i əhatə edir. Hesabat ilində neft məhsullarının ümumi çeşidləri üzrə istehsal planı 100,6% yerinə yetirilmiş və ümumi olaraq 1883,4 milyon manat dəyərində əmtəlik neft məhsulları istehsal edilərək neft məhsullarının satış planı 100,7% yerinə yetirilmişdir.

▪ Qazın hasilatı, emalı və satışı

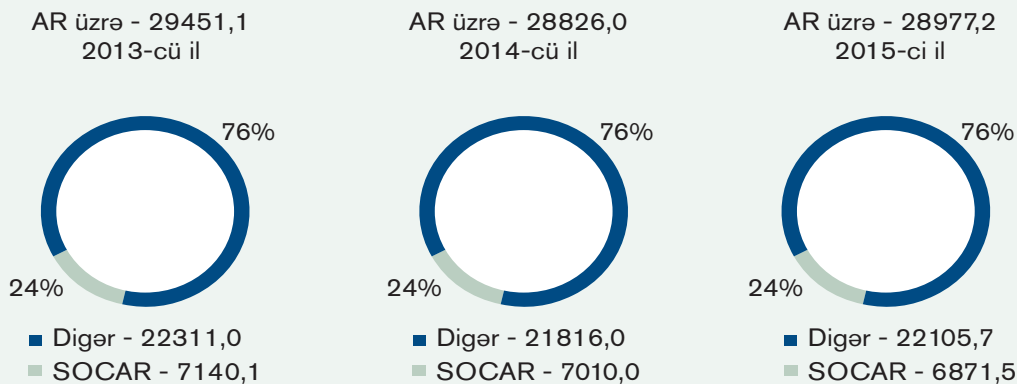
2015–ci il ərzində SOCAR üzrə ümumilikdə 6 871,5 mln.m³ təbii qaz hasilatı həyata keçirilmişdir. İl ərzində 10 288,4 mln.m³ təbii qaz nəql edilmişdir ki, bundan daxili bazarın tələbatını ödəmək üçün satılan və nəql olunan təbii qazın həcmi 8 869,6 mln.m³, xarici bazara isə 1 418,8 mln.m³ təşkil etmişdir.

İl ərzində təbii qaz infrastrukturunun nəql etmə imkanlarının artırılması məqsədi ilə 50,6 km

uzunluğunda yeni qaz kəmərləri çəkilmişdir. Həmçinin, qaz kəmərlərin təhlükəsiz istismarının təmin olunması və qaz təchizatının yaxşılaşdırılması məqsədilə 98,1 km qaz kəməri əsaslı təmir olunmuşdur. 1 yanvar 2016–cı il tarixə olan məlumata görə, təbii qaz istehlakçılarının sayı 1835173–ə, o cümlədən əhali abonentlərinin sayı 1811309–a çatmışdır. 2015–ci ildə 104 309 yeni əhali abunəçisi, o cümlədən Bakı şəhərində 23 690, regionlarda isə 80 619 abunəçi qeydiyyatına alınmışdır. 2015–ci ildə təbii qazla təmin olunma səviyyəsi 84,5 %, o cümlədən Bakı şəhərində 96,2 %, regionlarda isə 78,2 % təşkil etmişdir.

2016–cı ildə regionlarda təbii qazla təmin olunmayan 257 kənd yaşayış məntəqəsinin qazlaşdırılması işinin davam etdirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

2013–2015–ci illərdə Azərbaycan Respublikası üzrə qaz hasilatı, mln.m³

▪ **Kimya sənayesi**

Bu gün dünyanın bir çox ölkələrinə neft–kimya məhsulları ixrac edən “Azərikimya” İB–də istehsal həcmnin yüksəldilməsi, kimya məhsullarının keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması məqsədilə mövcud xammallarla yanaşı alternativ xammal növlərindən istifadə olunması sahəsində görülən mühüm işlər davam etdirilməkdədir. Belə ki, məhsul çıxımını artırmaq və istehsal olunan məhsulların keyfiyyət göstəricilərini daha da yaxşılaşdırmaq məqsədilə “Azərikimya” İB–nin “Etilen–Polietilen” zavodunda 2015–ci ildə yeni texniki təşkilatı tədbirlər həyata keçirilmişdir.

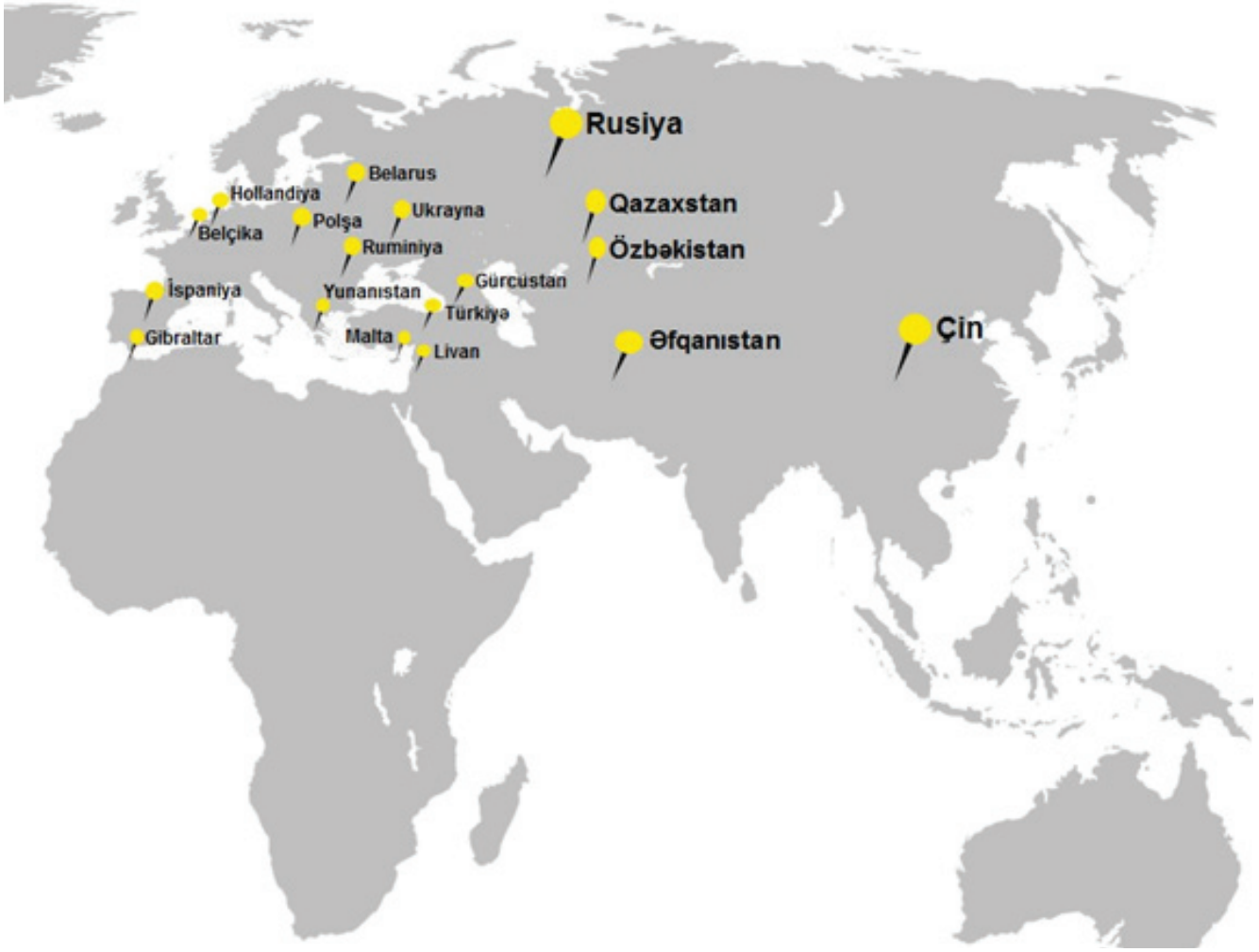
Cədvəl 5. 2013–2015–ci illər ərzində “Azərikimya” İB üzrə istehsal olunmuş məhsullar haqqında məlumat.

İstehsal olunmuş məhsullar	Miqdarı, min ton		
	2013	2014	2015
Etilen	78,47	104,04	106,65
Propilen	40,85	56,49	56,29
Butilen–butadien fraksiyası	24,82	30,16	24,79
Piroliz qətranı	55,39	71,77	73,35
Ağır qətran	15,30	18,72	20,30
Propan	0,34	0,52	0,60
Yanacaq qazı	66,80	86,10	85,47
Polietilen	76,19	101,04	103,49
Saf izopropil spirti	13,83	10,57	12,25
Saf diizopropil efiri	0,87	0,69	0,82

Cədvəl 6. 2013–2015–ci illər ərzində SOCAR üzrə ixrac olunmuş məhsullar haqqında məlumat.

İxrac olunan məhsullar	Miqdarı, ton		
	2013	2014	2015
Avtomobil benzini A–92	14 250,36	9 432,54	–
Reaktiv mühərriklər üçün TS–1 markalı yanacaq	131 322,74	196 729,09	236 532,30
Dizel yanacağı L–62	899 905,33	965 329,67	921 718,87
Vakuüm qazoylu	–	504 577,74	723 690,60
Soba mazutu	657,39	657,03	280,02
Depressor AKI	–	100 150,67	157 615,05
Yüksək təzyiqli polietilen	65 463,65	87 269,90	88 330,03
Butilen–butadien fraksiyası	27 269,34	25 789,90	28 043,22
Propilen	30 989,30	45 585,07	43 455,05
Ağır piroliz qətranı	–	9 881,60	–
Maye piroliz qətranı	–	73 249,39	–
Piroliz qətranı	56 382,98	–	69 869,10
Saf izopropil spirti	14 193,72	10 356,62	10 720,10
Saf diizopropil efir	630,27	572,36	695,46
Cəmi:	1 241 065,08	2 029 581,58	2 280 949,78

2015–ci ildə SOCAR üzrə 280,02 ton soba mazutu Gürcüstana və 157 615,05 ton depressor AKI Türkiyə Respublikasına ixrac edilmişdir. Ümumilikdə müxtəlif neft və neft–kimya məhsullarının ixrac olunduğu əsas ölkələrin təsviri Şəkil 2–də təqdim olunub.

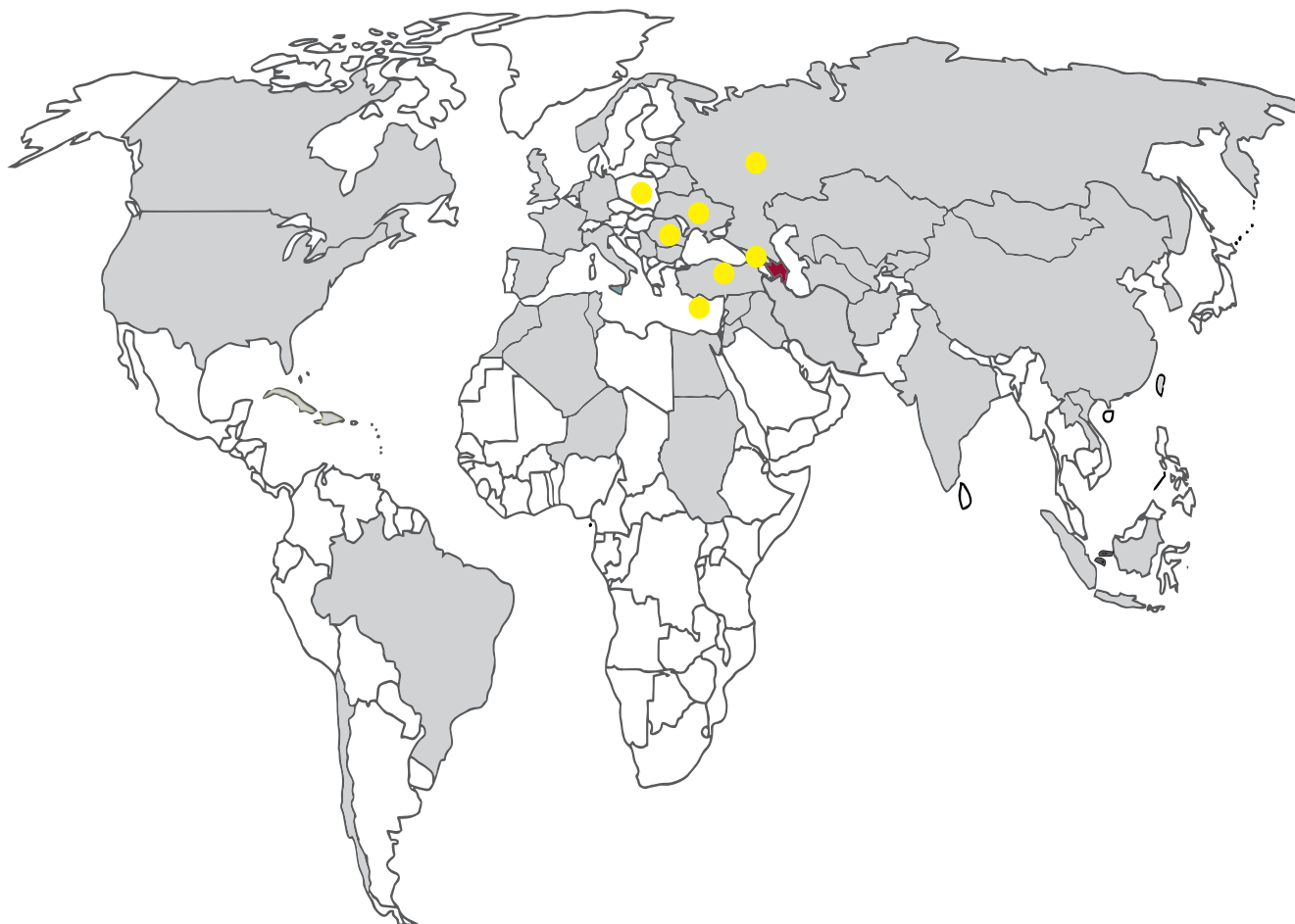
Şəkil 2. Neft və neft-kimya məhsullarının ixrac olunduğu ölkələr.

▪ **Xarici bazarlarda fəaliyyətin genişləndirilməsi**

Xarici bazarlarda fəaliyyətin genişləndirilməsi, məhsuldar beynəlxalq əlaqələrin qurulması və beləliklə Azərbaycanın beynəlxalq arenada nüfuzunu yüksəldilməsi SOCAR-ın strateji inkişaf məqsədlərindəndir. SOCAR və onun struktur bölmələrinin təsisçiliyi ilə yaradılmış 17 əməliyyat şirkəti, 36 birgə müəssisə, 7 alyans, xarici ölkələrdə çoxsaylı törəmə müəssisə və 12 nümayəndəliyin fəaliyyəti neft və qaz sənayesinin demək olar ki, bütün sahələrini əhatə edir. Qeyd etmək lazımdır ki, fəaliyyətin optimallaşdırılması çərçivəsində SOCAR-ın prezidentinin 09 dekabr 2015-ci il tarixli əmrinə əsasən SOCAR-ın Türkiyə, Almaniya, Rumıniya, Ukrayna, İsveçrə, Gürcüstan və ABŞ nümayəndəliklərinin maliyyələşdirilməsi 01 yanvar 2016-cı il tarixindən dayandırılmışdır.

SOCAR-ın xaricdə fəaliyyəti

Gürcüstan

Neft məhsulları və qazın satışı

Ukrayna

Neft məhsullarının satışı

BƏƏ

Neftin satışı
Treyding

Türkiyə

Emal
Neft məhsulları və qazın satışı

İsveçrə

Neft məhsullarının satışı
Treyding

Rusiya

Neft məhsullarının satışı

Rumıniya

Neft məhsullarının satışı

“Cənub Qaz Dəhlizi” 4 layihədən ibarətdir: “Şahdəniz–2” fazasının işlənməsi, Azərbaycanı Gürcüstanla birləşdirən “Cənubi Qafqaz Boru Kəməri”nin (CQBK) genişləndirilməsi, Trans–Anadolu Təbii Qaz Boru Kəməri (TANAP) və Trans–Adriatik Boru Kəməri (TAP) layihələridir. “Cənub Qaz Dəhlizi”nin icrası nəticəsində bir çox ölkələr alternativ qaz mənbəyi kimi Azərbaycan qazına çıxış əldə edəcəkdir. Gürcüstan, Türkiyə, Yunanıstan, Bolqarıstan, Albaniya və İtaliya “Cənub Qaz Dəhlizi” layihəsinin iştirakçılarıdır. Eyni zamanda, Monteneqro, Bosniya və Herseqovina, Xorvatiya bu layihəyə qoşulmaq barədə Azərbaycan tərəfi ilə anlaşma memorandumu imzalamışlar.

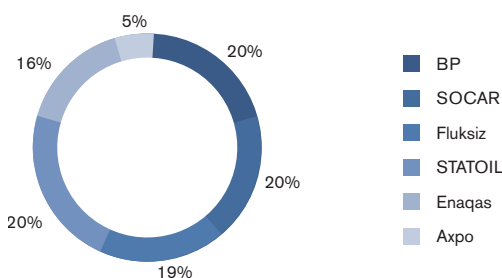
BP (28,8%), Azərbaycan CQBK (10%), “SGC Midstream” (6,7%), “Petronas” (15,5%), “LUKOYL” (10%), NICO (10%), və TPAO (19%) olmaqla CQBK–nın 7 əsas səhmdarı var. 2015–ci ilin birinci yarımiliyində CQBK ilə bağlı fəaliyyətə təqribən 22 milyon ABŞ dolları əməliyyat xərcləri və 559 milyon ABŞ dolları əsaslı xərclər sərf edilib.

Azərbaycanın və Türkiyənin birgə səylərinin məhsulu olan TANAP layihəsi üzrə saziş 2012–ci ildə İstanbulda imzalanıb. Layihə Azərbaycandan başlayan genişlənmiş Cənubi Qafqaz boru kəmərinin Avropa İttifaqında bir neçə kəmərlə əlaqələndirəcək. Beş il ərzində reallaşması nəzərdə tutulan layihə bir neçə mərhələdə həyata keçiriləcək və ilk mərhələ 2018–ci ildə başa çatacaq. 2020–ci ildə kəmərin buraxılış qabiliyyəti 16, 2023–cü ildə 23, 2026–cı ildə isə 31 mlrd. m³–ə çatdırılacaq. İlk dövrdə TANAP kəməri ilə nəql olunacaq 16 mlrd. m³ Azərbaycan qazının 10 mlrd. m³–i Avropaya, 6 mlrd. m³–i isə Türkiyəyə satılacaq. 2015–ci ilin mart ayının 13–də Ankarada imzalanmış anlaşma sazişinə əsasən “Cənub Qaz Dəhlizi” (58 %), BOTAS (30 %) və BP (12 %) olaraq iştirak payları əldə etmişlər.

XXI əsrin layihəsi sayılan “Cənub Qaz Dəhlizi” TAP ilə tamamlanır. TAP layihəsi Xəzər regionundan qazın Yunanıstan, Albaniya və Adriatik dənizi vasitəsilə İtaliyanın cənubuna, oradan isə Qərbi Avropaya nəqlini nəzərdə tutur.

Avropanın enerji xəritəsinin zənginləşdirməsinə

TAP -in səhmdarları

mühüm töhfələr verən “Şahdəniz–2”, TANAP və TAP dünyanın ən iri enerji layihələrindən biridir. “Cənub Qaz Dəhlizi”nin sonuncu–Avropa hissəsinin, yəni TAP kəmərinin tikintisinin 2016–cı ildə başlanacağı planlaşdırılır.

DESFA –Yunanıstanın milli qazpaylayıcı sisteminin operatorudur. Bu şirkət Yunanıstanın hökuməti tərəfindən 2005–ci ildə DEPA dövlət korporasiyasının törəmə şirkəti kimi təsis edilmişdir. DEPA qazı topdan alaraq, onu istehlakçılara paylaşdırır. 2013–cü il iyulun 31–də Yunanıstanın Dövlət Əmlakının İdarə Edilməsi Fondu (Hellenic Republic Asset Development Fund, HRADF) DESFA qazpaylayıcı şirkətinin 66%–lik səhm paketinin SOCAR tərəfindən 400 mln. avroya alınmasına dair sövdələşməni təqdir edib. 2013–cü ilin dekabr ayında SOCAR ilə Yunanıstanın Dövlət Özəlləşdirmə Fondu və “Hellenic Petroleum SA” şirkəti arasında Səhmlərin Alqı–Satqı Müqaviləsi” və “Səhmdarlar haqqında Müqavilə” imzalanıb. SOCAR DESFA–nın səhmlərinin 31%–ni Yunanıstan hökumətindən, 35%–ni “Hellenic Petroleum SA” şirkətindən alır. DESFA üzərində nəzarətin SOCAR şirkətinə verilməsinə qədər Yunanıstan şirkətinin səhmlər paketinə HRADF tərəfindən nəzarət edilir. DESFA–nın özəlləşdirilməsi prosesinin yubanmasının əsas səbəbi Avropa Komissiyasının Rəqabət üzrə Baş Direktorluğu tərəfindən SOCAR–a qazpaylayıcı operatorun nəzarət paketinin ötürülməsi üzrə apardığı araşdırmalardır. Antiinhisar prinsiplərinə əsaslanan Yunanıstan dövləti SOCAR–ın səhm payının 17%–ni üçüncü tərəfə satmağını təklif edir.

SOCAR Türkiyə

2008–ci ilin may ayından etibarən SOCAR Türkiyə “SOCAR Turkey Enerji” A.Ş. (STEAS) adı altında fəaliyyət göstərir. Şirkətin ortaqlıq quruluşuna əsasən “SOCAR Enerji Türkiyə” A.Ş.–nin 87%–lik hissəsi SOCAR–a aiddir. 2015–ci ildə “Goldman Sachs” Şirkəti “SOCAR Enerji Türkiyə” A.Ş.–nin 13%–lik hissəsinə ortaqlıq olub.

“SOCAR Turkey Enerji” A.Ş. şirkəti neft emalı, neft–kimya, energetika, loqistika və daşıma inteqrasiyasına əsaslanan sahələri dəstəkləyir. Hal–hazırda “SOCAR Enerji Türkiyə” A.Ş. Türkiyənin ən böyük xarici investordur. SOCAR–ın Türkiyədəki investisiya portfeli 20 milyard ABŞ dollarıdır.

SOCAR 2008–ci ildə “Petkim” neft–kimya holdinqinin özəlləşdirilməsi ilə Türkiyədə fəal investisiya fəaliyyətinə başladı. “Petkim Petrokimya Holding” Şirkəti Petkim yarımadasının Türkiyənin sənaye sahəsində strateji əhəmiyyətə sahib olan ən vacib investisiya mərkəzidir. Hazırda “SOCAR Türkiyə”nin “Petkim”də payı 58%–dir. Türkiyənin İzmir şəhərində inşa edilən SOCAR–ın “Star” neft emalı zavodu layihəsi də mühüm layihələrdən biridir.

Layihənin ümumi investisiya məbləği 5 milyard 600 milyon ABŞ dolları təşkil edir ki, bunun da 2 milyard 400 milyonunu SOCAR–ın öz resurslarından təmin edilib. “Star” neft emalı zavodu layihəsi Türkiyə Respublikasının bir nömrəli strateji investisiya təşviq sənədinə malikdir və 2018–ci ildə tamamlanması planlaşdırılır.

“SOCAR Enerji Türkiyə” A.Ş. tərəfindən Petkim yarımadasında inşa edilən digər mühüm layihə Petlim Konteyner Limanı Türkiyənin üçüncü, Egey Dənizinin isə ən böyük konteyner limanı olacaq. Petlimin rəsmi açılışını 2016–cı ildə Türkiyə və Azərbaycan prezidentlərinin iştirakı ilə həyata keçirilməsi planlaşdırılır.

Bundan başqa Petkim yarımadasında enerji istehsalının şaxələndirilməsi çərçivəsində ümumi gücü 51 meqavat olacağı planlaşdırılan və təxminən 55 milyon avro məbləğində investisiya ilə Petkim şirkəti tərəfindən inşa edilən Külək Enerji Stansiyasının tikintisinin 2016–cı ilin sonunda tamamlanması planlaşdırılır. “SOCAR Power” şirkətinin Petkim ərazisində gələcək on illik planda təxminən 1500 meqavat gücə sahib bir layihəsi var. 300 meqavatlıq “Petkim Kojenerasyon Təsisinin” (Petkojen) birinci mərhələsinin 2016–cı ildə tamamlanması gözlənilir.

SOCAR Ukrayna

SOCAR Azərbaycanda və xaricdəki müəssisələrində rebrendinqi davam etdirir. Ukraynada bu proseslə paralel olaraq, 2015–ci ilin may ayında SOCAR–ın yeni loqotipi ilə ilk yanacaqoldurma məntəqəsi (YDM) Odessada açılmışdı. Bu Odessa bölgəsində SOCAR brendi ilə fəaliyyət göstərən 14–cü, bütün Ukraynada isə 51–ci YDM–dir. Törəmə şirkəti olan “SOCAR Enerji Ukrayna” MMC Ukraynada SOCAR–ı təmsil edir. Şirkət Polşa, Litva və Belarusun əsas neftayırma zavodlarından “Avro–5” eko–standartına uyğun neft məhsullarını alır.

SOCAR Rumıniya

2007–ci ildən SOCAR Rumıniya bazarına fəal daxil olub və ilbəl Rumıniyada öz YDM şəbəkəsini genişləndirir. SOCAR Rumıniyanın artıq 15 regionunda YDM şəbəkəsinə malikdir və hər zaman müştərilərimizə yüksək səviyyədə xidmət göstərir.

SOCAR Gürcüstan

SOCAR–ın törəmə şirkəti “SOCAR Energy Georgia” 2006–cı ildə yaradılıb. “SOCAR Energy Georgia” şirkətinin əsas fəaliyyət sahəsinə neft məhsullarının Gürcüstanda topdan və pərakəndə satışı, SOCAR brendi altında YDM–in, neft terminalları və anbarlarının tikintisi, eləcə də yeni qaz kəmərinin çəkilməsi və mövcud qaz kəmərlərinin reabilitasiyası daxildir. “SOCAR Energy Georgia” şirkəti Gürcüstanda

fəaliyyət göstərən şirkətlərin biznes reytinginin ilk onluğunda yer alıb. Şirkət ən böyük vergi ödəyicisi, ən böyük iş yerlərinin təminatçısı, yüksək keyfiyyət standartı və effektiv menecment nominasiyalarında qalib gəlib.

2015–ci ildə “SOCAR Georgia Petroleum” MMC tərəfindən Gürcüstan bazarına 263 843 ton Azərbaycan mənşəli neft məhsulu idxal edilmişdir.

2015–ci ildə SOCAR brendi ilə Gürcüstanda qazdoldurma və yanacaqoldurma işlərini həyata keçirən 8 YDM açılmışdır.

2015–ci ildə Gürcüstana Azərbaycandan “SOCAR Georgia Gas” MMC tərəfindən 1,51 milyon ton ekvivalentində ümumi dəyəri 314,3 milyon ABŞ dolları olan təbii qaz idxal edilib ki, bu da əvvəlki dövrlərlə müqayisədə 9,2% çoxdur. Azərbaycan Gürcüstanın əsas qaz tədarükçüsüdür və ölkənin bu qəbildən olan idxal məhsulunun 74%–ni təmin edir.

“SOCAR Energy Georgia” tərəfindən 2015–ci ildə Gürcüstanda 21,8 milyon ABŞ dolları məbləğində investisiya yatırımı həyata keçirilmişdir.

SOCAR İsveçrə

SOCAR–ın İsveçrədə fəaliyyəti “SOCAR Trading” şirkəti tərəfindən həyata keçirilir. Qərargahı Cenevrədə yerləşən şirkət İsveçrədə neft məhsullarının satışı bazarında fəal iştirak edir. Şirkət orada 48 YDM–ə sahib olub. SOCAR 2015–ci il ərzində İsveçrəyə 400 milyon frankdan artıq sərmayə yatırımışdır.

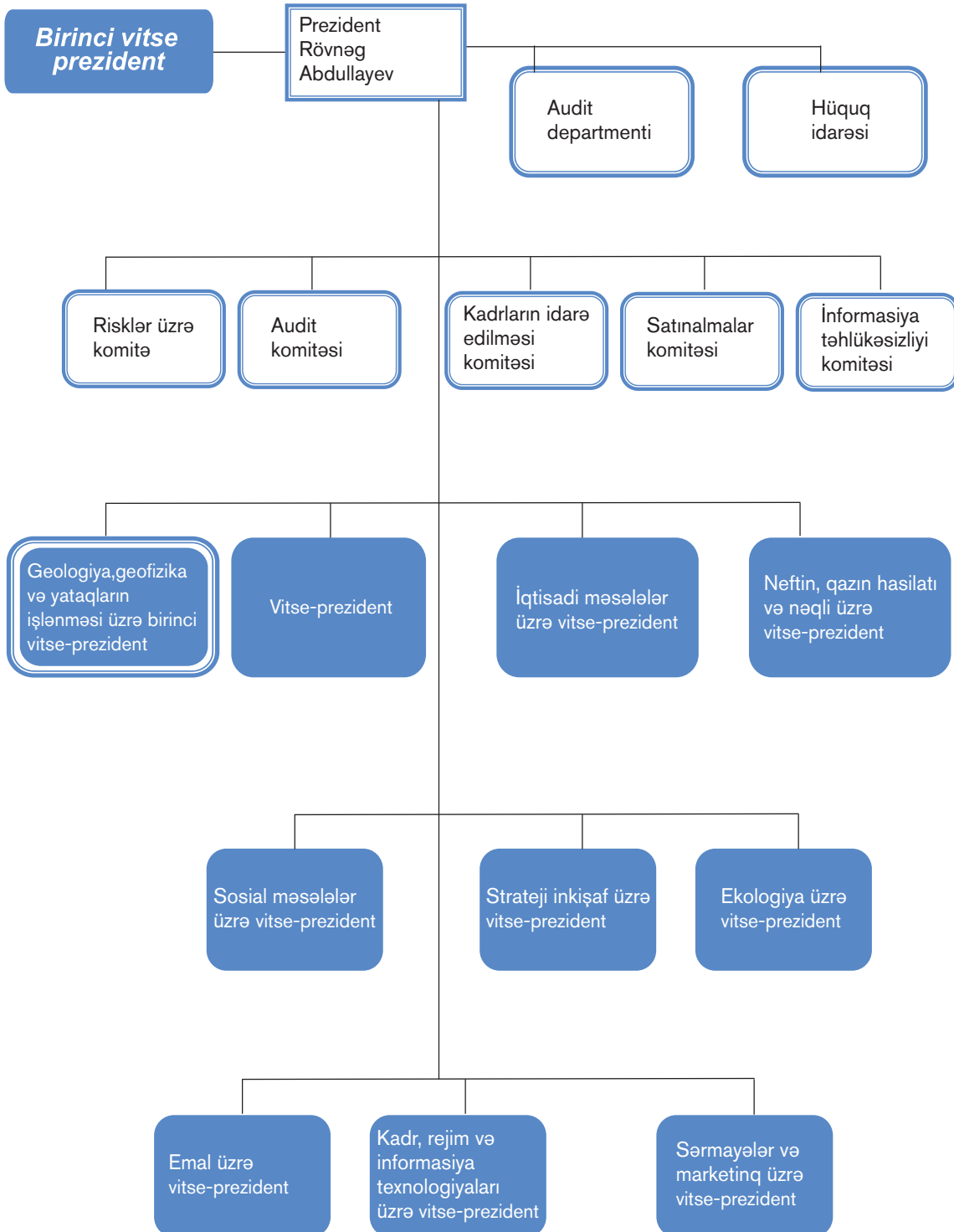

Korporativ İdarəetmə

SOCAR fəaliyyətinin optimallaşdırılması, əməliyyat və adminstrativ fəaliyyətinin effektivliyini artırmaq məqsədi ilə davamalı olaraq lazımi tədbirlər görür.

İdarəetmə strukturu

SOCAR-ın idarəetmə strukturu rəhbərlik, Şirkətin Şurası, Audit komitəsi, Risklər üzrə komitə, Satınalmalar komitəsi, Kadrların idarə edilməsi komitəsi və İnformasiya təhlükəsizliyi komitəsindən ibarətdir. Rəhbərlik dedikdə, Şirkətin prezidenti və müxtəlif sahələr üzrə 12 vitse–prezident nəzərdə tutulur. Şirkətin prezidenti və vitse–prezidentləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən təyin olunur.

Şirkət üzrə makro səviyyədə qərarlar Şirkətin Ali İdarəetmə orqanı və tərkibindəki digər səlahiyyətli şəxsləri daxil edən Şura tərəfindən verilir. Şura Şirkətin prezidenti yanında fəaliyyət göstərən kollegial orqandır və aşağıdakı məsələlərə görə cavabdehdir:

- Şirkətin strukturuna daxil olan qurumların fəaliyyətinə dair illik iş proqramları və onların yerinə yetirilməsi haqqında hesabatlar;
- Şirkətin mərkəzləşdirilmiş fondlarının yaradılması və istifadə olunması qaydaları;
- Şirkətin strukturuna daxil olan qurumların istehsal və təsərrüfat funksiyalarının tam və ya qismən mərkəzləşdirilməsi;
- Şirkətin xarici şirkətlərlə birgə işinin məqsədəuyğunluğu;
- Şirkətin strukturuna daxil olan qurumlar arasındakı münasibətlərdə yaranan mübahisələr;
- Şirkətin inkişaf strategiyasının formalaşdırılması;
- Şirkətin fəaliyyətinə aid olan digər məsələlərlə bağlı yığıncaqlar və s.

Ali idarəetmə orqanının üzvləri iqtisadi, ekoloji və sosial məsələlər haqqında biliklərinin artırılmasına hər zaman diqqət yetirir. Belə ki, iqtisadi, ekoloji və sosial fəaliyyət nəticələri Ali idarəetmə orqanı və Şura tərəfindən təşkil olunmuş iclaslar zamanı müzakirə olunur, digər idarəetmə orqanları tərəfindən aylıq və illik hesabatlar rəhbərliyə ünvanlanır, və müvafiq məqsədlər və planlar hazırlanıb tətbiq olunur.

Komitələr

Satınalmalar komitəsi satınalmaları tənzimləyən normativ sənədlərin tələbləri ilə uyğunluğa nəzarət edir, mübahisəli məsələləri həll edir, müsabiqə iştirakçılarının siyahısını, müsabiqə nəticələrini təsdiq edir və s. Komitənin sədri və üzvləri SOCAR-ın prezidenti, katibləri komitənin sədri tərəfindən təyin edilir.

Kadrların idarə edilməsi komitəsi SOCAR üzrə kadr siyasətinin müəyyən edilməsini, kadrların idarə edilməsi üzrə işinin və onun fəaliyyətinə nəzarətin təmin edilməsini, yerli və xarici təhsil müəssisələrində təhsil alan tələbələrə tətbiq olunan Təqaüd Proqramını həyata keçirən kollegial orqandır. Komitənin sədri və üzvləri SOCAR-ın prezidenti, katibləri komitənin sədri tərəfindən təyin edilir.

İnformasiya təhlükəsizliyi komitəsi Şirkətdə informasiya təhlükəsizliyinin idarə edilməsi üzrə məsələlərə dair qərarların qəbul edilməsini və Şirkətin aktivlərinin müdafiəsinin əldə olunmasını təmin edən kollegial orqandır. Komitənin yaradılmasında əsas məqsəd SOCAR-ın maraqlarının daxili və ya xarici təhlükələrdən qorunmasını və informasiya–texnoloji təhlükəsizliyin qurulması və təminatıdır. Komitənin sədri və üzvləri SOCAR-ın prezidenti, katibləri

komitənin sədri tərəfindən təyin edilir.

Risklər üzrə komitə öz işini Risklərin idarə edilməsi üzrə təsdiq edilmiş daxili normativ sənədlər toplusuna əsasən qurur. Komitənin tərkibi SOCAR-ın Şurasının üzvlərindən ibarət olmaqla SOCAR-ın prezidenti tərəfindən müəyyən olunur.

Risklərin idarə olunması

2008–ci ildən Şirkətin prezidenti tərəfindən təsdiq edilmiş və tətbiq olunan Risklərin idarə olunması üzrə normativ sənədlərə uyğun olaraq 2015–ci ildə də şirkət üçün vacib olan əməliyyat, strateji, hesabatlılığın tərtibi və tələblərin yerinə yetirilməsi risk kateqoriyalarına aid risklər aşkarlanmış qiymətləndirilmiş və aidiyyəti struktur bölmələrinə həmin risklərin nəzarətdə saxlanması və onların idarə olunması üçün lazımı tapşırıqlar verilmişdir.

Risklər müvafiq risk kateqoriyalarına uyğun təsniflənmiş, ehitmal və təsirlərinə uyğun olaraq risklər xəritəsində yerləşdirilmişdir. Bundan əlavə bu risklərin hər biri haqqında pasportlar yaradılmış, risklərin yaranma və idarə olunma prosedurları aydın şəkildə qeyd edilmişdir.

Risklər xəritəsi ilə yanaşı potensial imkanlar hazırlanaraq Risklər üzrə komitəyə təqdim edilir. Bütün bu məlumatlar cəmlənərək 2015–ci ilin Korporativ risklər xəritəsində öz əksini tapmış və Risklər üzrə komitənin üzvləri ilə razılaşdırılmışdır. Komitə cüzi orta və kritik risk qruplarında cəmlənmiş riskləri nəzərdən keçirir, qiymətləndirilməsi ilə tanış olur və lazım gəldikdə müvafiq qaydada düzəlişlər edir. Risklər xəritəsi SOCAR-ın prezidenti tərəfindən təsdiq edilir. Korrupsiya, hava şəraitindən qaynaqlanan risklər, texniki və digər istehsalat və əməliyyat riskləri kimi vacib risklər daim nəzarət altında saxlanılır və qarşısını almaq üçün lazımı tədbirlər görülür.

Daxili Nəzarət Sistemi

SOCAR son illər beynəlxalq təsisatlarla əməkdaşlıq, şəffaflığın artırılması istiqamətində mühüm işlər aparmış, fəaliyyətinin Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlılığı Standartına (IFRS), Qlobal Hesabatlılıq Təşəbbüsünə (GRI) və digər beynəlxalq standartlara uyğun aparılması istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirmişdir.

Şirkətin fəaliyyətində düzgünlüyün və dəqiqliyin təmin olunması, potensial nöqsanların vaxtında aşkar edilməsi və risklərin minimuma endirilməsi məqsədi ilə SOCAR-da Daxili Nəzarət Sisteminin Təkmilləşdirilməsi işi formalaşdırılmışdır. Atılan addımlar rəqabətə davamlı olmaqla yanaşı, Şirkətin strateji məqsədlərə nail olmasının təmin edilməsi üçün lazımı şərait yaradır.

Şəffaflıq və biznes etikas

SOCAR-ın idarəetmə vəzifələrini icra edən şəxslər və orqanlar tərəfindən təməli qoyulmuş müştərək etika və davranış qaydaları və dəyərləri Şirkətin digər işçiləri üçün nümunəvi rol oynayır. Şəffaflıq prinsipini hər növ əməliyyatlara tətbiq etmək, və beləliklə müştərilərin və bütün maraqlı tərəflərin etibarını qorumaq əsas məqsədlərdən biridir.

Bununla yanaşı, SOCAR fəaliyyət göstərirdiyi bazarlarda hakim qanunlara, tələblərə uymaq və sadıq qalmaq, Şirkətin düzgünlüyünün və reputasiyasının qorunmasına çalışmaqdadır. Fəaliyyət və qanunlar arasında yarana biləcək uyğunsuzluq nəticəsində Şirkətə dəyə biləcək ziyanı aradan qaldırmaq məqsədi ilə tələblərin yerinə yetirilməməsi riski idarə olunmaqdadır.

Dünya maliyyə bazarlarında aktiv iştirakımız səbəbindən, SOCAR beynəlxalq qanunvericilik və normativ hüquqi aktlara və xarici ölkələrin qanunlarına uyğunlaşaraq ABŞ-nin "Xaricdə korrupsiya ilə mübarizə qanunu", Böyük Britaniyanın "Korrupsiya ilə mübarizə qanunu" və "Transparency International" Beynəlxalq qeyri-hökumət təşkilatının tövsiyələrindən yararlanır. Qeyd olunan prosesin normativ əsası kimi 10 avqust 2012-ci il tarixdə təsdiqlənmiş Korrupsiya ilə mübarizə və Şəffaflığın artırılması üzrə 9 standartdan ibarət toplu çıxış etməkdədir. Toplu 1 yanvar 2013-cü ildən etibarən qüvvəyə minmişdir və Şirkətin bütün fəaliyyətində əsaslanılacaq sənəd rolunu öz üzərinə götürmüşdür.

Müəyyən olunmuş qaydalardan, təlimatlardan kənarlaşma olduqda və ümumən qanun pozuntuları qeydə alındıqda səbəbkar şəxslərin inzibati və cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması üçün araşdırma materialları hüquq mühafizə orqanlarına təqdim olunur. Ümumiyyətlə biznes etikas və korrupsiya ilə mübarizə üzrə həyata keçirilmiş bütün tədbirlər haqqında hesabatlar mütəmadi olaraq Şirkətin rəhbərliyinə təqdim olunur.

2015-ci ildə Risklər üzrə komitə tərəfindən korrupsiya fəaliyyətinə qarşı mübarizə sisteminin yoxlanılması məqsədi ilə proqram və plan təsdiq edilmişdir. Korrupsiya ilə mübarizə sisteminin yoxlanılması üzrə işçi sənəd olaraq Risk indikatorları hazırlanmışdır. Risk indikatorları potensial korrupsiya halları ilə əlaqədar qırmızı bayraq rolunu oynamaqdadır. İndikator korrupsiya faktını sübuta yetirməyən, lakin faktın mövcudluğunu ehtimal etməyə imkan verən göstəricilərdir. Əsasən Risk indikatorları üzərindən aparılan korrupsiya fəaliyyətinə qarşı mübarizə sisteminin yoxlanılması prosesi sistemin monitorinqi və səmərəli fəaliyyətinin təmin edilməsi məqsədi daşımaqdadır.

Şikayət mexanizmləri

Korrupsiya fəaliyyətinə qarşı mübarizə standartları çərçivəsində pozuntular haqqında xəbərdarlıq edilmiş sistemi formalaşmışdır. 2015-ci ildə SOCAR-ın işçilərindən daxil olan korrupsiya fəaliyyətinə qarşı mübarizə üzrə standartlara aid suallar cavablandırılmışdır. Sistemli suallarla bağlı Hüquq İdarəsindən bəndlər üzrə izahlar hesabat şəklində Risklər üzrə komitəyə təqdim olunmuş və komitə tərəfindən təsdiqlənmişdir.

Anti-korrupsiya üzrə işçilər ilə kommunikasiya mexanizmləri standartla müvafiq olaraq "Qaynar xətt" məlumatlandırma kanalı, Kommersiya maraqlarının toqquşması haqqında birbaşa əlaqəli işçinin çıxış kanalı, baş ofisin müvafiq şöbəsinə email, telefon və yaxud şöbəyə şəxsən müraciəti şəklində təşkil olunmuşdur. Bununla yanaşı kommunikasiya mexanizminin aktiv işləməsi məqsədi ilə Risklər üzrə komitənin qərarı əsasında Şirkətin struktur vahidlərində rəhbər vəzifələrdə çalışan şəxslər (şöbə rəisi və rəis müavinləri də daxil olmaqla) hər il hazırlanan şəxsi və kommersiya maraqları haqqında xəbərdarlıq vərəqələrini müvafiq şəkildə Risklərin idarə olunması şöbəsinə təqdim etməkdədir.

İşgüzar hədiyyələrlə bağlı məqamlar üzrə isə işgüzar hədiyyələr fondu eləcə də struktur vahidlərində İcra nəzarət və kargüzarlıq şöbələri məsul sturkturlardır. Standartda təqdim olunan formalara əsasən Şirkət işçiləri onlara təqdim olunan formaları dolduraraq yuxarıda qeyd olunan şöbələrə təqdim etməkdədirlər.

Korrupsiya mövzusu üzrə vətəndaşlar tərəfindən SOCAR-ın "Qaynar xətt"inə 2015-ci ildə cəmi 54 bildiriş daxil olmuş, lakin araşdırmaların nəticələrinə əsasən onlardan heç biri konkret korrupsiya və dələduzluq faktı ilə bağlı olmamışdır. Daxil olmuş bildirişlər əsasən qaz təsərrüfatı, SOCAR-da təcrübə keçmə və işə qəbul ilə bağlı olmuşdur. 2015-ci ildə "Qaynar xətt" vasitəsilə daxil olmuş müraciətlər üzrə rüblük hesabatlar Risklər üzrə komitəyə təqdim olunmuşdur.

Qeyd olunan mexanizmlərdən Şirkət rəhbərliyinə müvafiq hesabatlar təqdim olunmaqdadır. Bunlardan İşgüzar hədiyyələrlə bağlı mexanizmə aid olunan hesabat, Korrupsiya riski ilə əlaqədar Korporativ risklər xəritəsi daxilində Risklər üzrə komitəyə təqdim edilən hesabat, "Qaynar xətt"ə daxil olan məlumatlara dair Risklər üzrə komitəyə təqdim olunan hesabat misal göstərilə bilər.

Maraqlı tərəflərlə əlaqə

SOCAR ölkənin və regionun ən güclü neft və qaz şirkətindən biri olaraq üzərinə düşən məsuliyyətin əhəmiyyət dərəcəsini qəbul edir və bu çərçivədə maraqlı tərəflərlə münasibətləri qorumağı,

Şəkil 3. SOCAR-ın müəyyən edilmiş maraqlı tərəfləri

möhkəmləndirməyi, inkişaf etdirməyi ən əsas vəzifələrdən biri hesab edir. Maraqlı tərəflərlə qurulan əlaqələr 2012-ci ildə qəbul edilmiş Biznes etikası məcəlləsinə uyğun olaraq açıq dialoq siyasəti və şəffafıq prinsiplərinə əsaslanır. SOCAR-ın müəyyən etdiyi əsas maraqlı tərəfləri Şəkil 3-də əks olunub.

Şirkətin maraqlı tərəf olaraq işçi heyətinin üzvlərinə xüsusi diqqət yetirir. İstehsalat qəzalarının qarşısının alınması, fəhlə və qulluqçuların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, hüquqlarının qorunması, sosial təminatlı obyektlərin fəaliyyətinin müasir tələblərə uyğunlaşdırılması məsələləri SOCAR-ın Həmkarlar İttifaqı ilə sıx əməkdaşlıq şəraitində həll olunur. Azərbaycan Neft və Qaz Sənayesi İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Respublika Komitəsi SOCAR ilə

üç illik müddəti əhatə edən Sahə (tarif) Kollektiv Sazişi imzalanmasında əsas tərəflərdən biri kimi çıxış edir. Qeyd olunan sənəd işçinin iş və istirahət vaxtı, əmək haqqı, sosial təminatı, əməyin mühafizəsi, peşə hazırlığı və ixtisasının artırılması, gender bərabərliyi və gənclərin məşğulluğu məqamlarını tənzimləyir.

Şirkət fəaliyyəti haqqında məlumatın cəmiyyətə obyektiv şəkildə çatdırılması və maraqlı tərəflərlə sağlam əlaqələrin təmin edilməsi məqsədi ilə, həm mövcud resurslardan tam şəkildə istifadə edir (rəsmi internet saytı, sosial şəbəkələrdəki hesabları) həm də kütləvi informasiya vasitələrinin imkanlarından faydalanmağa çalışır.

Səhmləri 100% dövlətə aid olan SOCAR həm səhmdarlıq həm də kommərsiya fəaliyyəti ilə əlaqədar

olaraq dövlət qurumları qarşısında öhdəliklər daşıyır. Belə ki, Şirkət Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti, Energetika, İqtisadi İnkişaf, Maliyyə və Vergilər Nazirliyi, Dövlət Statistika Komitəsi müxtəlif fəaliyyət sahələri üzrə hesabatlar təqdim edir.

SOCAR dövlətlə yanaşı ictimai, beynəlxalq və xarici təşkilatlarla da sıx əlaqə qurur. Mövcud praktikaya əsasən karbohidrogen ehtiyatlarının işlənməsi layihələrində potensial investorun seçimi xüsusi olaraq səlahiyyət verilməmiş dövlət orqanı və belə investor arasında birbaşa danışıqlar vasitəsilə keçirilir. Buna baxmayaraq, beynəlxalq praktikada geniş istifadə edilən digər formalar, o cümlədən tenderlərin keçirilməsi də istisna edilmir.

2015-ci ildə Şirkət Snam Avropa Komissiyası, ENTSOG (Avropanın Qaz Ötürücü Sistemləri Operatorlarının Şəbəkəsi), ACER (Enerji Requlyatorlarının Əməkdaşlıq Agentliyi), INEA (İnnovasiyalar və Şəbəkələr üzrə İcraçı Agentlik) kimi maraqlı tərəflər ilə əməkdaşlıq edib.

2015-ci ildə cəlb edilmiş Maraqlı tərəflərlə müzakirələrdə "Cənub Qaz dəhlizi", "Şahdəniz-2" layihəsinə dair yekun investisiya qərarının verilməsi tarixi və sonrakı tikinti mərhələsinin qrafiki, TANAP layihəsi, SOCAR-ın xaricdə fəaliyyətinin genişləndirilməsi və digər məsələlər, AGRİ layihəsi

(Azərbaycan–Rumıniya–Gürcüstan sıxılmış maye qaz layihəsi), Sarmatia layihəsi, daxildə və xaricdə yeni biznes imkanları, marketing, şirkətlərin birləşməsi və bir şirkətin digərinə yiyələnməsi (Mergers and Acquisitions) üzrə mövzular əhatə olunmuşdur.

Qeyd edək ki, SOCAR üçün tərəfdaş şirkətlərlə əməkdaşlığın əsası qarşılıqlı şəkildə faydanın əldə olunmasıdır. Bunun üçün əməkdaşlığa başlamadan öncə SOCAR həmin tərəfdaşların maliyyə durumunu, dayanıqlığını, kredit tarixçəsinin müsbət olmasını və texniki imkanlarını yoxlayır.

İri miqyaslı bir şirkət olduğu səbəbindən, SOCAR-ın təchizat zənciri müxtəlif yerli və xarici şirkətlərdən ibarətdir. SOCAR-ın əsas təchizatçılarına mühəndislik, ofşor gəmi, tikinti, təmir, biznesin inkişafı və digər xidmətləri təqdim edən şirkətlər aiddir. SOCAR üstünlüyü hər zaman yerli təchizatçılara verməkdədir. Məhz bu səbəbdən, SOCAR-ın təchizatçılarının əsas hissəsini yerli şirkətlər təşkil edir.

İnsan Resursları

İnsan Resursları Departamentinin əsas məqsədi müasir əmək bazarının tələblərinə cavab verən bilik və bacarıqlara malik istedadlı kadrların cəlb olunması, onlar üçün əlverişli iş şəraitinin yaradılması və davamlı karyera inkişafının təmin edilməsidir. Məhz bu səbəbdən insan resursları siyasətinin şirkətin missiya və strategiyası ilə uzlaşmasına hər zaman çalışırıq.

İşə qəbul

Şirkət üzrə vahid yanaşma və tələblərin tətbiqi işçilərin seçilməsi və işə götürülməsi prosesinin daha da şəffaf və obyektiv olmasına imkan yaradır. Bu istiqamətdə informasiya–kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqinin genişləndirilməsi məqsədilə vakansiyaların idarə edilməsi prosesi avtomatlaşdırılmış formada proqram təminatı vasitəsilə həyata keçirilir. Bu müraciətçilərin açılan vakansiyaları Şirkətin korporativ veb–saytında izləyə bilməsi, elektron formada müraciət etməsi və müsabiqə haqqında məlumat ala bilməsi prosesin obyektiv şəkildə həyata keçirilməsinə şərait yaradır.

İşçilərlə ünsiyyət

SOCAR–da işəgötürənlə işçilər arasında məlumat mübadiləsinin operativ və effektiv formada həyata keçirilməsinin təmin olunması “SOCAR–ın İnsan Resursları Portalı” (Portal) vasitəsilə həyata keçirilir. Hazırda portal işçilərə təhsil, əmək haqqı, istifadə olunmuş və qalıq məzuniyyət günlərini və digər fərdi məlumatları (ümumilikdə 15 istiqamətdə) nəzərdən keçirmək imkanı yaradır. Bununla yanaşı, işçilər zəruri olan normativ sənədləri, həmçinin şirkət üzrə işçilərin əlaqə vasitələrini (elektron poçt və daxili telefon

nömrələri) Portal vasitəsilə əldə edə bilirlər. SOCAR–da elan olunan vakansiyalar haqqında məlumatın işçilərə daha rahat üsulla çatdırılması üçün sistemdə “Vakansiyalar” bölməsi də mövcuddur. Bu bölmə vasitəsilə işçilər vakansiyaya müraciət formasına fərdi məlumatlarını daxil etmədən müraciət edə bilirlər. Bu halda məlumatlar SAP BRP sistemindən avtomatik qaydada sistemə yüklənir. Bundan əlavə olaraq 2015–ci il ərzində kadr axınına təsir edən amillərin müəyyənləşdirilməsi məqsədi ilə, SOCAR–ın struktur bölmələrində işləmiş və öz təşəbbüsü ilə işdən çıxmış işçilər arasında sorğu keçirilmişdir. Sorğu 171 nəfər arasında telefon vasitəsilə keçirilmişdir. Sorğuda iştirak edənlərin cavablarına istinad edərək SPSS (Sosial Elmlər üçün Statistik Paket) proqramı vasitəsilə müvafiq statistik məlumatlar hazırlanmış, cavablar müqayisəli şəkildə təhlil edilmiş və SOCAR–ın Kadr, rejim və informasiya texnologiyaları üzrə vitse–prezidenti Xalik Məmmədova təqdim edilmişdir.

SOCAR–a 2015–ci ildə qeyri–qanuni işdən azad edilmə, əmək mübahisələri ilə bağlı 170 şikayət daxil olmuşdur, onlardan yalnız 15 şikayətin əsaslı olduğu müəyyən edilmiş və hamısı müsbət həllini tapmışdır.

2013–2014–cü illər ərzində SOCAR–ın müəssisə və təşkilatlarında (“Azərikimya” İB, Heydər Əliyev adına NEZ, Azərneftyağ NEZ, Neftqazəlməhdəqiqatlayihə İnstitutu, İnformasiya texnologiyaları və rabitə idarəsi, Qaz emalı zavodu, Ekologiya idarəsi, Təlim, tədris və sertifikatlaşdırma idarəsi, Əmək şəraiti normalarının işlənməsi idarəsi) karyeranın idarə edilməsi sistemi ilə bağlı maarifləndirmə işləri aparılmış və layihənin pilot versiyası 12215 işçini əhatə etmişdir.

İşçilərə təqdim olunan güzəştlər

İşçilərin istirahət və asudə vaxtlarının təşkili SOCAR–ın işçiləri ilə iki tərəfli əlaqələrin qurulması üzrə görülən tədbirlərdən biridir. Belə ki, hesabat ilində Respublikanın istirahət zonalarında 3142 nəfərə yaxın neftçi və onların ailə üzvlərinin Balakən rayonunda yerləşən “Qubek Hotel” istirahət mərkəzində 1390 nəfərin istirahəti təşkil olunmuş, müalicəyə ehtiyacı olan 2172 nəfər neftçi sanator–kurort müalicə mərkəzlərinə göndərilmiş və 3395 nəfərə yaxın işçinin Naftalan şəhərində müalicəsi təmin olunmuşdur.

Ötən illərdə olduğu kimi SOCAR–ın bütün işçiləri SOCAR ilə “Paşa Sığorta” ASC arasında bağlanmış “Könüllü tibbi sığorta müqaviləsi”nə əsasən tibbi sığortaya malikdirlər. Həmçinin, 2013–cü ilin oktyabr ayından bu günə kimi 15000–ə yaxın təqaüddə olan neftçi sığorta proqramına uyğun olaraq “Mərkəzi neftçilər xəstəxanası”nın tibbi xidmətlərindən yararlanırlar.

Hesabat ilində SOCAR–ın işçilərinə və təqaüddə olan neftçilərə göstərilən tibbi xidmətin keyfiyyətinə nəzarət etmək məqsədi ilə Baş ofisin “İşçilərə tibbi xidmətin təşkilinə nəzarət şöbəsi”ndə yaradılmış “Qaynar xətt”ə 500–ə yaxın müraciət daxil olmuşdur. Daxil olan 240 müraciət şikayət xarakterli olduğu üçün sığorta şirkətinin və tibb müəssisəsinin əməkdaşları ilə birgə araşdırlaraq vaxtında həll edilmiş və cavablandırılmışdır. Bununla yanaşı “İki sahil” qəzetində sığorta proqramı çərçivəsində tibbi xidmətlə bağlı işçiləri maraqlandıran suallara mütəmadi olaraq aydınlıq gətirilir.

Sığorta şirkəti SOCAR–ın əməkdaşlarına 24/7 saat təcili tibbi yardım (həkim və feldşer məntəqələrində isə ilk tibbi yardım), stasionar, ambulator və stomatoloji xidmətləri göstərir.

SOCAR–ın işçilərinə “Maddi yardım verilməsi haqqında əsasnamə”yə uyğun olaraq ötən dövrdə də maddi yardım verilməsi davam etdirilmiş, şəhid ailələri və müharibə əlilləri daim diqqət mərkəzində saxlanılmışdır.

Kollektiv müqavilənin 5.9. maddəsinə uyğun olaraq hamilə qadınlara öz istəkləri ilə müvafiq tibbi

arayışa əsasən, hamiləliyin 22–ci həftəsindən orta əmək haqqı saxlanılmaqla analıq məzuniyyətinə çıxması təmin edilir.

Azərbaycan Respublikası Əmək Məcəlləsinin 70–ci maddəsinin “b” bəndinə əsasən işçilərin sayı azaldıqda və ya ştatları ixtisar olduqda əmək müqaviləsi ləğv edilməzdən ən azı 2 ay əvvəl işçilərə rəsmi xəbərdarlıq edilir.

Kollektiv müqavilə və Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsinə əsasən işçi pensiyayaşına çatdığına görə işdən azad olduğu halda və sərbəstləşdikdə ona orta aylıq əmək haqqının beş misli həcmində birdəfəlik müavinət və ya sərbəstləşən işçilərin sosial dayanıqlığının təmin edilməsi məqsədilə SOCAR–da qəbul edilmiş Proqram üzrə işçilərə əmək haqqı verilən dövrə uyğun SOCAR–da əvvəl aldığı orta aylıq əmək haqqının 50%–i məbləğində davamlı müavinət verilir.

Təlimlər

2015–ci il üzrə SOCAR əməkdaşları peşəkarlıq səviyyəsinin artırılması və ən son nəzəri və praktiki biliklərə yiyələnmə məqsədilə mütəmadi olaraq ölkə daxilində və həmçinin dünyanın ən qabaqcıl elm və sənaye mərkəzlərində keçirilən təlimlərə göndərilmişlər.

2015–ci il ərzində SOCAR–ın Təlim, Tədris və Sertifikatlaşdırma İdarəsinin Kadr hazırlığının təşkili mərkəzində (KHTM) 356, Dənizdə insan həyatının mühafizəsi üzrə Təlim Mərkəzində (DİHMTM) 264, Qala Təlim, Tədris Mərkəzində (QTTM) 72, Sumqayıt Təlim, Tədris Mərkəzində (STTM) 52 sayda təlim keçirilmişdir. Bu təlimlərdə ümumilikdə 9883 dinləyici iştirak etmişdir.

Cədvəl 7. 2013–2015–ci illərdə SOCAR–ın təlim mərkəzlərində təşkil olunmuş təlimlər haqqında məlumat

Təlim mərkəzi	İştirakçıların sayı		
	2013	2014	2015
KHTM	4058	4116	5495
DİHMTM	6240	1401	2861
QTTM	745	643	1043
STTM	464	587	484

2015-ci il ərzində SOCAR-da ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində kadrların hazırlanması və ixtisaslarının təkmilləşdirilməsinin təmin edilməsi məqsədilə SOCAR-ın Təlim, tədris və sertifikatlaşdırma idarəsi tərəfindən 2015-ci ildə 222 nəfər işçi təlimlərə cəlb olunmuş və müvafiq sertifikatlar ilə təmin olunmuşlar.

kənar və şirkətdə mövcud olan təlim mərkəzində, həm də iş zamanı həyata keçirilmişdir.

2015-ci il üzrə SOCAR Enerji Ukraynada aşağıdakı əsas məsələlər həll edilmişdir:

- Personalın seçimi və işəgötürmə proseslərinin standartlaşdırılması və sistemləşdirilməsi;
- Daxili Təlim mərkəzi layihəsinin həyata keçirilməsi vasitəsilə daxili təlim sisteminin yenidən

Cədvəl 8. 2013–2015-ci illərdə SOCAR-da ətraf mühitin mühafizəsi üzrə təşkil olunmuş kurslar barədə məlumat

Təlimin növü	İştirakçıların sayı		
	2013	2014	2015
TS 18001/OHSAS Əməyin mühafizəsi və təhlükəsizliyi beynəlxalq standartının tərkib hissəsi olan "Risklərin qiymətləndirilməsi və dərəcələndirilməsi" üzrə maarifləndirmə	54	–	–
ISO 14001 ekologiya idarəetmə sistemi beynəlxalq standartı üzrə maarifləndirmə	88	148	135
SOCAR-ın Ekoloji Siyasəti	31	28	36
Tullantıların idarə olunması	24	43	25
Dənizdə və quruda neft-qaz istehsalı sahələrində neft dağılmalarının qarşısının alınması və onların nəticələrinin aradan qaldırılması üçün işçilərin hazırlanması üzrə təlimatlandırma	11	21	5
Avtomobillərdən atmosfərə atılan qazların miqdarının ölçülməsi	6	–	2
Qazma işləri zamanı ətraf mühitin təsir edən tullantıların idarə olunması	–	–	5
Ətraf mühit və təhlükəsizlik texnikası üzrə maarifləndirmə	68	–	–
Ətraf mühit və təhlükəsizlik texnikası üzrə ilkin təlimatlandırma	1122	–	–
Fəhlə kursu üzrə "Əməyin mühafizəsi və təhlükəsizlik texnikası"	154	–	–
SOCAR-ın müəssisələrinə təhkim olunmuş mütəxəssislər üçün ekologiya	–	–	14
İştirakçıların ümumi sayı (nəfər):	1668	240	222

SOCAR-ın Ukrayna, Gürcüstan, İsveçrə və Türkiyədə İnsan Resurslarının İdarəedilməsi istiqamətində fəaliyyəti

SOCAR Ukrayna

SOCAR Enerji Ukraynada hər il olduğu kimi 2015-ci il ərzində də şirkət üzrə işçilərin təlim və inkişafı diqqət mərkəzində olmuşdur. Təlimlər həm işdən

təşkili və standartlaşdırılması;

- Daxili təlimçilər tərəfindən "iş sahəsində təlimlərin" tətbiq edilməsi;
- Vahid əmək haqqı və stimullaşdırma sisteminin standartlaşdırılması və tətbiqi vasitəsilə personalın effektivliyinin idarə edilməsi;
- Şirkət tərəfindən əmək qanunvericiliyinə riayət edilməsinin təmin edilməsi.

Cədvəl 9. SOCAR Enerji Ukraynada təşkil olunmuş təlimlərin növləri

Təlimin növü	İştirakçıların sayı		
	2013	2014	2015
İşə yeni qəbul olunmuş işçilərin öz iş yerində rəhbər tərəfindən təlimatlandırılması (təcrübə)	783	1 066	1 289
Təlim Mərkəzində təşkil olunmuş daxili təlimlər (əməyin mühafizəsi üzrə qısa təlimlər nəzərə alınmaqla)	494	883	5 477
Kənar təlimlər	405	3 064	633
Cəmi	1 682	5 013	7 399
İş yerində rəhbər tərəfindən təlimatlandırılmadan	899	3 947	6 110

SOCAR Gürcüstan

SOCAR Enerji Gürcüstanda da 2015–ci ildə işçi heyətinin idarə edilməsi sahəsində bir sıra işlər görülmüşdür:

- İşçilərin peşə biliklərinin artırılması və bu istiqamətdə inkişafın təmin edilməsi;
- İşçilərin əmək məhsuldarlığının artırılması və səmərəli çalışmalarının təmin edilməsi;
- Korporativ mədəniyyət normalarının həyata keçirilməsi; biznes etikası, uyğun xarici görünüşün və nizam intizamın təmin edilməsi;

intizamın təmin edilməsi;

Bununla yanaşı insan resurslarının cəlb olunması kimi, mövcud işçi qüvvəsinin inkişafına da diqqət ayrılır.

Cədvəl 10. SOCAR Enerji Gürcüstanda təşkil olunmuş təlimlərin növləri

Təlimin növü	İştirakçıların sayı		
	2013	2014	2015
İxtisaslaşdırılmış təlim (təbii qaz, mühasibat sistemi, qaz sahəsində yeni texnologiyalar)	23	18	37
Hüquqi dəstək sahəsində təlim	1	–	–
Keyfiyyət idarəetmə sistemi	1	–	–
Microsoft office	1	12	72
Kargüzarlıq və arxivləşdirmə	–	–	3
Yeni proqram təminatı və yeni texnologiyalar	–	–	14
İnsan resurslarının idarə edilməsi	1	–	–
YDM işçilərinin təlimi	371	569	588
Marketing auditi, ISO standartları	2	–	–
Keyfiyyət idarəetmə sistemi	–	1	–
Elektrik avadanlıqlarının texniki istismarı və təhlükəsizlik qaydaları	–	7	–
Əmək münasibətlərində işçilərin şəxsi məlumatların qorunması	–	2	–
Əməyin mühafizəsi və sənayə təhlükəsizliyi	–	2	–
İş yerlərində risklərin qiymətləndirilməsi	–	–	1
Yanğın təhlükəsizliyi	–	–	1
Ətraf mühitin mühafizəsi	–	–	1
Əməyin mühafizəsi üzrə mütəxəssislərin ixtisasın artırılması	–	–	1
Cəmi:	400	611	718

SOCAR İsveçrə

SOCAR Enerji İsveçrədə 2015–ci il üzrə əsas təlim istiqamətləri biznes etikası, təhlükəsizlik, sağlamlıq, is sağlığı və biznes prosesi üzrə olmuşdur.

Cədvəl 11. SOCAR Enerji İsveçrədə təşkil olunmuş sağlamlıq, təhlükəsizlik, yol hərəkətinin təhlükəsizliyi üzrə təlimlər haqqında məlumat

Müəssisə	İştirakçıların sayı		
	2013	2014	2015
SOCAR Enerji İsveçrə (SES)	109	105	128
SOCAR Enerji İsveçrə (ROC)	750	750	660
Cəmi:	859	855	788

SOCAR Türkiyə

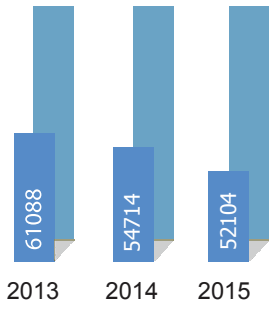
SOCAR Enerji Türkiyə potensial kadr ehtiyatını formalaşdırmaq və bacarıqlı işçilərin cəlb olunmasını həyata keçirməklə yanaşı, Şirkətdə fəaliyyət göstərən işçilərin peşəkarlığının inkişafının təmin edilməsini diqqət mərkəzində saxlayır. Şirkət işçilərin inkişafı naminə onların bilik səviyyəsi, bacarıq və ehtiyac duyulan digər xidməti keyfiyyətlərinin inkişaf etdirilməsi üçün səy göstərir. 2015–ci ildə peşəkarlıq səviyyəsini artırmaq üçün SOCAR Enerji Türkiyə işçiləri mütəmadi olaraq təlimlərə göndərmişdir. 2015–ci il üzrə əsas təlim istiqamətləri eməyin mühafizəsi, özünü inkişaf, karyera inkişafı üzrə olmuşdur.

Cədvəl 12. SOCAR Enerji Türkiyədə təşkil olunmuş təlimlərin növləri

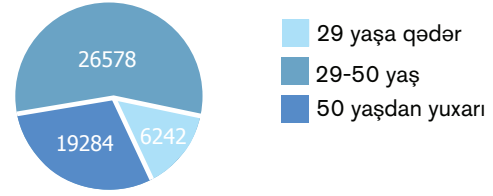
Təlimin növü	İştirakçıların sayı		
	2013	2014	2015
Əməyin mühafizəsi	378	810	1292
Özünü inkişaf	25	1	78
Karyera inkişafı	568	410	825
İstiqamət	–	–	141
Cəmi	971	1221	2336

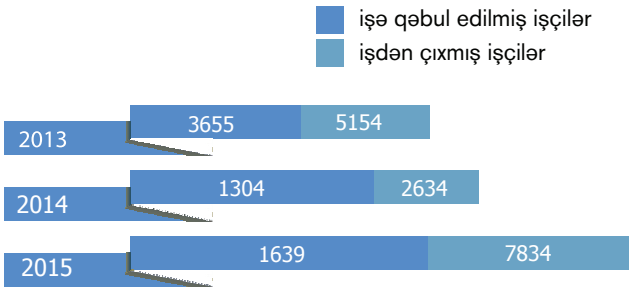
SOCAR üzrə 2013-2015-ci illərdə işçilərin sayının dinamikası, nəfər

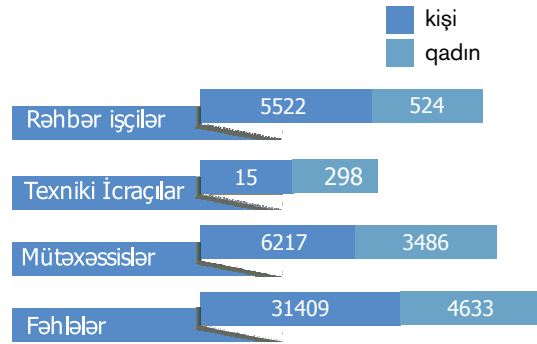
SOCAR üzrə 2015-ci ildə işçilərin yaş həddinə görə sayı, nəfər

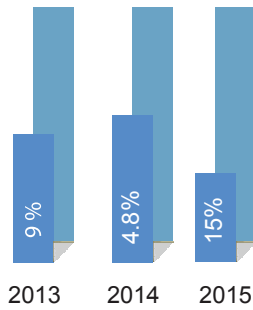
SOCAR üzrə 2013-2015-ci illərdə işə qəbul edilmiş və işdən çıxmış işçilərin sayı, nəfər¹

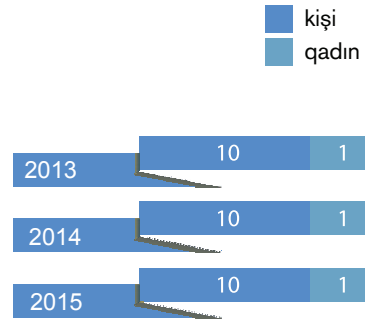
SOCAR üzrə 2015-ci ildə işçilərin kateqoriyalara və cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

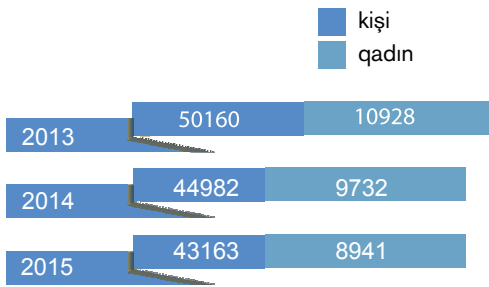
SOCAR üzrə 2013-2015-ci illərdə kadr axını, %

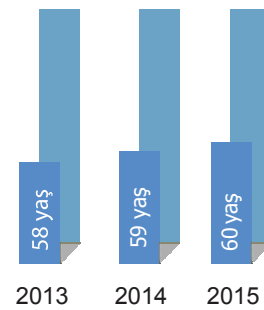
2013-2015-ci illərdə SOCAR rəhbərliyinin cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

SOCAR üzrə 2013-2015-ci illərdə işçilərin cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

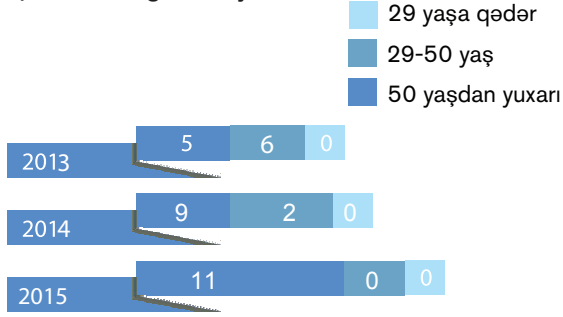

2013-2015-ci illərdə SOCAR rəhbərliyinin orta yaş həddi

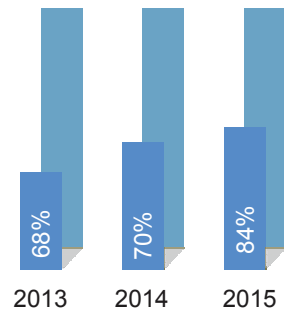

¹ SOCAR (Azərbaycan) və SOCAR Enerji Ukrayna üzrə işə qəbul və işdən azad olunan işçilərin sayı ötən illərdə daxili yerdəyişmələri də əks etdiyindən, bu il yenidən hesablanmışdır.

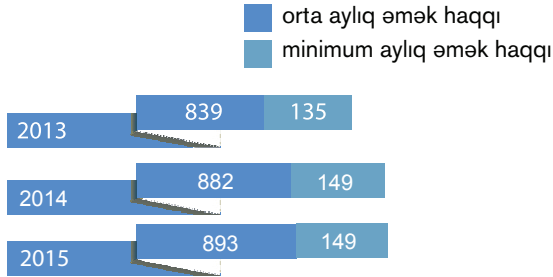
2013-2015-ci illərdə SOCAR rəhbərliyinin yaş həddinə görə sayı, nəfər

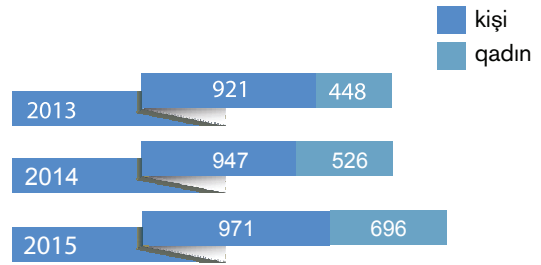
SOCAR Enerji Ukrayna üzrə 2013-2015-ci illərdə kadr axını, %

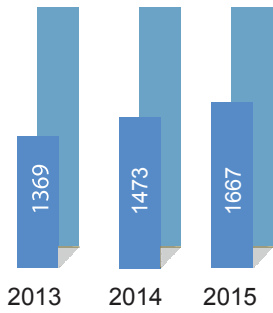
SOCAR-ın minimum aylıq əmək haqqının və orta aylıq əmək haqqının artım dinamikası, manat

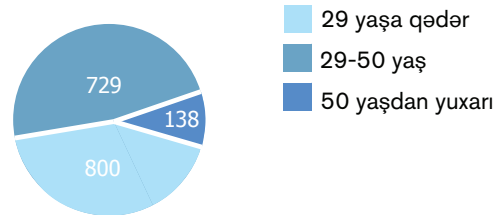
SOCAR Enerji Ukrayna üzrə 2013-2015-ci illərdə işçilərin cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

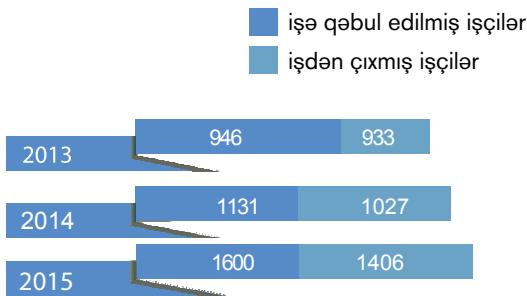
SOCAR Enerji Ukrayna üzrə 2013-2015-ci illərdə işçilərin sayının dinamikası, nəfər

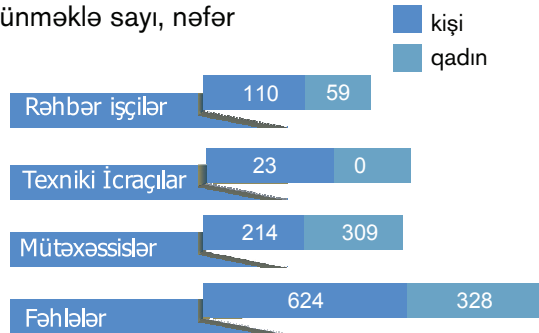
SOCAR Enerji Ukrayna üzrə 2015-ci ildə işçilərin yaş həddinə görə sayı, nəfər

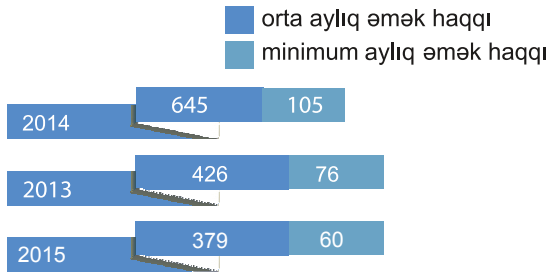
SOCAR Enerji Ukrayna üzrə 2013-2015-ci illərdə işə qəbul edilmiş və içdən çıxmış işçilərin sayı, nəfər

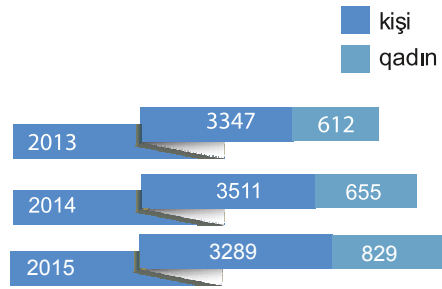
SOCAR Enerji Ukrayna üzrə 2015-ci ildə işçilərin kateqoriyalara və cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

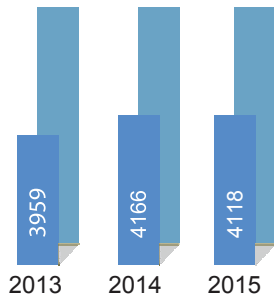
SOCAR Enerji Ukrayna üzrə minimum aylıq əmək haqqının və orta aylıq əmək haqqının artım dinamikası, AZN

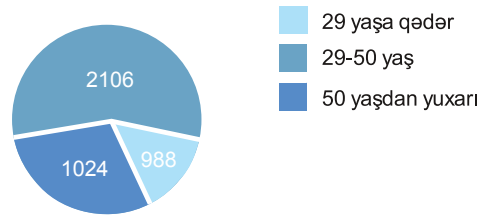
SOCAR Enerji Gürcüstan üzrə 2013-2015-ci illər üçün işçilərin cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

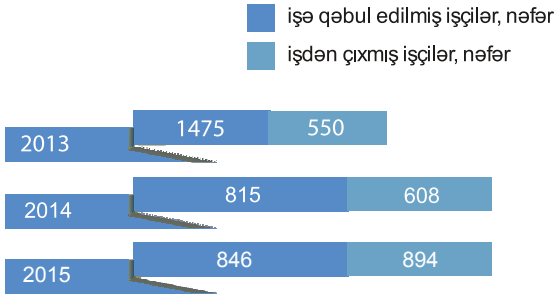
SOCAR Enerji Gürcüstan üzrə 2013-2015-ci illərdə işçilərin sayının dinamikası, nəfər

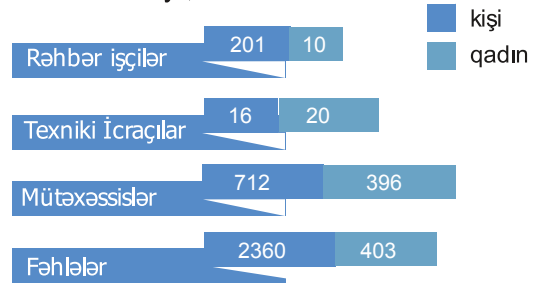
SOCAR Enerji Gürcüstan üzrə 2015-ci il üçün işçilərin yaş həddinə görə sayı, nəfər

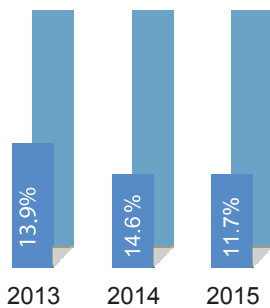
SOCAR Enerji Gürcüstan üzrə 2013-2015-ci illərdə işə qəbul edilmiş və işdən çıxmış işçilərin sayı, nəfər

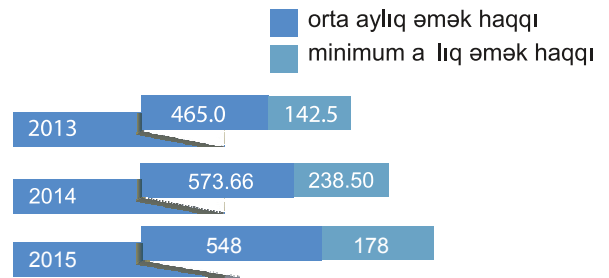
SOCAR Enerji Gürcüstan üzrə 2015-ci il üçün işçilərin kateqoriyalara və cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

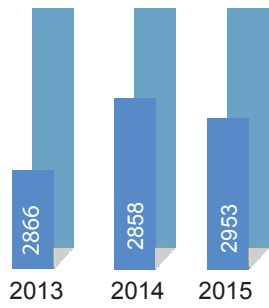
SOCAR Enerji Gürcüstan üzrə 2013-2015-ci illərdə kadr axını, %

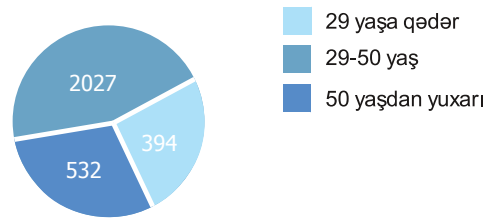
SOCAR Enerji Gürcüstan üzrə minimum aylıq əmək haqqının və orta aylıq əmək haqqının artım dinamikası, AZN

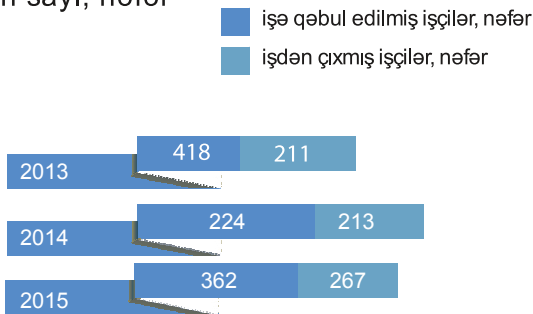
SOCAR Enerji Türkiyə üzrə 2013-2015-ci illərdə işçilərin sayının dinamikası, nəfər

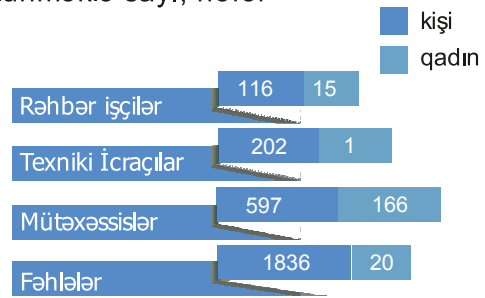
SOCAR Enerji Türkiyə üzrə 2015-ci il üçün işçilərin yaş həddinə görə sayı, nəfər

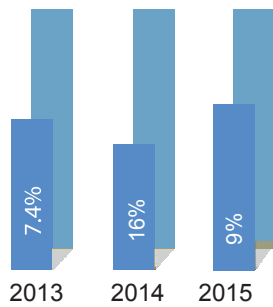
SOCAR Enerji Türkiyə üzrə 2013-2015-ci illərdə işə qəbul edilmiş və işdən çıxmış işçilərin sayı, nəfər

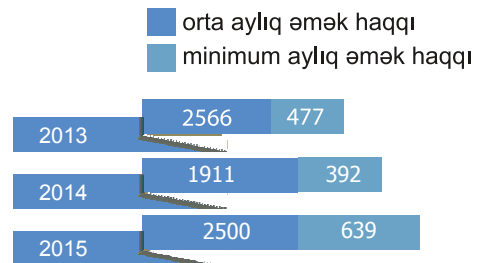
SOCAR Enerji Türkiyə üzrə 2015-ci il üçün işçilərin kateqoriyalara və cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

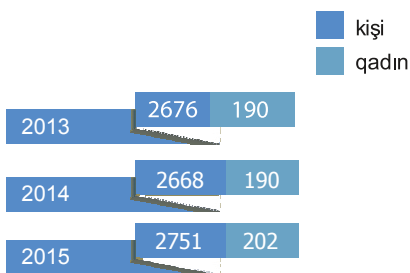
SOCAR Enerji Türkiyə üzrə 2013-2015-ci illərdə kadr axını, %

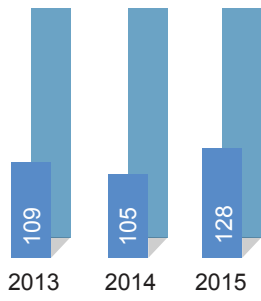
SOCAR Enerji Türkiyə üzrə minimum aylıq əmək haqqının və orta aylıq əmək haqqının artım dinamikası, AZN

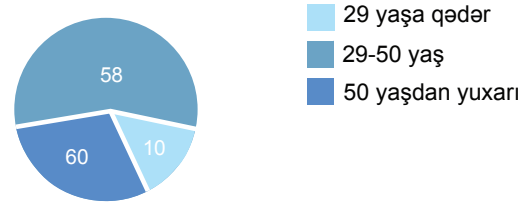
SOCAR Enerji Türkiyə üzrə 2013-2015-ci illərdə işçilərin cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

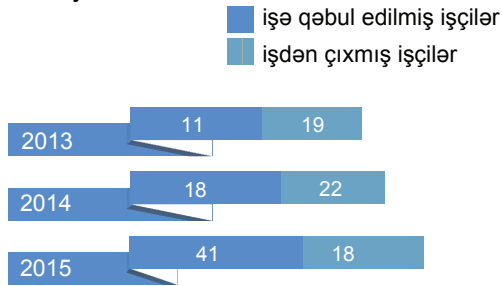
SOCAR Enerji İsveçrə (SES) üzrə 2013-2015-ci illərdə işçilərin sayının dinamikası, nəfər

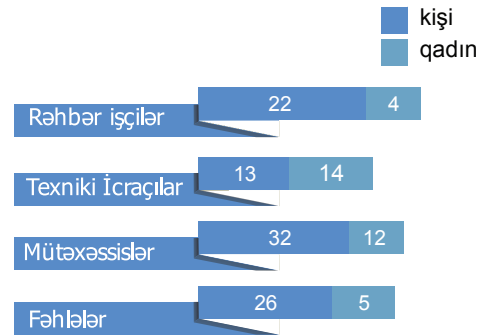
SOCAR Enerji İsveçrə (SES) üzrə 2015-ci ildə işçilərin yaş həddinə görə sayı, nəfər

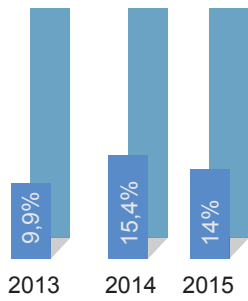
SOCAR Enerji İsveçrə (SES) üzrə 2013-2015-ci illərdə işə qəbul edilmiş və işdən çıxmış işçilərin sayı, nəfər

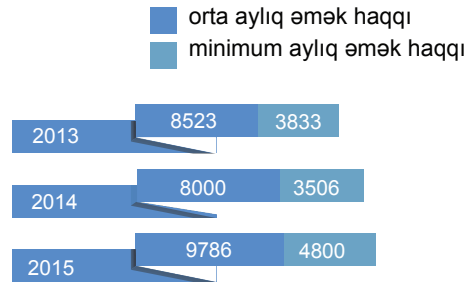
SOCAR Enerji İsveçrə (SES) üzrə 2013-2015-ci illərdə işçilərin kateqoriyalara və cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

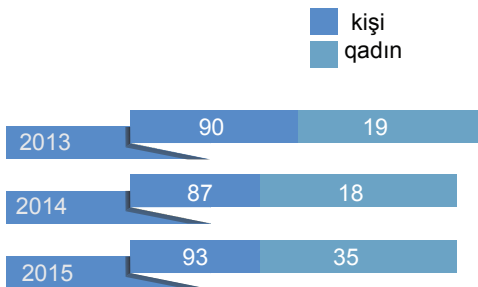
SOCAR Enerji İsveçrə (SES) üzrə 2013-2015-ci illərdə kadr axını, %

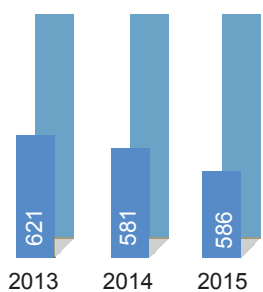
SOCAR Enerji İsveçrə (SES) üzrə minimum aylıq əmək haqqının və orta aylıq əmək haqqının artım dinamikası, manat

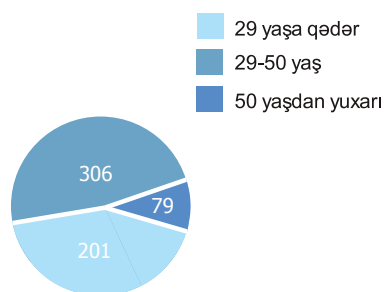
SOCAR Enerji İsveçrə (SES) üzrə 2013-2015-ci illərdə işçilərin cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

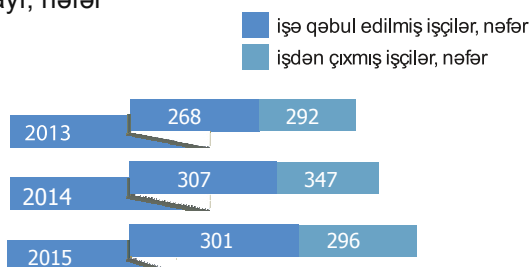
SOCAR Enerji İsvəçrə (ROC) üzrə 2013-2015-ci illərdə işçilərin sayının dinamikası, nəfər

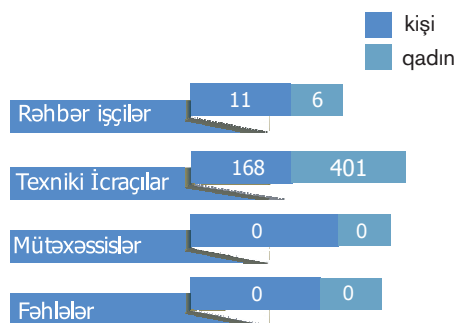
SOCAR Enerji İsvəçrə (ROC) üzrə 2015-ci il üçün işçilərin yaş həddinə görə sayı, nəfər

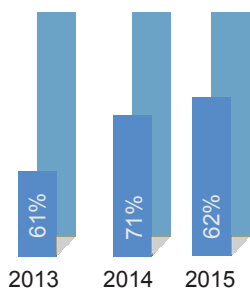
SOCAR Enerji İsvəçrə (ROC) üzrə 2013-2015-ci illərdə işə qəbul edilmiş və işdən çıxmış işçilərin sayı, nəfər

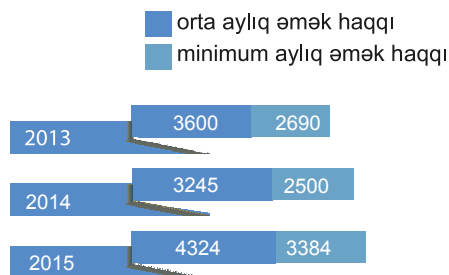
SOCAR Enerji İsvəçrə (ROC) üzrə 2013-2015-ci kateqoriyalara və cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

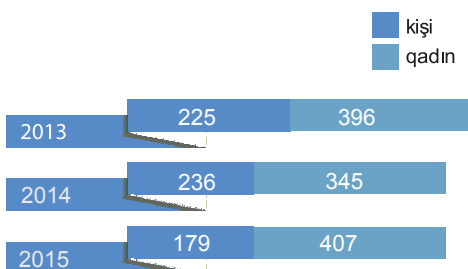
SOCAR Enerji İsvəçrə (ROC) üzrə 2013-2015-ci illərdə kadr axını, %

SOCAR Enerji İsvəçrə (ROC) üzrə minimum aylıq əmək haqqının və orta aylıq əmək haqqının artım dinamikası, AZN

SOCAR Enerji İsvəçrə (ROC) üzrə 2013-2015-ci illərdə işçilərin cinslərə bölünməklə sayı, nəfər

Sosial Fəaliyyət və Regionların İnkişafına Dəstək

Sosial fəaliyyətin idarə olunması

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti ictimai məsuliyyətini dərk edərək ölkənin sosial həyatında fəal iştirak edir, respublikamızda həyata keçirilən bir sıra mühüm sosial-iqtisadi layihələrə öz töhfələrini verir.

Xarici Təqaüd Proqramı

SOCAR 2007-ci ildən etibarən Fransanın TOTAL şirkəti ilə əməkdaşlıq çərçivəsində azərbaycanlı gənclər üçün Fransanın ən nüfuzlu universitetlərində təhsil almaq imkanını yaradır. SOCAR ilə TOTAL-ın birgə əməkdaşlığı çərçivəsində təşkil edilən "Fransada təhsil" layihəsinə bu il də start verilmişdir. Hazırkı iqtisadi bazar tələblərini nəzərə alaraq əvvəlki illərdən fərqli olaraq bu il yalnız mühəndislik ixtisaslarına üstünlük verilmişdir. 2015–2016-cı tədris ili üçün Fransanın ali təhsil müəssisələrində təhsil almaq məqsədi ilə SOCAR-ın təklif etdiyi namizədlərdən TOTAL şirkəti tərəfindən aparılan testlər və müsahibələr nəticəsində 3 nəfər seçilmişdir.

Hər il olduğu kimi, 2015–2016-cı tədris illərində də gənc mütəxəssislərin hazırlanması istiqamətində bir sıra addımlar atılmışdır. Bu addımların davamı kimi 2015-ci ilin may ayında SOCAR-da "Xarici Təqaüd Proqramı"na sənəd qəbulu elan edilmiş, nəticə etibarilə 45 nəfərin sənədlərinə baxılmış, göstəriciləri tələb olunan şərtlərə cavab verən 30 tələbənin namizədliyi qəbul edilmiş və Xaricdə mütəxəssislərin hazırlanması üzrə komissiyaya (bundan sonra Komissiya) təqdim edilmişdir.

Müraciət edilənlərdən 24 tələbə SOCAR

təqaüdçüsü seçilmişdir. Eyni zamanda təqaüd üzrə təhsilini bitirmiş 18 məzunun ixtisasları üzrə işlə təmin olunmalarına dair qərar qəbul edilmişdir. 2013–2015-ci il ərzində "Xarici Təqaüd Proqramı"na müraciət etmiş tələbələrin sayı cədvəl 13-də göstərilmişdir.

Cədvəl 13.

Xarici Təqaüd Proqramı	
Müraciət edənlər	166
Namizədliyi qəbul olunanlar	114
Müsbət rəy alanlar	78

SOCAR-ın gənclərə təklif etdiyi proqramlar və yeni layihələr haqqında tələbələrə məlumatlandırmaq məqsədilə ali təhsil müəssisələrində təqdimatlar keçirilmiş, Azərbaycan Texniki Universitetində, Qafqaz Universitetində, Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetində, Azərbaycan İqtisad Universitetində tələbələrlə görüşlər keçirilmişdir. Görüşlərdə SOCAR-ın Təqaüd proqramları barədə təqdimat keçirilmiş, proqramlar haqqında tələbələrə ətraflı məlumat verilmişdir.

Daxili Təqaüd Proqramı

SOCAR istedadlı gənc neftçi mütəxəssislərin yetişdirilməsi, tələbələrin neft-qaz sənayesi sahəsində müasir elmi və təcrübə biliklərə yiyələnməyə həvəsləndirilməsi məqsədilə 2004–2005-ci tədris ilindən etibarən Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin seçilmiş fakültələrinin (Geoloji kəşfiyyat, Qaz-neft-mədən, Kimya-texnologiya, Neft-mexanika, Energetika, İstehsalat proseslərinin avtomatlaşdırılması, İqtisadiyyat, Beynəlxalq iqtisadi münasibətlər və menecment) bakalavr pillələri üzrə yüksək tədris göstəricilərinə malik olan 40 nəfər tələbəyə aylıq təqaüd təyin etmişdir. SOCAR bu tələbələrə diqqət mərkəzində saxlayır, istehsalat təcrübəsinin SOCAR-ın aparıcı müəssisələrində keçməsi, kurs və layihə işlərinin mövzularının müəyyən olunması, bu işlərin SOCAR-ın faktiki məlumatları əsasında tərtib edilməsində onlara köməklik göstərir. SOCAR-ın "Daxili Təqaüd Proqramı" çərçivəsində 2015-ci ildə 7 nəfər təqaüdçü SOCAR-da işlə təmin olunmuşdur.

02 fevral 2015-ci il tarixindən 27 fevral 2015-ci il tarixinədək 2014–2015-ci tədris ili üzrə "Daxili Təqaüd Proqramı"na www.socar.az/tehsil veb-səhifəsindən elektron şəkildə sənəd qəbulu həyata keçirilmiş və 134 nəfər tələbə SOCAR-ın təqaüdçüsü seçilmişdir.

Ödənişli Yay Təcrübəsi Proqramı

2010-cu ildən etibarən hər il SOCAR Azərbaycan Respublikasının və xarici ölkələrin müxtəlif ali məktəblərində neft-qaz, iqtisadiyyat və proqramçı ixtisasları üzrə təhsil alan, Azərbaycan vətəndaşı olan

tələbələrə yay tətili müddətində istehsalat təcrübəsi keçmək üçün "Ödənişli Yay Təcrübəsi Proqramı"nı reallaşdırır. Proqram tələbələrin neft sənayesinin müxtəlif sahələrində təcrübə biliklərinin artırılması, onların real iş şəraiti ilə yaxından tanış olması, nəzəri biliklərinin təcrübədə yoxlanılması, həmçinin iş keyfiyyətləri barədə SOCAR-da daha dolğun informasiyanın toplanması məqsədi ilə həyata keçirilir. Yay təcrübəsi tələbənin istəyindən asılı olaraq, 1 və ya 2 ay müddətində davam edir. Proqramın şərtlərinə görə tələbələrlə həmin müddətə müvəqqəti əmək müqaviləsi bağlanır və onlar mütəxəssis vəzifəsinə işə qəbul olunurlar. Təcrübəçilər işlədiyi vaxta və vəzifəyə müvafiq olaraq əmək haqqı alırlar. Eyni zamanda SOCAR işçiləri üçün mövcud olan bütün güzəştlər təcrübəçilərə də şamil edilir.

2015-ci ildə Proqram üzrə 199 nəfər tələbə yay təcrübəsinə qəbul edilmişdir. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, təcrübəyə qəbul edilmiş tələbələrdən 84 nəfəri SOCAR-ın Daxili Təqaüd proqramının qalibləridir.

15 iyul 2015-ci il tarixində SOCAR-ın "Yay Təcrübəsi Proqramı"nın işıqlandırılması üçün media plan hazırlanmışdır. Media plana əsasən müəyyən olunmuş vaxt çərçivəsində, SOCAR-ın nümayəndələri KİV əməkdaşları ilə birlikdə tələbələrin istehsalat təcrübələri keçdikləri müəssisələrə getmiş, tələbələrin iş rejimləri ilə yaxından tanış olaraq "Yay Təcrübəsi Proqramı"nı mediada işıqlandırmışlar.

"Gənc jurnalistlərin SOCAR Qış Məktəbi" layihəsi

Azərbaycan mediasında enerji mövzularının işıqlandırılmasında keyfiyyətin yüksəldilməsi məqsədi ilə ilk dəfə olaraq gənc jurnalistlər üçün qış məktəbi keçirilmişdir. "Gənc Jurnalistlərin SOCAR Qış Məktəbi" layihəsi 15.02.2015–27.02.2015-ci il tarixlərində həyata keçirilmişdir və layihədə 36 nəfər gənc jurnalist iştirak etmişdir.

Layihə çərçivəsində jurnalistlərə Azərbaycanın neft sənayesinin tarixi və inkişaf mərhələləri, enerji sektoru, neftlə bağlı beynəlxalq əməliyyatlar, neft və neft məhsullarının marketinqi və satışı, Azərbaycanın qaz ixrac strategiyası və perspektivləri, SOCAR-ın xarici ölkələrdəki aktivləri, həmçinin SOCAR-ın mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələri, neft sənayesində milliləşdirmə proqramları, SOCAR-ın gənclərlə bağlı həyata keçirdiyi layihələr və s. mövzularda gənc jurnalistlərə ətraflı təqdimatlar keçirilmişdir.

Orta məktəblərlə əməkdaşlıq

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti tərəfindən 2012-ci ilin noyabr ayından orta məktəblərin yuxarı sinif şagirdlərini əhatə edən "Gələcəyin mühəndisləri" layihəsinə start verilmişdir. 2015-ci ildə Bakı şəhərinin müxtəlif məktəblərində 300-dən çox yuxarı sinif şagirdlərinə "Gələcəyin mühəndisləri" layihəsi üzrə təqdimat keçirilmişdir.

"Gələcəyin mühəndisləri" layihəsinin həyata keçirilməsində məqsəd dövlətimizin iqtisadi inkişafı üçün mühüm xarakter daşıyan mühəndislik ixtisaslarına daha gənc nəsildə həvəs yaratmaq, SOCAR-ın təlim-təhsil layihələri və proqramları haqqında məktəbliləri maarifləndirmək, onları mühəndislik sahələrinə istiqamətləndirmək, maarifləndirici işlər aparmaqla gələcəkdə peşəkar kadrların hazırlanması üçün tədbirlər görməkdən ibarətdir.

Ödənişsiz təcrübə proqramı

SOCAR 2014-cü ildən etibarən kadr tələbatına uyğun olaraq, gənclərin məşğulluğuna və karyera inkişafına töhfə vermək məqsədi ilə, ali təhsil müəssisələrinin məzunlarına "Neftqazəlimtətiqatlayihə" İnstitutunda ödənişsiz təcrübə proqramı təşkil edir. 2015-ci ildə layihə çərçivəsində 13 nəfər təcrübəyə qəbul edilmiş və təcrübə müddətinin sonunda 6 nəfər SOCAR-ın işə qəbul qaydalarına uyğun olaraq test imtahanı və müsahibədən keçərək işə qəbul edilmişlər.

Sosial yardım və dəstək

Şirkətin özünün nizamnamə məqsədlərini reallaşdırmaq və ictimai əhəmiyyəti olan sosial nəticələri əldə etmək məqsədi ilə yaradılmış "Xeyriyyə, sosial və sponsor yardımı haqqında" standart sənədin (SOCAR-009.2012) tələblərinə uyğun olaraq 2015-ci il ərzində daxil olmuş müraciətlərə əsasən "Neftçilər Klubu" İctimai Birliyi vasitəsi ilə SOCAR-ın prezidentinin razılığı ilə (əsasnamənin 4.2 bəndi üzrə) 1958218,00 manat, ayrı-ayrı təşkilatlara 10207900,00 manat, ümumilikdə isə 12166072,00 manat məbləğində maddi dəstək göstərilmişdir (təfəsilat üçün baxın cədvəl 14 -15).

Cədvəl 14. 2013–2015–ci illər ərzində yardımın növünə görə ödəmələr

Sıra №-si	Yardımanın növü	2013		2014		2015	
		Yardımanın miqdarı, min manat	Yardım alanların sayı	Yardımanın miqdarı, min manat	Yardım alanların sayı	Yardımanın miqdarı, min manat	Yardım alanların sayı
1.	Maddi	821,952	122	949,376	169	1958,218	285
2.	Xeyriyyə	548,155	12	405,16	14	780,913	9
3.	Sosial	11738,594	24	4127,519	11	208	4
4.	Sponsor	7303,625	19	3224	9	3404,18	11
5.	Maliyyə	–	–	2297,3	4	5814,761	3
6.	Cəmi:	20412,326	177	11003,355	207	12166,072	312

Cədvəl 15. 2013–2015–ci illər ərzində yardımın əhatə dairəsinə görə ödəmələr.

Yardımanın əhatə dairəsi	Yardımanın miqdarı, min manat		
	2013	2014	2015
İdman	7008,636	4527,344	7694,761
Maliyyə assosiasiyaları və həmkarlar ittifaqları	120,000	174,000	528,750
Təhsil	7311,692	244,160	622,765
Mədəniyyət və incəsənət	1143,941	1992,300	736,715
Dövlət müəssisələri və orqanları	1620,000	2868,359	1050,000
Səhiyyə	2400,000	15,500	–
Fərdlərə göstərilən maddi yardımlar	655,422	1114,369	1468,023
Əmək qabiliyyətini itirmiş veteranlar və şəxslər	152,635	67,324	65,059
Cəmi:	20412,326	11003,355	12166,072

Sosial dəstəyin istiqamətləri

Xeyriyyə və sosial yardımın əsas istiqamətləri aşağıdakılardan ibarətdir:

- Sosial dəstək və qoruma
- Təhsil, mədəniyyət və idmanın inkişafına dəstək
- Səhiyyə sahəsində dəstək
- Ətraf mühitə təsirin azaldılması və tarixi əhəmiyyət daşıyan binaların qorunması kimi digər dövlət sosial proqramların dəstəklənməsi

e) Şirkətin daxili sənədləri ilə nəzərdə tutulan digər tədbirlər.

Xaricdə sosial fəaliyyətin nəticələri

SOCAR-ın xaricdə fəaliyyət göstərən törəmə şirkətlərində də işçilərin sosial vəziyyətinin və əmək şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində müxtəlif tədbirlər həyata keçirilir.

Cədvəl 16. 2013–2015–ci illər ərzində SOCAR-ın xaricdə fəaliyyət göstərən müəssisələrində sosial xərclərin həcmi haqqında məlumat²

Müəssisələrin adı	Sosial xərclərin həcmi, mln. manat		
	2013	2014	2015
SOCAR Enerji Gürcüstan	1,7	1,5	0,677
SOCAR Enerji Ukrayna	0,7	1,1	0,71
SOCAR Enerji İsveçrə (SES)	5,0	4,5	3,95
SOCAR Enerji İsveçrə (ROC)	6,0	5,3	4,27
SOCAR Enerji Türkiyə	28,0	11,0	7,7

² 2015–ci il ərzində SOCAR-ın xaricdə fəaliyyət göstərən müəssisələrində sosial xərclərin həcmi SOCAR Enerji Gürcüstan-1507597,0 GEL, SOCAR Enerji Ukrayna-0,693 mln. USD, SOCAR Enerji İsveçrə (SES)-3,7 MCHF, SOCAR Enerji İsveçrə (ROC)-4,0 MCHF olmuşdur. 2015-ci il üzrə orta illik məzənmə qiymətinə müvafiq olaraq qeyd olunan valyutalar (1 USD-1,0285 manat, 1 GEL-0,4515 manat, 1 CHF-1,0678 manat) manat ilə əvəz edilmişdir. Bundan əlavə 2014-cü ilin SOCAR-ın Davamlı inkişaf haqqında hesabatında SOCAR Enerji İsveçrə (ROC) ilə SOCAR Enerji İsveçrə (SES) üzrə sosial xərclərin həcmi haqqında məlumatların yeri dəyişik düşdüyündən, göstəricilərdə müvafiq düzəliş edilmişdir.

İdman və təhsilə dəstək

Ölkədə idmana olan marağı artırmaq məqsədi ilə, paytaxtda SOCAR-ın baş podratçılığı ilə öz müasir tikinti üslubu ilə fərqlənən 68 min tamaşaçı tutumlu irimiqyaslı sosial layihələrdən olan Bakı Olimpiya stadionunun tikintisi 2015-ci ilin fevral ayında başa çatdırılmışdır. SOCAR təhsilə və cavan nəslin inkişafına da diqqət yetirir. Hesabat dövründə təhsil yönümlü maddi dəstək ilə yanaşı bir sıra digər tədbirlər də uğurla həyata keçirilib. Məsələn, Xətai rayonu Nobel prospektində Fransız liseyinin tikintisi başa çatdırılmış və istismara verilmişdir. Xəzər rayonu Şüvəlan qəsəbəsində 2 №-li 220 şagird yerlik xüsusi internat məktəbinin tikinti işləri davam etdirilir.

Neftçilərin dəstəklənməsi

SOCAR üzrə hal-hazırda 442 nəfər Respublikanın müxtəlif rayonlarında, 3456 nəfər isə Bakı şəhərində olmaqla 3898 nəfər işçi mənzil uçotundadır. 2015-ci il ərzində SOCAR tərəfindən 224 neftçi ailəsi mənzillə təmin olunmuşdur.

Hal-hazırda Suraxanı rayonunun Qaraçuxur qəsəbəsində 96 mənzilli və Bibiheybət ərazisində 600-dən çox neftçi ailəsi üçün nəzərdə tutulmuş yeni yaşayış kompleksinin tikintisi üzrə hazırlıq işləri aparılır. Eyni zamanda mənzil uçotunda olanlara fərdi mənzil tikintisi üçün Xəzər rayonunun Buzovna qəsəbəsində 22,0 ha torpaq sahəsi ayrılmışdır ki, hal-hazırda bununla bağlı işlər yekunlaşdırılır və yaxın vaxtlarda bölgüsü aparılacaqdır.

Cədvəl 17. 2013–2015-ci illər ərzində yardımın növünə görə ödəmələr

Yardımanın növü	2013		2014		2015	
	Yardım alanların sayı	Yardımanın miqdarı, min manat	Yardım alanların sayı	Yardımanın miqdarı, min manat	Yardım alanların sayı	Yardımanın miqdarı, min manat
İşçi vəfat etdikdə işçinin ailə üzvlərindən birinə	217	419,25	151	338,07	184	381,61
Ailə üzvü vəfat etdikdə	1585	769,264	1239	672,95	1650	862,8
Qarabağ müharibəsi və 20 yanvar hadisələrində həlak olmuş işçinin 18 (əyani ali təhsil alırsa 23) yaşa çatanadək uşaqların hər birinə ayda	73,75	299,274	52	172,56	25	113,51
İşçi vəfat etdikdə onun azyaşlı uşaqları 18 (əyani ali təhsil alırsa 23) yaşa çatanadək hər birinə ayda	1345,75	3063,1071	1194	2704,95	871	3366,01
SOCAR-ın prezidentinin razılığı ilə	16	130,582	34	56,03	–	–
Cəmi:	3237,5	4681,4771	2670	3944,55	2730	4723,99

Əməyin təhlükəsizliyi və sağlamlıq

SOCAR hər zaman öz işçilərinin təhlükəsizliyi və sağlamlığını prioritet məsələlərdən biri kimi önə çəkir. SOCAR-da əməyin mühafizəsinin idarə edilməsi Şirkət rəhbərliyi tərəfindən təsdiq olunmuş "Azərbaycan Neft Sənayesində Əməyin Mühafizəsinin Vahid İdarəetmə Sistemi" nə əsasən təşkil olunur.

SOCAR-ın Sağlamlıq və əməyin təhlükəsizliyi idarəsi ilə Azərbaycan Dövlət Əməyin Mühafizəsi və Təhlükəsizlik Texnikası Elmi-tədqiqat İnstitutu tərəfindən birgə hazırlanmış və SOCAR tərəfindən 06 mart 2015-ci il tarixində təsdiq olunmuş "İş yerlərinin attestasiyasının keçirilməsində zərərli istehsalat amillərinin ölçülməsi və qiymətləndirilməsi üzrə təlimatlar toplusu" və 17 dekabr 2015-ci il tarixində təsdiq olunmuş "Neft, qaz və neft-kimya sənayesində təzyiqlik altında işləyən qabların quruluşu və texniki təhlükəsizlik qaydaları üzrə təlimatlar toplusu" müəssisələrə verilmişdir. 2015-ci ildə "Dalğıcı işlərinin təhlükəsiz yerinə yetirilməsi və dalğıcıların tibbi təminatı üzrə vahid qaydalar"ın işlənməsinə başlanılmışdır.

Sertifikatlaşdırma

Genişlənən beynəlxalq iqtisadi əlaqələr və qabaqcıl dünya təcrübəsinə inteqrasiya SOCAR-ın müəssisələrində də beynəlxalq idarəetmə sistemlərinin tətbiqini tələb edir. Buna görə SOCAR-da əməyin mühafizəsi sahəsində görülən işlərin müasir tələblərə uyğun qurulmasına böyük diqqət yetirilir. Hal-hazırda Şirkətin bir sıra tabeli təşkilatları öz fəaliyyətlərini "OHSAS 18001-Əməyin mühafizəsi və təhlükəsizliyi" beynəlxalq idarəetmə sistemi üzrə qurmuşlar. Fəaliyyətlərinin müasir dövrün tələblərinə uyğun qurulması məqsədi ilə 2015-ci ildə Şirkətin daha üç müəssisəsi OHSAS 18001 sertifikatları almış və beləliklə bu kimi müəssisələrin sayı 17-yə çatmışdır. SOCAR-ın digər müəssisələrində OHSAS 18001 beynəlxalq idarəetmə sisteminin tətbiq olunması üçün geniş təşkilati tədbirlər həyata keçirilir. Bundan başqa bir neçə müəssisədə ("Neftqaztikinti" trest, H.Əliyev adına NEZ, Qaz emalı zavodu, Nəqliyyat idarəsi) müxtəlif sertifikatlaşdırma orqanları tərəfindən təkrar sertifikatlaşdırma auditi keçirilmiş və mövcud sertifikatlar yenilənmişdir.

Təhlükəsizlik təlimləri

Dəniz özüllərində baş verə biləcək qəza və yanğın zamanı işçi personalın təhlükəsizliyini və təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədilə dəniz obyektlərində çalışan işçilər üçün SOCAR-ın Dənizdə insan həyatının mühafizəsi üzrə təlim mərkəzində təşkil olunmuş xüsusi kurslar təşkil edilmişdir. 2015-ci ildə SOCAR-ın müəssisələrində çalışan 1200 nəfər işçi bu kurslarda təlim keçmişdir.

Təhlükəsizlik texnikası

2015-ci il ərzində işçilərin sağlam və təhlükəsiz iş şəraitinin təmin olunması məqsədi ilə "Neft Daşları" NOÇİ və Qaz anbarları istismar idarəsinin istehsalat sahələrində təhlükəsizlik tələblərinə tam cavab verən yeni qaldırıcı qurğular quraşdırılmışdır.

Həmçinin partlayış təhlükəli obyektlərdə baş verə biləcək qəzaların qarşısının alınması məqsədi ilə Neft kəmərləri idarəsinin bəzi neftvurma nasos stansiyalarında təhlükəli və zərərli istehsalat amillərinin mövcudluğunu xəbər verən avtomatik nəzarət və siqnalizasiya sistemi quraşdırılmışdır.

İşçilərin sağlamlığı və təhlükəsizliyinə nəzarət

İşçilərin sağlamlığının qorunması və xəstələnmə hallarının profilaktikası məqsədilə SOCAR-ın struktur təşkilatlarında iş yerlərinin vaxtaşırı olaraq attestasiyası keçirilir, aşkar edilən zərərli istehsalat amillərinin miqdarının normaya uyğunlaşdırılması üzrə tədbirlər həyata keçirilir. Zərərli istehsalat amilləri ilə təmasda olan, yüksəklikdə, xüsusi diqqət tələb edən və s. işlərdə çalışan işçilər vaxtaşırı olaraq dövrü tibbi müayinədən keçirilir, müalicəyə ehtiyacı olan işçilərin müalicəsi təmin olunur. 2015-ci ildə Şirkətin müəssisələri üzrə plan-qrafikə uyğun olaraq 21554 nəfər işçi tibbi müayinədən keçmişdir.

Əmək şəraitinin vəziyyətinə və əməyin mühafizəsi üzrə digər məsələlərin nəzarətini həyata keçirmək üçün SOCAR-ın bütün müəssisələrində Əməyin təhlükəsizliyi üzrə daimi fəaliyyət göstərən komissiyalar fəaliyyət göstərir. SOCAR-ın təşkilatlarında istehsalatda baş vermiş bədbəxt hadisələrin təhqiqatı, qeydiyyatı və müvafiq hesabatın hazırlanması "Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 28 fevral 2000-ci il tarixli 27 N^o-li qərarı ilə təsdiq edilmiş "İstehsalatda baş verən bədbəxt hadisələrin təhqiqi və uçota alınması Qaydaları"na əsasən aparılır.

Zədələnmə və fəvqəladə halları

Görülmüş tədbirlərə baxmayaraq Şirkətin tabeliyində olan müəssisələrdə 2015-ci ildə doqquz bədbəxt hadisə baş vermişdir ki, bunlardan üç hadisə ölümlə nəticələnmiş, o cümlədən onlardan ikisi qrup halında baş vermişdir.

Orup halında baş vermiş bu iki hadisə 4 dekabr 2015-ci il tarixində küləyin sürəti 40 m/san, dalğanın hündürlüyü isə 10 metrədən yüksək olan ekstremal hava şəraitində baş vermişdir. Onlardan biri "Neft Daşları" NOÇİ-nin 501 sayılı stasionar dəniz özüllündə güclü qasırğalı hava şəraitində Nəqliyyat idarəsinə məxsus yaşayış evciyinin içindəki işçilərlə birlikdə dənizə düşməsi nəticəsində baş vermişdir. Nəticədə

1 nəfər vəfat etmiş, 2 nəfər itkin düşmüşdür.

Digər hadisə isə “28 May” NQÇİ-nin “Günəşli” yatağında yerləşən 10 sayılı dərin dəniz özünlü işçi təzyiqi 110 atmosfer olan qazlift xəttinin dik borusunun güclü qasırğalı hava şəraitində qırılması səbəbindən yaranan partlayış və yanğın nəticəsində baş vermişdir. Bu hadisə zamanı 33 nəfər işçinin xilas edilməsinə nail olunsa da, hadisə nəticəsində 13 nəfər həlak olmuş, 17 nəfər itkin düşmüşdür.

müzakirə olunur və müvafiq qərarlar qəbul edilir.

SOCAR-da və onun müəssisələrində baş vermiş bədbəxt hadisələrin göstəriciləri əsasən tezlik əmsalı (hər min nəfər işçiyə düşən bədbəxt hadisənin sayı) və ağırlıq əmsalı (hər zərərçəkənə düşən itirilmiş iş günlərinin sayı) ilə ifadə olunur (Cədvəl 20-21). İstehsalat zədələnmələri nəticəsində itirilmiş iş günlərinin sayı 332 olmuşdur. 2015-ci ildə zərərçəkənlərin arasında qadınlar olmamışdır.

Cədvəl 18. 2013–2015 illərdə fəaliyyət sahələri üzrə bədbəxt hadisələrin sayı haqqında məlumat

Fəaliyyət sahələri	2013	2014	2015
Neftqazçıxarma	2	3	2
Neft və qaz emalı	1	1	1
Qaz təchizatı və nəqli	3	3	–
Tikinti	6	5	4
Nəqliyyat	–	–	2
Qazma	–	1	–

Baş vermiş hər iki bədbəxt hadisənin araşdırılması məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən verilmiş əmrlərlə Təhqiqat Komissiyaları yaradılmış və hal-hazırda təhqiqat işləri davam edir. Bədbəxt hadisələr nəticəsində itkin düşmüş işçilərin axtarışı bu gün də davam etməkdədir. Bir nəfərin ölümü ilə nəticələnmiş başqa bir bədbəxt hadisə 28 yanvar 2015-ci il tarixində Nəqliyyat idarəsində baş vermişdir.

SOCAR-da çalışan işçilərin bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarından icbari sığorta olunması məqsədi ilə SOCAR ilə “Paşa Həyat Sığorta” ASC arasında 24 fevral 2011-ci il tarixində Əməkdaşlıq Sazişi imzalanmışdır. Bu Sazişə əsasən “Paşa Həyat Sığorta” ASC ilə SOCAR-ın baş ofisi və tabeliyində olan qurumlar arasında müvafiq müqavilələr bağlanmış və bütün işçilər sığortalanmışdır. Bağlanan müqavilələrin qüvvədə olduğu dövr ərzində sığorta olunanların peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi və ya ölüm hadisələri zamanı zərərçəkənlərə və ya vəfat edənlərin ailə üzvlərinə sığortaçı tərəfindən müavinətlər hesablanaraq, ödənişlər həyata keçirilir.

SOCAR-ın struktur təşkilatlarının kollektivlərinin İnzibati və Həmkarlar İttifaqı üzvlərinin birgə yığıncaqlarında qəbul olunmuş “Kollektiv müqavilə”lərdə əməyin mühafizəsi, iş yerində sağlam və təhlükəsiz iş şəraitinin yaradılması, zərərli, təhlükəli və əlverişsiz iş şəraitində işləyənlərə müvafiq güzəştlərin və kompensasiyaların verilməsi, onların ilkin və dövrü tibbi müayinələrdən keçməsinin təşkil olunması, işləyən qadınlara və yeniyetmələrə müvafiq güzəştlərin verilməsi üçün müvafiq tədbirlərin görülməsi və digər məsələlər öz əksini tapmışdır. Hər il bu razılaşmalar da daxil olmaqla “Kollektiv müqavilə”lərin yerinə yetirilməsi yığıncaqlarda

Aparılmış təhlillər göstərir ki, çox güclü qasırğalı, ekstremal hava şəraitində baş vermiş qrup halında iki bədbəxt hadisə istisna olmaqla qalan digər bədbəxt hadisələrin və istehsalat zədələnmələrinin əsas yaranma səbəbləri işçilərin ehtiyatsızlığı və zərərçəkən tərəfindən təhlükəsizlik qaydalarının tələblərinə tam əməl edilməməsi olmuşdur.

2015-ci ildə SOCAR-ın struktur təşkilatlarında peşə xəstəlikləri qeydə alınmamışdır.

Baş vermiş bədbəxt hadisələrin və qəza hallarının səbəb və nəticələri SOCAR-ın strukturuna daxil olan bütün təşkilatlarda müzakirə olunur, gələcəkdə belə hadisələrin baş verməsinin qarşısının alınması məqsədilə aşkar olunmuş təhlükələr, risklərin azaldılması və minimuma endirilməsi üçün xəbərdar edici və önləyici tədbirlər görülür, mümkün risklər qiymətləndirilir. İşə başlamazdan əvvəl işin mahiyyəti və təhlükəsiz aparılması qaydaları hər bir işçinin diqqətinə çatdırılır və onların əməyin təhlükəsizliyi üzrə qayda və təlimatların tələblərinə riayət etmələrinə nəzarət edilir.

Müəssisələrdə müqavilə əsasında işləyən podratçı təşkilatlar kimi fəaliyyət göstərən birgə və müştərek müəssisələrin əməyin təhlükəsizliyi sahəsində fəaliyyətinə mütəmadi nəzarət edilir. İstehsalat sahələrində bir neçə təşkilat, o cümlədən müqavilə əsasında işləyən kənar təşkilatlar (podratçı) işlədikdə onların fəaliyyətinə ümumi rəhbərlik etmək üçün cavabdeh şəxs təyin olunur. Həmçinin, birgə müəssisələr və əməliyyat şirkətləri hər ay istehsalat zədələnmələri ilə əlaqədar Şirkətə hesabatlar təqdim edir və bu hesabatlar əsasında istehsalat zədələnmələrinin vəziyyəti təhlil olunaraq qiymətləndirilir.

Cədvəl 19. 2013–2015–ci ildə SOCAR–ın əməyin mühafizəsi xərcləri

Əməyin mühafizəsi və təhlükəsizlik texnikası üzrə xərclər, min manat	2013	2014	2015
Əməyin mühafizəsi və təhlükəsizlik texnikası üzrə, o cümlədən	32 069	22 789	21 665
Əmək şəraitinin yaxşılaşdırılması üzrə nomenklatur tədbirlərə	22 340	16 481	15 956
Xüsusi geyim, xüsusi ayaqqabı və digər fərdi mühafizə vasitələrinə	8 001	4 625	3 964
Süd təchizatına	1 312	1 216	1 332
Digər xərclərə	417	467	413

Cədvəl 20. 2013–2015–ci illərdə SOCAR–ın əməyin təhlükəsizliyi sahəsində məhsuldarlıq göstəriciləri⁸

Göstəricilər	2013	2014	2015
Cəmi zədələnmələrin sayı	12	30	36
O cümlədən, ölənlərin sayı	3	12	15
Peşə xəstəliklərinin sayı	–	–	–
İstehsalat zədələnmələri nəticəsində itirilmiş iş günlərinin sayı	774	999	332
Xəstəliklə əlaqədar işə çıxmamalar	246119	204298	196379
Dövri tibbi müayinənin nəticələrinə görə tibbi müalicə tələb olunan halların sayı	190	79	409
İşçilərin orta siyahı sayı	65294	56389	52380
Cəmi işlənmiş saat	101501672	86747640	80590984
Cəmi işlənmiş gün	12687709	10843455	10073873
İstehsalat zədələnməsi əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	0,012	0,035	0,045
İtirilmiş iş günləri əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	0,76	1,15	0,41
Sağlamlıq əmsalı	1,87	0,91	5,08
Bədbəxt hadisələrin tezlik əmsalı (hər 1000 nəfər işçiyə düşən hadisələrin sayı)	0,18	0,53	0,69
Bədbəxt hadisələrin ağırlıq əmsalı (hər hadisəyə düşən itirilmiş günlərin sayı)	64,50	33,30	9,22

Cədvəl 21. 2014–2015–ci illərdə Birgə Müəssisələrin və Əməliyyat Şirkətlərinin əməyin təhlükəsizliyi sahəsində məhsuldarlıq göstəriciləri⁴

Göstəricilər	2014	2015
Cəmi bədbəxt hadisələrin sayı	11	18
O cümlədən, ölümlə nəticələnən	2	2
Bədbəxt hadisələrin tezlik əmsalı (hər 1000 nəfər işçiyə düşən hadisələrin sayı)	0,47	0,63
Bədbəxt hadisələrin ağırlıq əmsalı (hər hadisəyə düşən itirilmiş günlərin sayı)	67,44	30,6
İstehsalat zədələnmələri nəticəsində itirilmiş iş günlərinin sayı	607	490

³ 2014-cü il üçün zədələnmələrin və ölümlə nəticələnən hadisələrin sayı düzgün hesablanmadıqdan, bu il hadisələr zamanı zərər çəkən işçilərin sayı na görə yenidən hesablanmış və müvafiq olaraq, əmsallara da yenidən baxılmışdır. 2015-ci ilin dekabr ayında Neft Daşları və Günəşli yataqlarında baş vermiş bədbəxt hadisələr üzrə rəsmi araşdırmalar sona çatmadığından müvafiq göstəricilər növbəti hesabatda öz əksini tapacaq.

⁴ Müvafiq göstəricilərin hesabatı 2014-cü ildən aparıldığı üçün 2013-cü il üzrə rəqəmlər əks olunmayıb.

Cədvəl 22. 2013–2015–ci illərdə SOCAR–ın xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən müəssisələri tərəfindən əməyin mühafizəsinə çəkilən xərclər, min manat⁵

Müəssisələr	2013	2014	2015
SOCAR Enerji Türkiyə	115	285,157	98,420
SOCAR Enerji Gürcüstan	201,289	279,1	356,444
SOCAR Enerji Ukrayna	184,62	98,7	122,0
SOCAR Enerji İsveçrə	320	138	37,3 ⁶

Cədvəl 23. 2013-2015-ci illər üzrə SOCAR–ın xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən müəssisələrində əməyin təhlükəsizliyi sahəsində məhsuldarlıq göstəriciləri

Göstəricilər	2013	2014	2015
SOCAR Enerji Ukrayna ⁷			
Cəmi zədələnmələrin sayı	–	–	3
Ölüm hadisələri	–	–	–
Peşə xəstəliklərin sayı	–	–	–
Qəzalara görə itirilmiş günlərin cəmi sayı	–	–	98
Cəmi işlənmiş saat	–	–	4 756 576
Cəmi işlənmiş gün	–	–	594572
İstehsalat zədələnməsi əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	–	–	0,06
İtirilmiş iş günləri əmsalı	–	–	2,06
Bədbəxt hadisələrin tezlik əmsalı (hər 1000 nəfər işçiyə düşən hadisələrin sayı)	–	–	1,80
SOCAR Enerji Türkiyə			
Cəmi zədələnmələrin sayı, o cümlədən	49	87	115
Ölüm hadisələri	0	0	0
Peşə xəstəlikləri	0	0	0
Cəmi işlənmiş saat	4763947	4537644	4319642
İstehsalat zədələnməsi əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	1,029	1,92	2,66
İstehsalatda ölüm halları ilə nəticələnən hadisələrin zədələnmə əmsalı (hər 100000 işlənmiş saata)	0	0	0
Bədbəxt hadisələrin tezlik əmsalı (hər 1000 nəfər işçiyə düşən hadisələrin sayı)	17,0	30,0	38,9

⁵ 2015–ci il ərzində SOCAR–ın xaricdə fəaliyyət göstərən müəssisələrində əməyin mühafizəsinə çəkilən xərclərin həcmi SOCAR Enerji Gürcüstan- 789475,0 GEL, SOCAR Enerji Ukrayna- 0,119 mln. USD, SOCAR Enerji İsveçrə- 35000 CHF və SOCAR Enerji Türkiyə- 95693 USD olmuşdur. 2015-ci il üzrə orta illik məzənmə qiymətinə müfəviq olaraq qeyd olunan valyutalar (1 USD-1,0285 manat, 1 GEL-0,4515 manat, 1 CHF-1,0678 manat) manat ilə əvəz edilmişdir.

⁶ SOCAR Enerji İsveçrə şirkətinin fəaliyyətini əks etdirən göstəricilər həm SOCAR Enerji İsveçrə (ROC), həm də SOCAR Enerji İsveçrə (SES) üzrə əhatə edilmişdir.

⁷ SOCAR Enerji Ukrayna üzrə təhlükəsizlik göstəricilərinin hesabatı 2015-ci ildən aparılır.

SOCAR əməyin təhlükəsizliyi sahəsində gələcəkdə də əsaslı işlər aparmağı nəzərdə tutur və bu istiqamətdə davamlı olaraq inkişaf etməyi strateji prioritet hesab edir.

Xaricdə fəaliyyət və təhlükəsizlik

2015–ci ildə SOCAR–ın birgə müəssisələrində sağlam və təhlükəsiz əmək şəraitinin yaradılması istiqamətində görülən işlər uğurla davam etdirilmişdir.

SOCAR Enerji Gürcüstan tərəfindən sənaye təhlükəsizliyinin təmin edilməsi və bu sahədə işçilərin maarifləndirilməsi məqsədilə 2015–ci il ərzində bilavasitə istehsalat sahələrində əməyin təhlükəsizliyi, yanğınlar zamanı ilkin tibbi yardımın göstərilməsi və digər mövzularda treninqlərin və praktiki təlim məşqlərin keçirilməsi təşkil edilmişdir.

Bununla yanaşı il ərzində istehsalat obyektlərinin xüsusi geyim, xüsusi ayaqqabı və digər fərdi mühafizə vasitələri, yüksəklikdə işlərin təhlükəsiz yerinə yetirilməsi üçün lazımi vasitə və tərtibatlarla təchiz edilməsi kimi texniki məsələlər icra edilmişdir.

SOCAR Enerji Ukrayna tərəfindən əvvəlki illərdə olduğu kimi, 2015–ci il ərzində də işçilərin maarifləndirilməsi və sağlamlaşdırılması üzrə tədbirlərə xüsusi önəm verilmişdir. Bu məqsədlə şirkətin işçilərinin tibbi müayinədən keçirilməsi, işə yeni qəbul edilən işçilərin təlimatlandırılması və onlara istehsalat təcrübəsinin keçirilməsi təmin edilmişdir.

SOCAR Enerji Türkiyə hazırda fəaliyyəti layihələndirmə və investisiya mərhələsində olan tikinti, quraşdırma və digər fəaliyyət sahələrində sifarişləri yerinə yetirən podratçı təşkilatlarla qurulan iş siyasətini daim diqqət mərkəzində saxlayır və bir qayda olaraq daha təhlükəsiz və səmərəli iş üsullarını təklif edə bilən podratçı şirkətlərlə iş qurmağa üstünlük verir. Şirkətin fəaliyyəti nəticəsində limanlarda neft dağımlarının, ətraf mühitin çirklənməsinin və yanğın təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə sifarişçi və podratçı şirkətlərin işçilərinin iştirakı ilə müxtəlif mövzularda treninqlər, təlim məşqlər və digər birgə fəaliyyətlərə dair tədbirlər uğurla həyata keçirilir.

SOCAR Enerji İsveçrədə 2015–ci ildə işçilərin əməyinin mühafizəsi və sağlamlığının qorunması üçün bir sıra mühüm əhəmiyyətli işlər görülmüşdür. Bu məqsədlə şirkət üzrə 2015–ci ildə “Əməyin təhlükəsizliyi və sağlamlığın qorunması proqramı” qəbul edilmiş, podratçıların fəaliyyətinin idarə edilməsi üçün işçilərin təhlükəsizliyinin və sağlamlığının təmin edilməsinə yönəlmiş təhlükəsizlik qaydaları üzrə rəhbər sənədlər işlənib hazırlanmışdır. Görülən tədbirlər nəticəsində şirkət üzrə əməyin idarə edilməsi sistemi təkmilləşdirilərək yenidən qurulmuş, hesabat ili məhsuldar fəaliyyət, fasiləsiz, itkisiz, qəzasız və insan xəsarəti olmayan iş ili olaraq yüksək göstəricilərlə başa vurulmuşdur.

Ekoloji fəaliyyət

SOCAR–ın ekoloji fəaliyyətinin idarəedilməsi

SOCAR tərəfindən qəbul edilmiş Ekoloji Siyasət sənədi 2008–ci ildən Şirkətin ekoloji fəaliyyətində əsas sənəddir. Bu sənəddə SOCAR–ın yaxın gələcəkdə ətraf mühitin mühafizəsi fəaliyyətinin əsas istiqamətləri müəyyən olunmuş və onun əsasında köməkçi sənədlər işlənib hazırlanmışdır. Bu sənədlərə “Tullantıların idarə olunması planı”, “Atmosferə atılan səmt qazlarının azaldılması planı”, “Ehtimal olunan fəvqəladə halların qarşısının alınması planı”, “2020–ci ilə qədər iqlim dəyişmələrinə təsirin azaldılması strategiyası”, “SOCAR–ın neft dağılmalarının xəbərdarlığı və ləğvi Planı” və bir sıra digər sənədlər aiddir.

SOCAR–ın qarşısına qoyduğu əsas məqsədlərdən biri sənaye və ekoloji təhlükəsizlik üzrə dünyanın ən qabaqcıl neft şirkətinə çevirməkdir. SOCAR–ın fəaliyyətində ətraf mühitin mühafizəsi və ekoloji risklərin idarə olunması prosesi Şirkətin ekologiya üzrə vitse–prezidenti, Baş ofisin Ekoloji layihələrin idarə edilməsi şöbəsi və Ekologiya idarəsi tərəfindən həyata keçirilir.

Bundan başqa, ekoloji menecmentin yüksək səviyyədə təşkili məqsədilə Şirkətin bütün struktur bölmələrində ətraf mühitin mühafizəsi, əməyin mühafizəsi və sənaye təhlükəsizliyinə görə məsuliyyətli olan şöbələr fəaliyyət göstərir. Şirkət özünün qəbul etdiyi ətraf mühitin qorunması proqramlarından əlavə ekoloji məsələləri də daxil edən dövlətin sosial–iqtisadi inkişaf proqramlarına uyğun olaraq ekoloji tədbirləri həyata keçirir. Azərbaycan Respublikasının İqtisadi İnkişaf və Energetika Nazirliyi, həmçinin digər direktiv orqanlar üçün müəyyən edilmiş qaydada bu proqramların həyata keçirilməsi haqqında müvafiq hesabatlar Şirkət tərəfindən təqdim edilir.

SOCAR Azərbaycan

Şirkət tərəfindən 2015–ci il ərzində 23,0 mln. manat məbləğində maliyyə vəsaiti ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılması istiqamətində xərclənmişdir. Bundan başqa, SOCAR (Azərbaycan) tərəfindən dövlət büdcəsinə ekoloji ödənişlər 2015–ci ildə 132,5 min manat təşkil etmişdir. 2013–2015–ci illərdə SOCAR (Azərbaycan) üzrə ətraf mühitin qorunması üçün cari və əsaslı təmirə çəkilən xərclər və ekoloji ödənişlərin miqdarı haqqında məlumatlar cədvəl 24–də verilmişdir.

Cədvəl 24. 2013–2015–ci illərdə SOCAR (Azərbaycan) üzrə ətraf mühitin qorunması üçün cari və əsaslı təmirə çəkilən xərclər və ekoloji ödənişlər haqqında məlumat⁸

Göstəricilər	2013	2014	2015
Ətraf mühitin qorunması üçün cari və əsaslı təmirə çəkilən xərclər, mln. manat	18,0	14,0	23,0
Cəmi ekoloji ödənişlər, mln. manat o cümlədən:	0,2205	0,175	0,1325
Çirkəndirici maddələrin norma daxilində tullantısına (tullantıların yayılmasına) görə	0,218	0,165	0,1325
Təbiəti mühafizə qanunvericiliyinin pozulması nəticəsində dəyən zərəre görə	0,0025	0,01	–

⁸ Cədvəl 24. SOCAR–ın struktur bölmələri tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Statistika Komitəsinə təqdim olunan 4–ətraf mühit (Ətraf mühitin mühafizəsinə çəkilən cari xərclərə və ödənişlərə dair) rəsmi hesabatdan götürülmüş göstəricilər əsasında hazırlanmışdır.

Cədvəl 25. 2015–ci ildə SOCAR Azərbaycanın struktur bölmələri tərəfindən tullantıların idarə olunmasına və çirklənmiş torpaqların bərpasına çəkilən xərclər haqqında məlumat

Müəssisələrin adı	Tullantıların idarə olunmasına çəkilən xərclər, min manat	Çirklənmiş torpaqların bərpasına çəkilən xərclər, min manat	Cəmi çəkilən xərclər, min manat
"Azneft" İB	240	612	852
"Azəriqaz" İB	81,7	–	81,7
"Azərikimya" İB	19,29	27,8	47,09
H.Əliyev adına NEZ	14004	–	14004
Qaz emalı zavodu	75,138	–	75,138
Kompleks qazma işləri trestı	133	–	133
"Neftqaztikinti" trestı	105,7	–	105,7
Neft kəmərləri idarəsi	7,752	–	7,752
Marketing və iqtisadi əməliyyatlar idarəsi	6,932	–	6,932
"Qaz ixrac" idarəsi	25,374	54	79,376
Sosial inkişaf idarəsi	286	–	286
Təlim, tədris və sertifikatlaşdırma idarəsi	30,3	–	30,3
Geofizika və geologiya idarəsi	20,19	–	20,19
Cəmi xərclər:	15,035	693,801	15729,185

SOCAR Enerji Gürcüstan

2016–cı ilin sonuna kimi SOCAR Enerji Gürcüstan şirkətinin bütün obyektlərində tullantıların inventarizasiyası prosesinin başa çatdırılması planlaşdırılır. Bundan başqa bütün yanacaq doldurma stansiyalarında ekoloji monitorinqlərin aparılması nəzərdə tutulmuşdur.

SOCAR Enerji İsveçrə

2015–ci ildə aşağıda qeyd olunmuş ekoloji tədbirlər həyata keçirilmişdir:

- CO₂ emissiyalarının həcmi azaltmaq üçün xüsusi bioloji yanacaqlardan istifadə;
- Avro 6 standartının tələblərinə uyğunlaşmaq və Şirkətin mobil mənbələrindən CO₂ emissiyalarının həcmi azaltmaq üçün yanacaq baklarının dəyişdirilməsi;
- Ofisin enerji sərfiyyatını azaltmaq üçün alternativ işıqlandırmanın quraşdırılması (məsələn LED işıqlar) və otaqların havalandırılması;
- Tullantıların ekoloji təsirini və tullantıların idarə olunması ilə bağlı xərcləri azaltmaq üçün kağız, plastik qabların və məişət tullantılarının çeşidlənməsi.

SOCAR Enerji Türkiyə

SOCAR Enerji Türkiyə istehsalat, təmir və inşaat üzrə öz fəaliyyətini idarə etməklə yanaşı ekoloji təsirlərini azaltmağa çalışır. Liman obyektlərində tullantıların idarə olunması, dəniz suyunun çirklənməsinin qarşısının alınması və fəvqəladə hallara hazırlıq, həmçinin qəzalar zamanı dağılmaların qarşısının alınması üzrə tədqiqatların aparılmasına yüksək diqqət yetirilir. Neft–kimya əməliyyatları üçün ISO 14001:2004 sertifikatının yenidən alınması başa çatmışdır. Qeyd etmək lazımdır ki, enerji səmərəliliyi tədbirləri əsasən SOCAR Enerji Türkiyənin neft–kimya əməliyyatları ilə bağlı olub.

2015–ci ildə 17 enerji səmərəliliyi tədbirləri həyata keçirilmiş və 3940 ton neft ekvivalentində enerjiyə qənaət edilmişdir. 2016–cı ildə 26 enerji səmərəliliyi layihələrinin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulub. Şirkətin neft–kimya əməliyyatları ISO 50001 Enerjinin idarə olunması üzrə sertifikata malikdir və 2008–2014–cü illər ərzində 200 min ton neft ekvivalentində enerjinin qənaəti üzrə nailiyyət əldə edilmişdir.

Cədvəl 26. 2013–2015–ci illərdə SOCAR–ın xarici ölkələrdə olan müəssisələri tərəfindən həyata keçirilən ekoloji tədbirlərə sərf olunan vəsait haqqında məlumat⁹, mln. manat¹⁰

Müəssisələrin adı	Ekoloji tədbirlərə sərf olunan vəsait, mln. manat		
	2013	2014	2015
SOCAR Enerji Türkiyə	5,915	9,57	7,05
SOCAR Enerji Ukrayna	0,069	0,033	0,055
SOCAR Enerji Gürcüstan	0,007	0,102	0,086

⁹ SOCAR Enerji İsveçrə üzrə ekoloji tədbirlərə sərf olunan vəsait ümumi xərclərin dəyərinə nisbətən əhəmiyyətli olmadığından, cədvəldə əks olunmayıb.

¹⁰ 2015–ci il ərzində SOCAR–ın xaricdə fəaliyyət göstərən müəssisələri tərəfindən ekoloji tədbirlərə çəkilən xərclərin həcmi SOCAR Enerji Gürcüstan- 192100,0 GEL, SOCAR Enerji Ukrayna- 0,054 mln. USD və SOCAR Enerji Türkiyə- 6,86 mln. USD olmuşdur. 2015–ci il üzrə orta illik məzənmə qiymətinə müfəviq olaraq qeyd olunan valyutalar (1 USD-1,0285 manat, 1 GEL-0,4515 manat) manat ilə əvəz edilmişdir.

Beynəlxalq və yerli standartların tətbiqi

SOCAR ətraf mühitin mühafizəsinin idarə edilməsi sistemləri üzrə dünyada mövcud olan beynəlxalq standartları öz fəaliyyətində tətbiq edir. Bu məqsədlə, ötən illər ərzində ətraf mühitin qorunması ilə bağlı fəaliyyətin səmərəli idarə edilməsi və ekoloji təhlükəsizliyin təmin edilməsi sistemi üzrə TSE–ISO EN 14001, Keyfiyyətin idarə edilməsi sistemi

üzrə TSE–ISO EN 9001, “Əməyin mühafizəsi və təhlükəsizlik texnikası idarəetmə sistemi” üzrə İSG OHSAS TS 18001 sertifikatları əldə edilmişdir. Bununla belə, həmin standartlara uyğunluğun yoxlanılması üçün sənədləri verən təşkilat tərəfindən hər il audit yoxlamaları keçirilir, sertifikatlar yenilənir və onların vaxtı uzadılır.

Cədvəl 27. SOCAR–ın müəssisələri tərəfindən alınmış beynəlxalq standartların (sertifikatların) siyahısı

Sıra №-si	Müəssisələrin adı	Standartın adı	Verilmə tarixi, il
1	Ekologiya idarəsi	ISO/IEC 17025	2012
2	Qaz emalı zavodu	ISO 14001 OHSAS 18001	2012 2013
3	Marketinq və iqtisadi əməliyyatlar idarəsi	ISO 9001 ISO 14001 OHSAS 18001	2013 2012 2012
4	İnformasiya texnologiyaları və rabitə idarəsi	ISO/IEC 27001	2013
5	Geofizika və geologiya idarəsi	ISO 9001 ISO 14001 OHSAS 18001	2013 2013 2013
6	“Azəriqaz” İB	ISO 9001 ISO 14001 OHSAS 18001 ISO 10002 ISO 50001	2014 2013 2013 2015 2015
7	Əmək şəraiti normalarının işlənməsi idarəsi	ISO 9001	2013
8	Nəqliyyat idarəsi	ISO 9001 ISO 14001 OHSAS 18001	2012 2012 2014
9	Dalğıc və qəza–xilasətmə işləri idarəsi	ISO 9001 ISO 14001 OHSAS 18001	2014 2014 2014
10	Baki Ali Neft Məktəbi	ISO 9001 ISO 14001 OHSAS 18001	2014 2014 2014
11	“Azneft” İB–nin Dalma qurğularının təmiri və kirayəsi üzrə eksperimental idarəsi	ISO 9001 ISO 14001 OHSAS 18001	2012 2012 2012
12	“Azneft” İB–nin Qaz anbarları idarəsi	ISO 9001 ISO 14001 OHSAS 18001	2013 2013 2013
13	“Azneft” İB–nin “28 May” NQÇİ	ISO 9001 ISO 14001 OHSAS 18001	2013 2013 2013
14	“Qaz ixrac” idarəsi	ISO 9001 ISO 14001 OHSAS 18001	2013 2013 2013

Ətraf Mühitə Təsirlərin Qiymətləndirilməsi

SOCAR-ın həyata keçirdiyi bütün layihələr üçün Azərbaycan Respublikasının qoşulduğu Konvensiyalara, yerli və beynəlxalq qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq Ətraf Mühitin İlk Vəziyyətinin Qiymətləndirilməsi (ƏMİVQ) və Ətraf Mühitə Təsirlərin Qiymətləndirilməsi (ƏMTQ) sənədləri tərtib edilir, misal üçün:

- TOTAL E&P ABSHERON B.V" şirkəti ilə bağlanmış müqaviləyə əsasən Abşeron yatağının işlənməsi layhəsi ilə əlaqədar ətraf mühitin ilkin vəziyyətinin tədqiqi sənədi;
- Karbamid zavodu ilə bağlanmış müqaviləyə əsasən zavodun tikintisi və istismarı dövrü üçün ƏMTQ sənədi;
- N.Nərimanov adına NOÇİ-nin Bulla-Dəniz yatağında 4 ədəd istismar quyusunun qazılması üçün 6 sayılı SDÖ-nün tikintisi layihəsinin ƏMTQ sənədi;
- Ekologiya idarəsinin Tullantı mərkəzinin genişləndirilməsi layihəsinin ƏMTQ sənədi;
- Günəşli yatağının 10 sayılı DDÖ-də qazılacaq altı istismar quyularının tikintisinin ƏMTQ sənədi.

Ekoloji maarifləndirmə və təbliğat

SOCAR struktur bölmələrdə çalışan işçi heyətin və təhsil müəssisələrinin tələbələrini ekoloji problemlər haqqında biliklərinin davamlı inkişafın əsaslarından biri olduğunu qəbul edir.

Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi

Ekoloji maarifləndirmə və praktik dərslərin keçirilməsi üçün nəzərdə tutulan Ekologiya idarəsinin balansında olan Eko-mərkəzdə 2015-ci ildə 11 tədbir təşkil olunmuşdur. Həmin tədbirlərdə tələbələr, şagirdlər, xarici qonaqlar, şirkətin əməkdaşları dövlət qurumlarının səlahiyyətli nümayəndələri və digər şəxslər iştirak etmişlər. Həyata keçirilən bu layihələrdə avtomobil nəqliyyatından imtina və velosiped istifadəsi, daha az enerji istifadə edən texnologiyalara üstünlüyün verilməsi, məişətdə elektrik enerjisinə qənaət, alternativ enerjiden istifadə, torpaqların mühafizə olunması, ətraf mühitin

qorunması və sair aktual ekoloji mövzularda təlimlər keçirilmişdir. Şirkətin ekologiya sahəsində gördüyü bütün işlər barədə SOCAR-ın rəsmi saytında (www.socar.az) ictimaiyyət üçün daha ətraflı şəkildə daim məlumat verilmişdir.

Beynəlxalq səviyyəli ekoloji yönümlü tədbirlərlə yanaşı SOCAR tərəfindən Respublika daxilində ümumtəhsil məktəblər, məktəbdənkənar müəssisələr və digər təşkilatlarla bilikdə əhəmiyyətli tədbirlər həyata keçirilmişdir, misal üçün:

- Bakı şəh. 132–134 №-li təhsil kompleksində "Sənin Yer planetində izin" mövzusunda açıq dərslər keçirilmiş;
- İDEA İctimai Birliyinin çağırışı ilə SOCAR "Yer saati" aksiyasına qoşulmuşdur. "Yer saati" aksiyası "Dünya Vəhşi Təbiət Fondu" (WWF) tərəfindən 2007-ci ildən etibarən hər il martın sonuncu şənbə günü keçirilir;
- Ekologiya idarəsi əməkdaşlarının iştirakı ilə 287 sayılı "Zəkalar" liseyində "Ekologiya və sağlamlıq" mövzusunda tədbir keçirilmiş;
- "Kaspi" liseyi şagirdləri üçün Eko-parkda ekskursiya təşkil olunmuş;
- Ekologiya idarəsi və "Abşeronneft" NOÇİ-nin əməkdaşları "Ümumdünya dəniz günü" münasibəti ilə Xəzərin sahiləni ərazilərində təmizlik aksiyası keçirmiş;
- "Xəzər: Ətraf Mühit üçün Texnologiyalar" 6-cı Beynəlxalq Ətraf Mühit Sərgisində SOCAR yaxından iştirak etmiş.

Ekoloji Park

2011-ci ildə Qala kəndində yaradılmış 9,3 ha sahədə fəaliyyət göstərən Eko-Parkda 2015-ci ildə ekoloji mövzuda 11 tədbir keçirilmiş, bununla yanaşı məktəblilər və tələbələrle görüşlər təşkil olunmuş, onlara müxtəlif ekoloji problemlər və onların həlli yolları barədə maarifləndirici məlumatlar verilmişdir. Parkda hərəkət etmək üçün elektromobillərdən və velosiplərdən istifadə olunur və qonaqların enerji istehsalında iştirak etməsi üçün mexaniki enerjini elektrik enerjisinə çevirən velosiplər nümayiş

etdirilir. SOCAR gələcəkdə Ekoloji Parkın enerji təchizatında alternativ və bərpa edilən enerji mənbələrinin payını artırmaq niyyətindədir.

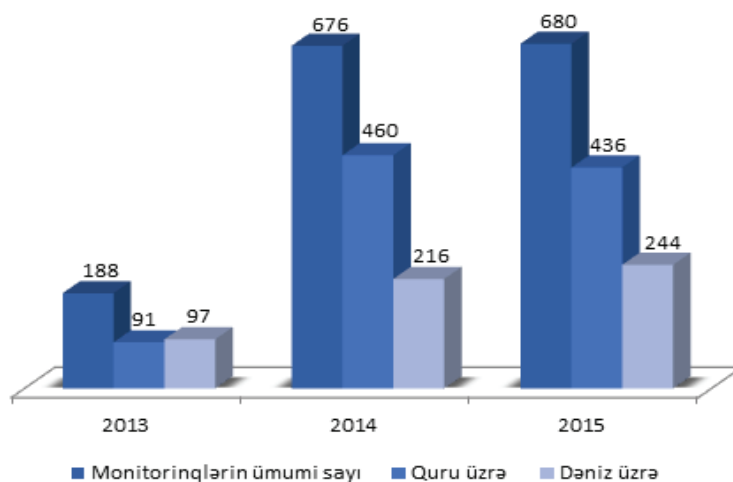
Ekoloji Parkın genişləndirilməsi ilə əlaqədar əlavə ayrılmış sahələrin gələcəkdə mövcud Parkla birləşdirilməsi məqsədilə "Neftqazəlimtədqiqatlayihə" institutunda layihə hazırlanır. Eko-Parkın genişləndirilməsi layihəsi tam yekunlaşdıqdan sonra Parkın ümumi sahəsi 32,37 ha təşkil edəcəkdir.

Ekoloji monitoring sistemi

SOCAR-ın istehsal sahələrində ekoloji monitoring işləri Ekologiya idarəsinin Ekoloji tədqiqatlar ekspedisiyaları və baş ofisin Ekoloji layihələrin idarə olunması şöbəsi tərəfindən həyata keçirilir və aparılan işlərin nəticəsi haqqında hər ay rəhbərliyə hesabat təqdim olunur.

SOCAR-ın fəaliyyət sahələrində həyata keçirilən monitoringlər zamanı neft-qaz hasilatının Xəzər dənizinin ekosisteminə təsirinin müəyyənəşdirilməsi məqsədilə su mühitinin ümumi fiziki-kimyəvi xassələri, biogen maddələrin və neft məhsullarının tərkibi və miqdarı, dib çöküntülərinin tərkibi, üzvi maddələr, mikroorqanizmlərin taksonomiyası, planktonların kütləsi hərtərəfli tədqiq edilir və antropogen təsirin dərəcəsi müəyyənəşdirilir.

SOCAR-ın obyektləri üzrə tədqiqatlar ekspedisiyası qrupları tərəfindən 2015-ci ildə 753 ekoloji monitoring aparılmışdır. Bunlardan quru ərazilərdə 489, dəniz obyektlərində isə 264 ekoloji monitoring aparılmış və monitoringlərin nəticələri Coğrafi Məlumat Sisteminin bazasına daxil edilmişdir.

Şəkil 4. 2013–2015-ci illər üzrə SOCAR-ın dənizdə və quruda yerləşən fəaliyyət sahələri üzrə eməliyyatların ekoloji monitoringinin dinamikası.

Qlobal iqlim dəyişmələrinə təsirin yumşaldılması

Qlobal iqlim dəyişmələri ekoloji problemlər sırasında bəşəriyyəti narahat edən problemlərdən biridir və SOCAR bu sahədə ölkəmizin tərəfdaş çıxdığı BMT-nin "İqlim Dəyişmələri Haqqında Çərçivə Konvensiyası"nın və Kyoto protokolunun ölkəmizə aid müvafiq öhdəliklərini yerinə yetirməkdədir. Şirkət öz fəaliyyətində iqlimin dəyişməsinə təsir edə biləcək istilik effekti yaradan qazların emissiyaları və enerjinin istifadəsi kimi bir sıra riskləri müəyyənəşdirmiş və onların idarə olunması üçün nəzərdə tutulmuş tədbirləri daim təkmilləşdirir.

İqlim dəyişmələrinə təsirin yumşaldılması məqsədilə, SOCAR planlı şəkildə, neft və qazın çıxarılması, nəqli və emalında vahid məhsula düşən enerji tutumunun azaldılması, atmosfərə atılan istilik effekti yaradan qazların (İEQ) inventarlaşdırılması, enerji səmərəli avadanlıq və texnologiyaların tətbiqi və s. kimi müxtəlif tədbirlər həyata keçirir.¹¹

Hər il davamlı olaraq aparılan inventarlaşdırmanın nəticələri göstərir ki, qəbul olunmuş strategiyaya uyğun olaraq görülən tədbirlər nəticəsində SOCAR, eməliyyat şirkətləri və birgə müəssisələrin mənbələrindən atmosfərə atılan istilik effekti yaradan qazların miqdarı ilbəlil azalır.

¹¹ Ətraflı bax: SOCAR-ın Davamlı inkişaf haqqında hesabatı 2014, səh.106.

Cədvəl 28. SOCAR–da istilik effekti yaradan qazların (İEQ) emissiyaları haqqında məlumat¹²

istilik effekti yaradan qazların (İEQ) emissiyaları, min ton CO ₂ –ekv.	2013	2014	2015
SOCAR (Azərbaycan) üzrə			
birbaşa emissiyalar	7372,0	6364,0	6061,0
dolayı emissiyalar	732,0	697,0	694,0
SOCAR Enerji Türkiyə üzrə¹³			
birbaşa emissiyalar	1556,0	–	–
dolayı emissiyalar	71,0	–	–
SOCAR Enerji Gürcüstan üzrə¹⁴			
birbaşa emissiyalar	–	0,008	0,014
dolayı emissiyalar	1,976	2,655	3,880
SOCAR Enerji İsveçrə üzrə			
birbaşa emissiyalar	–	–	–
dolayı emissiyalar	–	0,387	0,389

Cədvəl 28.1. 2013-2015–ci illərdə SOCAR (Azərbaycan) üzrə istilik effekti yaradan qazların emissiyaları haqqında məlumat

İstilik effekti yaradan qazların emissiyaları	2013	2014	2015
SOCAR üzrə cəmi, min ton CO ₂ –ekv.	7402,58	6412,0	6061,08
o cümlədən:			
stasionar mənbələrdən	7210,16	6320,65	5943,59
o cümlədən:			
Struktur bölmələr	7008,42	6215,09	5827,75 ¹⁵
Əməliyyat Şirkətləri və Birgə Müəssisələr	201,74	105,56	115,84 ¹⁶
mobil mənbələrdən	192,42	91,35	117,49
o cümlədən:			
Nəqliyyat idarəsi	161,21	70,6	95,0
Əməliyyat Şirkətləri və Birgə Müəssisələr	31,21	20,75	22,49

Cədvəl 28.2. 2013-2015–ci illərdə SOCAR (Azərbaycan) üzrə elektrik enerjisinin istehlakından (dolayı yolla) hesablanan İEQ–nin emissiyaları haqqında məlumat

Müəssisələrin adı	Elektrik enerjisinin istehlakından (dolayı yolla) hesablanan İEQ–nin emissiyaları, min ton CO ₂ –ekv.		
	2013	2014	2015
SOCAR üzrə cəmi	732,49	696,5	694,3 ¹⁷
o cümlədən:			
Struktur bölmələr	732,49	696,5	448,4
Əməliyyat Şirkətləri və Birgə Müəssisələr	–	–	245,9 ¹⁸

¹² İstehsalat fəaliyyəti məhdud olduğu üçün SOCAR Enerji Ukrayna göstəriciləri cədvəldə əhatə olunmayıb. SOCAR Enerji İsveçrə üzrə fəaliyyət məhdudluğundan yalnız dolayı emissiyalar əmələ gəlir. Birbaşa emissiyalar IPCC metodologiyasına uyğun hesablanmışdır. Dolayı emissiyalar kənarından alınan elektrik enerjisinin istifadəsinə görə hesablanmışdır.

¹³ SOCAR Enerji Türkiyədə daxili restrukturizasiya işləri ilə əlaqədar olaraq, müvafiq rəqəmlər 2016-cı ilin sonuna hazır olacaq və növbəti Hesabatda açıqlanacaq.

¹⁴ SOCAR Enerji Gürcüstan üzrə ötən illərdə elektrik enerjisinin sərfiyyatına görə dolayı emissiyaların həcmi cari hesabatda yenidən hesablanmışdır.

¹⁵ SOCAR Azərbaycan üzrə stasionar mənbələrdən emissiyaların azalmasının səbəbi Heydər Əliyev adına NEZ–in fəaliyyətində yenidənqurma ilə əlaqədar olaraq il ərzində fasilələrlə işlərin aparılmasıdır.

¹⁶ İEQ emissiyalarının artmasının səbəbi cari ildə "Binəqədi oyl" və "Salyan oyl" əməliyyat şirkətlərinin göstəricilərinin hesabatda daxil edilməsidir.

¹⁷ 2015–ci ildə SOCAR–ın struktur bölmələrində dolayı yolla hesablanan İEQ–da kifayət qədər azalmanın səbəbi emissiyaların hesablanması metodikasında ancaq kənar təşkilatlardan alınan elektrik enerjisinin nəzərə alınmasıdır.

¹⁸ Cari ildən elektrik enerjisinin istehlakından (dolayı yolla) hesablanan istilik effekti yaradan qazların emissiyalarının hesablanmasında Əməliyyat Şirkətləri və Birgə Müəssisələr də hesabatda daxil edilir.

2015–ci il üzrə havaya atılan birbaşa karbon emissiyalarının intensivliyi cədvəl 28.3–də əks olunub. Belə ki, həyata keçirilmiş ekoloji tədbirlər, həmçinin SOCAR Azərbaycan üzrə hasilatın azalması (Cədvəl 2) nəticəsində karbon emissiyalarının intensivliyində azalma müşahidə olunur. SOCAR–ın Gürcüstan, Ukrayna və İsveçrədə fəaliyyəti ilə əlaqədar emissiya intensivliyinin dəyəri əhəmiyyətli olmadığından, cədvəldə əks olunmayıb.

Cədvəl 28.3. 2013–2015–ci illərdə SOCAR üzrə birbaşa emissiyaların intensivlik nisbəti (işçi sayına görə min ton CO₂ ekv. emissiyaların əmələ gəlməsi)

Müəssisələrin adı	2013	2014	2015
SOCAR (Azərbaycan)	0,121	0,116	0,116

İEYQ–nın azalma tendensiyası özünü daha çox SOCAR–da hasil olunan qazın idarə edilməsində göstərir.

Hazırda SOCAR 2016–2020–ci illər üçün səmt neft qazının azaldılması Planının hazırlanması üzərində işləyir. Bu kimi layihələrin SOCAR tərəfindən növbəti illərdə də davam etdirilməsi qarşıya məqsəd qoyulmuşdur. Bu sahədə görülməsi planlaşdırılan tədbirlərdən biri də istilik effekti yaradan təbii qazın havaya atılmasının qarşısını almaqla, həmin təbii qazın şəbəkəyə qəbul olunmasını təmin etməkdir.

Cədvəl 29. SOCAR (Azərbaycan) üzrə 2013–2015–ci illər üzrə hasilat nəticəsində atmosfərə atılmış İEYQ–nın miqdarı haqqında məlumat

İEYQ–nın göstəriciləri	2013	2014	2015
Metan (CH ₄)	213,9	124,7	131,3 ¹⁹
Karbon qazı (CO ₂)	2910,58	3793,0	3303,78

SOCAR, ƏŞ və BM–lərdə atmosfərə atılan çirkləndirici maddələr

Qəbul olunan ekoloji sənədlərin hazırlanması məqsədilə SOCAR, ƏŞ və BM–də atmosfərə atılan çirkləndirici maddələrin inventarlaşdırılması işləri aparılır. Aparılmış monitorinqlərin nəticələrinə əsasən atmosfərə atılan çirkləndirici maddələrin ümumi miqdarı təyin edilir (Cədvəl 30).

SOCAR–da stasionar mənbələrdən atmosfərə atılan İEYQ–nın və çirkləndirici maddələrin miqdarının hesablanması üçün yeni metodika sənədi işlənilib hazırlanmışdır. Hazırda sözügedən metodikanın təsdiqlənməsi üçün Dünya Bankının GGFR təşkilatı ilə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin İqlim Dəyişmələri və Ozon Mərkəzi birlikdə işlər aparır.

¹⁹ 2015–ci ildə Metan (CH₄) qazının həcmının artmasının səbəbi "Neft Daşları" yatağında layların təzyiqinin aşağı düşməsi ilə əlaqədar olaraq qazlift üsulu ilə istismar olunan quyulara vurulan qazın həcmının artırılması nəticəsində havaya atılmaların həcmının artmasıdır. Həmçinin, cari ildən Birgə Müəssisə və Əməliyyat Şirkətlərinin də metan qazı üzrə göstəriciləri hesabatda daxil edilmişdir.

Cədvəl 30. 2013–2015–ci illərdə SOCAR üzrə atmosfərə atılan çirkəndirici maddələrin miqdarı, min ton

Müəssisələrin adı	Atmosfərə atılan çirkəndirici maddələrin miqdarı, min ton		
	2013	2014	2015
SOCAR (Azərbaycan) üzrə cəmi ²⁰	121,62	125,52	121,816
o cümlədən:			
bərk cisimlər	0,27	0,23	0,236
qaz və maye halında olan maddələr	121,35	125,28	121,580
o cümlədən:			
kükürd dioksidi	0,73	0,657	0,502
azot oksidi	2,42	1,904	1,905
karbon oksidi	4,52	4,331	4,542
karbohidrogenlər (uçucu orqanik birləşmələr olmadan)	104,95	110,445	105,133
uçucu orqanik birləşmələr	8,14	7,282	8,658
digər qaz halında olan maddələr	0,59	0,663	0,840
SOCAR Enerji Türkiyə üzrə cəmi	2,259	3,169	5,686
o cümlədən:			
kükürd dioksidi	1,054	1,265	2,294
azot oksidi	1,205	1,904	3,259
karbon oksidi	–	–	0,133
SOCAR Enerji Gürcüstan üzrə cəmi	0,306	0,341	0,665
o cümlədən:			
bərk cisimlər	–	–	–
qaz və maye halında olan maddələr	0,306	0,341	0,685
o cümlədən:			
kükürd dioksidi	0,002	0,002	0,005
azot oksidi	0,007	0,002	0,004
karbon oksidi	0,007	0,007	0,015
karbohidrogenlər (uçucu orqanik birləşmələr olmadan)	0,145	0,33	0,642
uçucu orqanik birləşmələr	0,145	–	–
SOCAR Enerji Ukrayna üzrə cəmi	2,835	0,649	0,508
o cümlədən:			
bərk cisimlər	0,004	0,02	0,00002
qaz və maye halında olan maddələr	2,831	0,629	0,508
o cümlədən:			
kükürd dioksidi	0,003	0,015	0,09
azot oksidi	0,007	0,1001	0,1629
karbon oksidi	0,034	0,15	0,197
karbohidrogenlər (uçucu orqanik birləşmələr olmadan)	0,877	0,013	0,017
uçucu orqanik birləşmələr	0,056	0,051	0,039
digər qaz halında olan maddələr	1,853	0,301	0,003

Nəqliyyat və xüsusi texniki vasitələrdən atmosfərə atılmalara ekoloji nəzarət

SOCAR 2009–cu ildən etibarən nəqliyyat parkında olan nəqliyyat və xüsusi texnika vasitələrindən atmosfərə atılan zərərli qazları daim nəzarətdə saxlayır.

Nəqliyyat vasitələrindən atmosfərə atılan zərərli maddələrin miqdarının hesablanması üzrə Ekologiya idarəsində yeni hesablama metodikası hazırlanmışdır.

Bu metodika əsasında aparılmış hesablamaların nəticələri grafiklərdə təsvir edilmişdir.²¹

²⁰ SOCAR (Azərbaycan) üzrə 2014–cü ilin Davamlı inkişaf haqqında hesabatında azot oksidi ilə karbon oksidi və uçucu orqanik birləşmələr ilə digər qaz halında olan maddələr üçün rəqəmlərin yerləri düzgün göstərilmədiyi səbəbindən bu il müvafiq düzəlişlər edilmişdir. SOCAR Enerji İsveçrənin fəaliyyəti məhdud olduğundan atmosfərə atılan çirkəndirici maddələrin miqdarı SOCAR üzrə cəmi hesablanmış rəqəmə nisbətən əhəmiyyətli olmadığı üçün cədvələ daxil edilməyib.

²¹ Ətraflı bax: SOCAR-ın Davamlı inkişaf haqqında hesabatı 2014–cü il, Ekoloji fəaliyyət, səhifə 110–111.

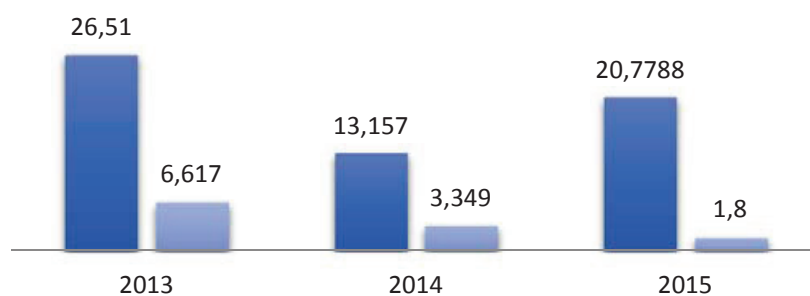
Cədvəl 31. 2013–2015–ci illərdə SOCAR (Azərbaycan) üzrə nəqliyyat vasitələrində ekoloji müayinələrin sayı haqqında məlumat

Nəqliyyat vasitələrinin növü	Müayinələrin sayı, ədəd		
	2013	2014	2015
Balansda olan xüsusi texnika və nəqliyyat vasitələri	5781	5628	5370
İlkin və təkrar ekoloji müayinələrdən keçirilənlər	5058	4531	3990
Mövcud normalara uyğun olmayanlar	918	358	385
İstismardan çıxarılanlar	501	777	615
Əsaslı təmirə dayandırılanlar	47	23	19
Digər səbəblərdən ekoloji müayinələrdən keçməyənlər	175	297	746

2013–2015–ci illərdə SOCAR–ın struktur bölmələri, ƏŞ və BM–də mobil mənbələrdən atmosfərə atılan çirkləndirici maddələr, min ton/il

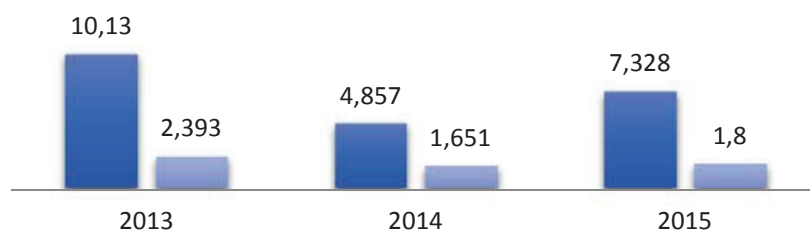
Azot oksidləri

■ SOCAR ■ ƏŞ və BM

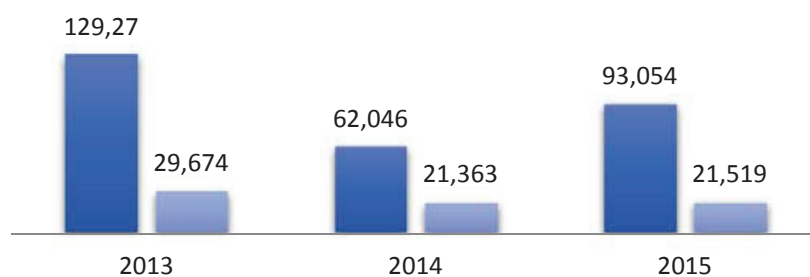
Karbonhidrogenlər

■ SOCAR ■ ƏŞ və BM

Karbon oksidi

■ SOCAR ■ ƏŞ və BM

Enerjinin sərfiyyatı

Enerji təhlükəsizliyi və enerji səmərəliliyi ekoloji problemlərin əsas həllərindən biridir. SOCAR özünün ekoloji siyasətində enerji səmərəliliyi və enerjiyə qənaəti rəhbər tutaraq Azərbaycan Respublikasında alternativ və bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə olunması üzrə Dövlət Proqramı əsasında müxtəlif layihələr həyata keçirir.

Şirkətin müəssisələrində daha az enerji sərf edən avadanlıqlar quraşdırılır və texnoloji proseslərin korreksiyası həyata keçirilir. Enerjiyə qənaətin əsas məqamı enerji istifadəsinin uçotu və nəzarətidir. Şirkətdə enerji ehtiyatlarının uçotu sistemi fəaliyyət

göstərir ki, orada bütün bölmələrdən enerji istifadəsinin həcmi haqqında məlumat toplanılır, enerji sərfiyyatının optimal rejim sxemləri işlənib hazırlanır (Cədvəl 32).

Enerjinin istifadəsinin intensivliyi cədvəl 32.1-də əks olunub. Belə ki, 2015-ci ildə SOCAR (Azərbaycan) üzrə istifadə olunmuş elektrik enerjisinin intensivliyi nisbətində artımın səbəbi optimallaşdırma nəticəsində işçilərin sayının azalmasıdır. SOCAR Türkiyədə həyata keçirilmiş tədbirlər nəticəsində elektrik enerjisinin daha səmərəli sərfiyyatı mümkün olmuşdur.

Cədvəl 32. 2013–2015-ci illər ərzində SOCAR-da elektrik enerjisi sərfiyyatı haqqında məlumat

Müəssisələrin adı	Elektrik enerjisinin sərfiyyatı, min kVt/saat		
	2013	2014	2015
SOCAR üzrə cəmi o cümlədən:	2140016	2725496	2187366
SOCAR (Azərbaycan) üzrə cəmi, min kVt/saat o cümlədən:	1162686	1105599	1099212
“Azneft” İB	337905	343339	340060
“Azəriqaz” İB	5914	4528	4250
“Azərikimya” İB	236881	211987	239494
“Azərneftyağ” NEZ ²²	69250	59754	–
Heydər Əliyev adına NEZ ²³	375397	364371	406031
Heydər Əliyev adına BDÖZ ²⁴	518	420	371
Neft kəmərləri idarəsi	22672	24194	22329
Marketing və iqtisadi əməliyyatlar idarəsi	889	861	997
Geofizika və geologiya idarəsi	1614	2044	1750
Sosial inkişaf idarəsi	4548	2746	2350
Təhlükəsizlik idarəsi	508	447	368
İnformasiya texnologiyaları və rabitə idarəsi	2277	2465	2572
Ekologiya idarəsi	804	1081	1042
Kompleks qazma işləri trestı	29194	20295	15922
Xəzər dəniz neft donanması	15606	–	–
„Neftqaztikinti” trestı	13722	10362	10082
Qaz ixrac idarəsi	9706	17956	13721
“Neftqazəlmütədqiqatlayihə” institutu	1229	1298	1288
Qaz emalı zavodu	33272	33199	30311
Təlim, tədris və sertifikatlaşdırma idarəsi	481	1261	1052
Əmək şəraiti normalarının işlənməsi idarəsi	93	128	117
Bakı Ali Neft Məktəbi	83	104	112
Dalğic və qəza-xilasetmə işləri idarəsi	106	443	444
Fontana qarşı dağ-mədən hərbişdirilmiş hissə	17	139	144
Nəqliyyat idarəsi	–	2177	4405
SOCAR Enerji Türkiyə ²⁵	954290,0	868654,565	1049707,22
SOCAR Enerji Gürcüstan	16470,0	22123,7	32330,2
SOCAR Enerji Ukrayna	6570,32	6772,82	6103
SOCAR Enerji İsveçrə ²⁶	–	13968	14089

²² Struktur islahatları nəticəsində 2015-ci ilin yanvar ayından etibarən „Azərneftyağ” NEZ Heydər Əliyev adına NEZ-in tərkibinə daxil edilmişdir.

²³ Struktur islahatları nəticəsində 2015-ci ilin yanvar ayından etibarən „Azərneftyağ” NEZ Heydər Əliyev adına NEZ-ə birləşdirildiyi üçün elektrik enerjisi sərfiyyatı artmışdır.

²⁴ Respublika Prezidentinin sərəncamı ilə 2011-ci ildən etibarən zavodun yenidən formalaşdırılması işlərinə başlanılmış və 2013-cü ilin iyun ayında bu proses yekunlaşdırılmışdır ki, bunun nəticəsində zavodun istismarında olan sexlər aidiyyəti şirkətlərə təhvil verilmişdir. 2014-cü ilin avqust ayında isə zavoduna balansında olan nəqliyyat sahəsi Şirkətin Nəqliyyat idarəsinə təhvil verilmişdir. Bu səbəbdən zavod üzrə enerji sərfiyyatı ilbəl azalmışdır.

²⁵ Ötən ilin rəqəmlərinə yenidən baxılıb, düzəlişlər edilmişdir.

²⁶ SOCAR Enerji İsveçrənin fəaliyyətini əks etdirən göstəricilər 2014-cü ildən etibarən hesabatda daxil edilmişdir və göstəricilərdə həm SOCAR Enerji İsveçrə (ROC) həm də SOCAR Enerji İsveçrə (SES) əhatə edilir.

**Cədvəl 32.1 2013–2015–cü illər üzrə Enerji intensivliyinin nisbəti
(işçi sayına görə Kvt/saat elektrik enerjisindən istifadə)²⁷**

Müəssisələrin adı	2013	2014	2015
SOCAR (Azərbaycan)	19,0	20,2	21,1
SOCAR Enerji Türkiyə	333,0	556,6	355,47
SOCAR Enerji Gürcüstan	4,1	5,3	7,85
SOCAR Enerji Ukrayna	4,8	4,6	3,7
SOCAR Enerji İsveçrə	– ²⁸	20,4	19,7

**Cədvəl 33. 2013–2015–ci illərdə təşkilatlar üzrə istifadə olunmuş
yanacaq haqqında məlumat**

Göstəricilər	2013	2014	2015
Benzin, ton	13571,7757	8560,463	7526,087
Dizel, ton	70122,3848	35811,438	34572,273
Təbii qaz, m ³	473505348,792	479489826,682	445219987,636

Tullantıların idarə olunması

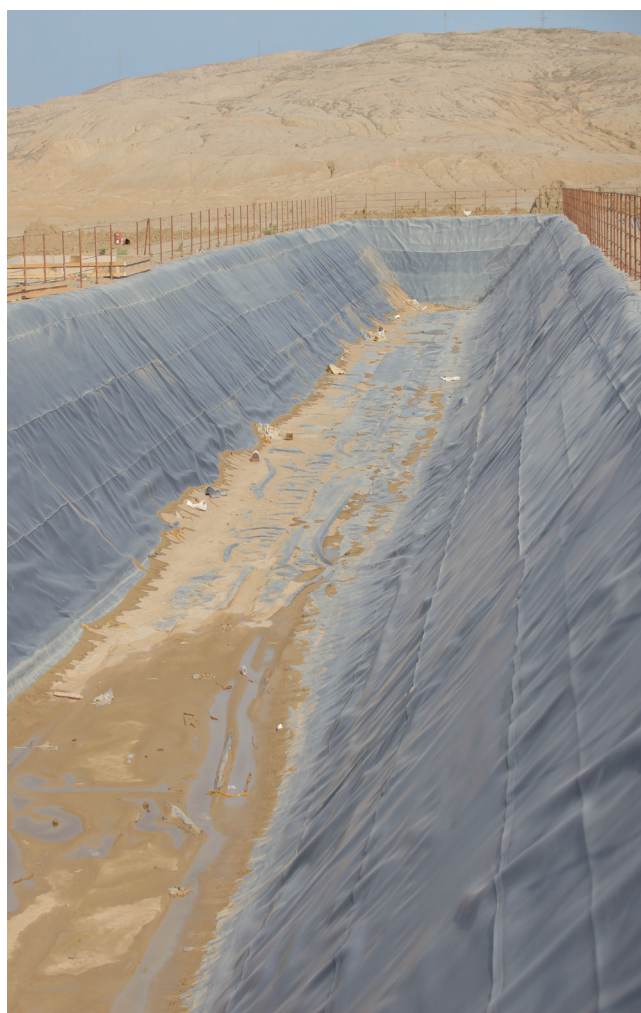
SOCAR ətraf mühitin qorunmasına və “sıfır tullantı” prinsipinə önəm verən beynəlxalq şirkət olaraq neft, qaz və neft–kimya sənayesinə xas olan bütün tullantıları mərkəzləşdirilmiş qaydada idarə edir. Tullantıların idarə olunmasının əsas prinsiplərini özündə əks etdirən SOCAR–ın “Tullantıların İdarə Olunması Planı” (TİOP) bütün idarə və müəssisələrdə tətbiq olunur. TİOP–da təsdiq olunmuş “Tullantıların təhvil verilməsi haqqında qəbz”lər əsasında bütün istehsalat tullantıları SOCAR–ın Tullantı Mərkəzinə təhvil verilir.

SOCAR–ın idarə və müəssisələrində, BM və ƏŞ–də istehsalat prosesi zamanı formalaşan qazma şlamı və bərk istehsalat tullantılarının gələcəkdə utilizə edilməsi məqsədilə Qaradağ rayonunda yerləşən Tullantı Mərkəzində qəbul edilir və müvəqqəti saxlanılır.

SOCAR–ın müəssisələrində formalaşan neft və qazma şlamlarının idarə olunması ilə əlaqədar ötən illərdə olduğu kimi, 2015–ci ildə də bir sıra tədbirlər həyata keçirilmişdir (Cədvəl 34).

**Cədvəl 34. 2013–2015–ci illərdə SOCAR
(Azərbaycan) üzrə əmələ gələn qazma və
neft şlamları, min ton²⁹**

Şlamin növü	2013	2014	2015
Qazma şlamı, min ton	21,0	15,7	8,97
Neft şlamı ³⁰ , min ton	28,6	8,0	13,1

²⁷ Müəssisədə istifadə olunan elektrik enerjisi göstəricisinin çalışan işçilər sayına olan nisbəti elektrik enerjisi intensivliyi əmsalına bərabərdir.

²⁸ 2013–cü ildə SOCAR Enerji İsveçrə üzrə elektrik enerjisinin istifadəsinin hesabatı aparılmadığından, intensivlik nisbəti hesablanmayıb.

²⁹ Ekologiya idarəsinin Ekoloji ölçmə və tullantıların idarə olunması departamenti tərəfindən aparılmış dəqiqləşdirmədən sonra əldə edilən SOCAR üzrə son üç ilin rəqəmləri bu cədvəllərdə öz əksini tapmışdır.

³⁰ Neft şlaminin miqdarlarında olan fərqə 2013–cü ildə Heydər Əliyev adına NEZ–in xammal bazasında iri həcmli çənərlərin təmizlənməsi nəticəsində formalaşan şlamlar səbəb olmuşdur.

Cədvəl 35. 2013–2015–ci illərdə SOCAR–da tullantılarla rəftar, min ton³¹

Tullantının növü	2013	2014	2015
SOCAR (Azərbaycan) üzrə ³²			
əmələ gəlmiş tullantılar, min ton ³³	302,03	96,09	80,65
o cümlədən:			
təhlükəli	235,58	74,73	63,46
aztəhlükəli	66,45	21,36	17,19
istifadə olunmuş tullantılar, min ton	0,258	1,32	0,86
o cümlədən:			
təhlükəli	0,251	1,32	0,86
aztəhlükəli	0,007	–	–
digər təşkilatlara ötürülmüş tullantılar, min ton	304,22	82,28	77,93
o cümlədən:			
təhlükəli	228,17	61,88	60,94
aztəhlükəli	76,05	20,4	16,99
SOCAR Enerji Türkiyə üzrə			
əmələ gəlmiş tullantılar, min ton	20,12	25,79	20,38
o cümlədən:			
təhlükəli tullantılar	13,88	19,2	12,16
aztəhlükəli tullantılar	6,24	6,59	8,23
istifadə olunmuş tullantılar, min ton	4,991	5,56	3,48
o cümlədən:			
təhlükəli tullantılar	2,59	2,23	2,4
aztəhlükəli tullantılar	2,41	3,33	1,08
digər təşkilatlara ötürülmüş tullantılar, min ton	5,28	11,27	16,89
o cümlədən:			
təhlükəli tullantılar	1,4	4,67	9,76
aztəhlükəli tullantılar	3,83	6,59	7,14
SOCAR Enerji Ukrayna üzrə			
əmələ gəlmiş tullantılar, min ton	0,0091	1,903	2,3329
o cümlədən:			
təhlükəli tullantılar	0,0002	0,002	0,00085
aztəhlükəli tullantılar	0,0089	1,901	2,33204
istifadə olunmuş tullantılar, min ton	–	–	–
o cümlədən:			
təhlükəli tullantılar	–	–	–
aztəhlükəli tullantılar	–	–	–
digər təşkilatlara ötürülmüş tullantılar, min ton	0,0091	1,903	2,3329
o cümlədən:			
təhlükəli tullantılar	0,0002	0,002	0,00085
aztəhlükəli tullantılar	0,0089	1,901	2,33204

Ötən il ilə müqayisədə 2015–ci ildə Tullantı Mərkəzinə təhvil verilən qazma şlamının miqdarında 9397 ton azalma, istehsalat tullantısının miqdarında isə 457 ton azalma müşahidə edilmişdir. Bunun səbəbi isə Kompleks qazma işləri tresti tərəfindən quyularda aparılmış qazma işləri nəticəsində təhvil verilən qazma şlamının miqdarı 6676 ton azalması

olmuşdur. Həmçinin SOCAR AQŞ tərəfindən təhvil verilən qazma şlamının miqdarı 2217 ton azalmışdır. İstehsalat tullantılarının miqdarının azalmasına səbəb tarixən obyektlərdə yığılıb qalmış bəzi tullantıların 2015–ci ilə qədər Tullantı Mərkəzinə böyük miqdarda təhvil verilməsi olmuşdur (Şəkil 5).

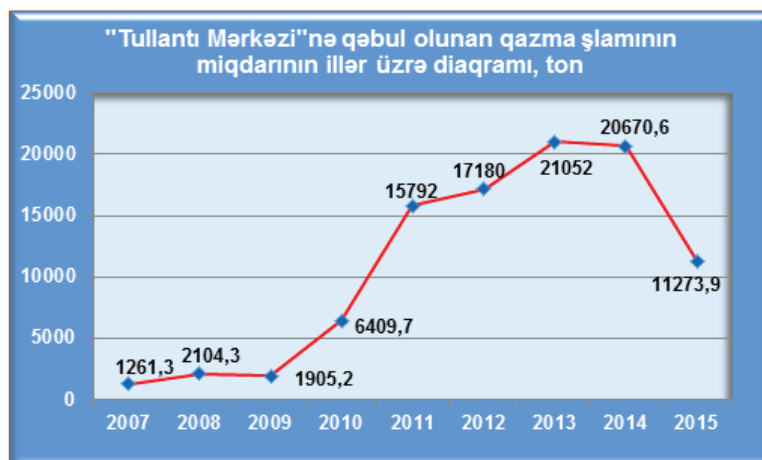
³¹ SOCAR Enerji Gürcüstan müəssisələrində istehsalat fəaliyyəti məhdud olduğu üçün göstəricilər cədvəldə əhatə olunmamışdır.

³² Ötən ilin hesabatlarında tullantıların yanlış qaydada təsnifləşdirilməsi səbəbindən, bu il bütün müəssisələr üzrə tullantılar vahid təsnifata görə yenidən hesablanmışdır.

³³ 2013 ildə formalaşmış tullantılarda artımın əsas səbəbi "Azərkimya" İB–də söküntü işləri zamanı metal tullantıların formalaşmasıdır. Təkcə metal tullantı–223,229 min ton formalaşmışdır.

Cədvəl 36. 2013–2015–ci illərdə SOCAR–ın Tullantı Mərkəzinə qəbul edilmiş tullantılar haqqında məlumat³⁴

Tullantının növü	2013	2014	2015
Qəbul edilmiş tullantıların həcmi, min ton o cümlədən:	21,592	21,822	11,969
təhlükəli tullantılar	21,32	21,743	11,886
aztəhlükəli tullantılar	0,272	0,079	0,083

Şəkil 5. Tullantı Mərkəzinə qəbul olunan qazma şlamının miqdarının illər üzrə diaqramı, ton.

Su təsərrüfatının idarə olunması

Su ehtiyatlarından maksimum dərəcədə səmərəli istifadə etmək üçün SOCAR su ehtiyatlarının rəşional istifadəsi və onların çirklənmədən qorunması üzrə tədbirləri daim həyata keçirir və bütün yeni layihələrdə sudan səmərəli istifadə üçün ən yeni innovativ yeniliklərin tətbiqinə üstünlük verir.

Həyata keçirilmiş tədbirlər nəticəsində hasil olunan lay suları qapalı şəkildə utilizə olunur.

2015–ci ildə SOCAR–ın dənizdə olan fəaliyyət sahələrində formalaşan məişət–fəkal sularının idarə olunması üçün "Biomass", "KU–200" və digər tipli bioloji təmizləyici qurğular quraşdırılmışdır.

SOCAR–ın dənizdə yerləşən fəaliyyət sahələrində suya olan tələbatın ödənilməsi məqsədilə işə dəniz suyunu duzsuzlaşdıran Əks–Osmos qurğuları istifadə olunur.

³⁴ Ekologiya idarəsinin aidiyyəti departamenti tərəfindən aparılmış dağıqlaşdırılmələrdən sonra əldə edilən hər 3 il üzrə son rəqəmlər bu cədvəllərdə öz əksini tapmışdır.

Cədvəl 37. 2013–2015–ci illərdə SOCAR üzrə istifadə edilmiş suyun həcmi haqqında məlumat

Göstəricilər	İstifadə edilmiş suyun həcmi, mln. m ³		
	2013	2014	2015
SOCAR (Azərbaycan) üzrə cəmi	68,86	55,36	50,83
o cümlədən:			
yeraltı mənbələrdən	5,76	5,78	5,76
yerüstü mənbələrdən ³⁵	63,1	49,58	44,88
SOCAR Enerji Türkiyə üzrə cəmi ³⁶	24,0	14,808	18,524
o cümlədən:			
yerüstü mənbələrdən	24,0	14,808	18,524
yeraltı mənbələrdən	–	–	–
SOCAR Enerji Gürcüstan üzrə cəmi	0,155871	0,176995	0,189894
o cümlədən:			
yerüstü mənbələrdən	0,155845	0,166998	0,167034
yeraltı mənbələrdən	0,000026	0,00996	0,02286
SOCAR Enerji Ukrayna üzrə cəmi	0,0619	0,07	0,09
o cümlədən:			
yerüstü mənbələrdən	0,0459	0,05	0,06
yeraltı mənbələrdən	0,0159	0,02	0,03
SOCAR Enerji İsviçərə üzrə cəmi ³⁷	–	0,048	0,045
o cümlədən:			
yerüstü mənbələrdən	–	0,048	0,045
yeraltı mənbələrdən	–	–	–

Cədvəl 38. 2013–2015–ci illərdə SOCAR-da dövr etdirilən və təkrar–ardıcıl istifadə olunan suyun həcmi haqqında məlumat³⁸

Göstəricilər	2013	2014	2015
SOCAR (Azərbaycan) üzrə			
Dövr etdirilən su, ³⁹ min m ³	256,6	292,2	310,6
Təkrar–ardıcıl istifadə olunan su, min m ³	13,97	11,8	2,775
SOCAR Enerji Türkiyə üzrə			
Dövr etdirilən su, min m ³	689,0	600,0	695,0
Təkrar–ardıcıl istifadə olunan su, min m ³	1,3	0	0

Lay sularının idarə olunması

2013–2015–ci illərdə neft hasilatı nəticəsində "Azneft" İB, Birgə Müəssisə və Əməliyyat

Şirkətləri üzrə əmələ gəlmiş lay sularının həcmi cədvəl 39–da əks edilmişdir.

Cədvəl 39. 2013–2015–ci illərdə SOCAR (Azərbaycan) üzrə əmələ gəlmiş lay suları haqqında məlumat

Müəssisələrin adı	Əmələ gələn lay suyunun həcmi, mln. m ³		
	2013	2014	2015
SOCAR (Azərbaycan) üzrə cəmi	27,07	24,657	25,384
o cümlədən:			
"Azneft" İB	5,669	5,775	5,653
Birgə Müəssisə və Əməliyyat Şirkətləri ⁴⁰	21,401	18,882	19,731

³⁵ Suyun istifadəsinin azalmasına səbəb Birgə Müəssisə və Əməliyyat Şirkətlərində istehsalın zəifləməsidir.

³⁶ SOCAR Enerji Türkiyə üzrə 2014-cü ilin göstəricilərinə yenidən baxılıb, lazımi düzəlişlər edilmişdir.

³⁷ SOCAR Enerji İsviçərə üzrə ötən ilin hesabatında 2014–cü il üzrə sərf olunmuş suyun həcmi düzgün ölçü vahidi ilə ifadə olunmadığından, cari hesabatda müvafiq düzəlişlər edilmişdir. Bu müəssisə üzrə yalnız yerüstü mənbələrdən alınan sudan istifadə olunur.

³⁸ Gürcüstan, Ukrayna və İsviçərədə yerləşən müəssisələrin obyektlərində dövr etdirilən və təkrar–ardıcıl istifadə olunan suya tələbat olmadığına görə göstəricilər qeyd olunmur.

³⁹ 2014 cü ildə dövr etdirilən suyun həcmində yaranan artım "Azərikimya" İB–nin istehsalat prosesi ilə əlaqədar olmuşdur.

⁴⁰ Lay suyunun artmasının səbəbi quru ərazilərdə fəaliyyət göstərən köhnə yataqların hasilatının aşağı düşməsi və bunun nəticəsində neft quyularının sululaşmasının artmasıdır.

Neft dağılmalarına qarşı qabaqlayıcı və cavab tədbirləri

SOCAR həm quru ərazilərdə, həm də dənizdə neft və neft məhsullarının dağılmasına qarşı mübarizə məsələlərinə böyük diqqət yetirir. SOCAR-ın Fövqəladə Hallar Komissiyası (FHK) tərkibində yaradılmış "Neft və neft məhsulları dağılmalarının xəbərdarlığı və ləğvi əməliyyatlarının idarə olunması üzrə" işçi qrupu fəaliyyət göstərir.⁴¹

Bu istiqamətdə fəaliyyət planı "SOCAR-ın neft dağılmalarının xəbərdarlığı və ləğvi planı"na (NDXLP) əsasən tərtib edilmişdir.

Neftin nəqli mərhələsində dağılma səbəblərindən biri boru kəmərlərinin korrozivasiya və deşilməsidir. İl ərzində köhnə boru kəmərlərində kiçik sızmalardan başqa böyük deşilmələr və ya neft dağılmaları qeydə alınmamışdır.

Regionda çalışan digər neft şirkətləri ilə məlumat mübadiləsi təşkil olunmuşdur ki, bu da boru kəmərlərində baş verən qəzalara operativ reaksiya verməyə və deşilmələrin aradan qaldırılması işini tezləşdirməyə imkan verir.

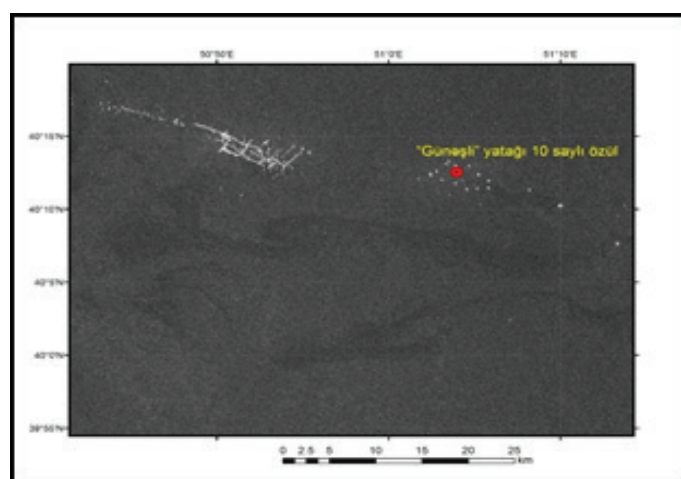
4 dekabr 2015-ci il tarixində "Günəşli" yatağının 10 saylı dərin dəniz özülündə baş vermiş

qəza nəticəsində mümkün neft dağılmalarının qarşısını almaq məqsədilə SOCAR-ın təşkilatçılığı ilə Fövqəladə Hallar, Ekologiya və Təbii Sərvətlər nazirlikləri və BP şirkətinin mütəxəssislərindən ibarət birgə işçi qrupu yaranmışdır. İşçi qrupunun həyata keçirdiyi tədbirlər planı çərçivəsində xüsusi təchiz edilmiş gəmilər cəlb olunmuş, mümkün neft dağılmalarının və yayılmasının qarşısını almaq məqsədi ilə bonlar su səthinə atılmışdır. Bu bonlar neft dağılmalarının və yayılmasının qarşısını almış, onlara yığılan neft nasoslar vasitəsi ilə gəmilərə doldurulmuş və utilizasiya üçün sahilə çatdırılmışdır.

SOCAR-ın sifarişi ilə "Azərkosmos" ASC və Kanadanın MDA şirkətinə məxsus "Radarsat-2" peyklərinin Xəzər dənizinin optik və radar tipli peyk təsvirləri analiz edilərək "Günəşli" yatağı və "Neft daşları" ərazilərində, eləcə də onların ətrafında neft sızıntılarına dəlalət edən ciddi ləkələrin müşahidə edilmədiyi təsdiqlənmişdir (Şəkil 6). Bu hər gün 24 saat aparılan çöl müşahidə və kontakt ölçmə monitorinqlərində Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin və SOCAR-ın Ekologiya idarəsinin birgə monitorinq qrupundan aldığımız məlumatlarla təsdiq edilmişdir.

Cədvəl 40. 2013–2015–ci illərdə SOCAR üzrə sızmalar, tutulmalar və itkilər haqqında məlumat

Sızmalar, tutulmalar və itkilər üzrə göstəricilər, m ³	2013	2014	2015
Cəmi sızıb:	251,95	109,3	30,0
Cəmi tutulub:	251,55	109,3	30,0
Cəmi itki:	0,4	0	0

Şəkil 6. "Günəşli" yatağının 10 saylı dərin dəniz özülündə baş vermiş qəzadan sonra "Radarsat-2" peykindən 05.12.2015-ci il tarixində çəkilmiş radar peyk təsviri.

⁴¹ Ətraflı bax: SOCAR-ın Davamlı inkişaf haqqında hesabatı 2014, Ekoloji fəaliyyət, səhifə 121–122.

Pozulmuş ekosistemlərin bərpası

SOCAR Sovet İttifaqı dövründən miras qalmış neft və neft məhsulları ilə çirklənmiş torpaqların bərpasının və qorunmasının öhdəliyini öz üzərinə götürmüşdür. Benəlxalq təşkilatlar ilə aparılmış uğurlu əməkdaşlığın nəticəsi olaraq Abşeron yarımadasında neft və neft məhsulları ilə çirklənmiş ərazilərin bərpası üzrə Texniki-İqtisadi Əsaslandırma sənədi hazırlanmışdır. SOCAR-ın ekosistemin bərpasına və rekultivasiya prosesinə yanaşması çoxmərhləlidir.⁴²

Cədvəl 41. 2013–2015–ci illər üzrə SOCAR-ın "Azneft" İB, BM və ƏŞ-də neft məhsulları ilə çirklənmiş və lay suları altında qalmış torpaqlar haqqında məlumat⁴³

Torpaqların çirklənmə səbəbi	2013		2014		2015	
	SOCAR üzrə cəmi		SOCAR üzrə cəmi		SOCAR üzrə cəmi	
Neft məhsulları ilə çirklənmiş və lay suları altında qalmış torpaqların ümumi sahəsi, ha	2420,93		2312,98		2244,13	
o cümlədən:	"Azneft" İB üzrə	BM və ƏŞ üzrə	"Azneft" İB üzrə	BM və ƏŞ üzrə	"Azneft" İB üzrə	BM və ƏŞ üzrə
	1021,96	1398,97	998,6	1314,38	991,04	1253,09
Neft və neft məhsulları ilə çirklənmiş torpaqların sahəsi, ha	738,89	825,31	715,6	779,52	711,0	759,6
Lay suları altında qalmış torpaqların sahəsi, ha	283,07	573,66	283,0	534,86	280,04	493,49

Cədvəl 42. 2013–2015–ci illərdə SOCAR-ın neft, neftli su və digər istehsalat tullantıları ilə çirklənmiş torpaq sahələrinin bərpası və abadlaşdırılması haqqında məlumat⁴⁴

Müəssisələrin adı	Bərpa olunmuş çirklənmiş torpaq sahələri, ha			Cəmi
	2013	2014	2015	
SOCAR üzrə cəmi, o cümlədən:	130,92	95,63	71,82	298,38
"Azneft" İB	27,91	23,3	10,43	61,64
"Suraxanı Oyl" ƏŞ	19,0	13,64	9,0	41,64
"Binəqədi Oyl" ƏŞ	17,92	9,16	3,842	30,922
"AzGerneft" MMC	3,9	18,86	20,58	43,34
"Bahar Energy" ƏŞ	24,0	12,5	–	36,5
"Abşeron Oyl" ƏŞ	–	–	–	–
"Balaxanı Oyl" ƏŞ	21,9	14,2	24,5	60,6
"Salyan Oyl" ƏŞ	–	0,6	0,5	1,1
"Qarasu" ƏŞ	–	–	–	–
"Qobustan" ƏŞ	2,9	1,37	0,0318	4,301
"Şirvan Oyl" BM	9,791	0,045	0,0376	9,873
"Neftçala" ƏŞ	3,6	1,96	2,9	8,46

⁴² Ətraflı bax: SOCAR Davamlı inkişaf haqqında hesabat 2014, Ekoloji fəaliyyət, səhifə 123–124.

⁴³ SOCAR-ın xaricdə yerləşən müəssisələrinin obyektlərində bu cür statistik hesabat aparılmır.

⁴⁴ SOCAR-ın xaricdə yerləşən müəssisələrinin obyektlərində bu cür statistik hesabat aparılmır.

Ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində əməkdaşlıq

▪ BMT–nin İnkişaf Proqramı ilə əməkdaşlıq

SOCAR BMT–nin İnkişaf Proqramı (UNDP) ilə əməkdaşlıq çərçivəsində hazırlanmış “Azərbaycanın yanacaq istehlakı sektorunda karbon emissiyasının azaldılmasını təmin edən Milli Fəaliyyətlər Planı (NAMA)” layihəsi 2015–ci ildə Qlobal Ekologiya Fondu (GEF) tərəfindən təsdiq edilmişdir. Layihənin həyata keçirilməsinə maliyyə yardımını məqsədilə SOCAR tərəfindən çəkiləcək xərclərə əlavə olaraq GEF öz büdcəsindən 3,55 mln. manat, UNDP isə 200 min manat ayırmışdır. Layihənin aşağıdakı komponentlərinin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur:

- SOCAR–ın Yaşıl Binalar Proqramı;
- SOCAR–da dayanıqlı nəqliyyat;
- SOCAR–da səmt qazının tutulması və son istehlakçıya verilməsi layihəsi.

▪ Dünya Bankının “Qlobal Qaz Yandırılmalarının Azaldılması (GGFR) üzrə Tərəfdaşlıq” təşkilatı ilə əməkdaşlıq

Dünya Bankının “Qlobal Qaz Yandırılmalarının Azaldılması (GGFR) üzrə Tərəfdaşlıq” təşkilatı ilə əməkdaşlığın çərçivəsində növbəti mərhələdə SOCAR–ın Dünya Bankın “2030–cu ilə qədər səmt qazının normal hasilat prosesində yandırılmasının sifra endirilməsi” təşəbbüsünə

qoşulması ilə əlaqədar 2016–2020–ci illər üçün Səmt Qazının Azaldılması Planının hazırlanmasına başlanmışdır.

▪ Asiya İnkişaf Bankı ilə əməkdaşlıq

2015–ci ildə Asiya İnkişaf Bankı tərəfindən Azərbaycanın enerji və nəqliyyat sektorlarında İEYQ–ın azaldılmasının xərc və faydalarına dair iqtisadi təhlillərin aparılması məqsədilə regional texniki yardım layihəsi həyata keçirilmişdir.

▪ BP neft şirkəti ilə əməkdaşlıq

SOCAR ilə “BP–Azərbaycan” arasında Tullantı Mərkəzinin Genişləndirilməsi Layihəsi üzrə yaradılan İşçi Qrupunun fəaliyyəti nəticəsində qazma şlamının emal olunması üçün müasir standartlara cavab verən avadanlığın quraşdırılması nəzərdə tutulmuşdur. Bu məqsədlə Almaniyanın “Econ Industries” şirkəti ilə danışıqlar aparılmış, alqı–satqı müqaviləsi bağlanmış və avadanlıqların Tullantı Mərkəzində yerləşdirilməsi işləri aparılır.

SOCAR və “BP–Azərbaycan” şirkəti arasında şamda yandırılan səmt qazının yığılaraq istifadəçilərə təhvil verilməsinin təşkili məqsədilə 2011–ci ildə birgə İşçi qrupu yaradılmışdır. Bu layihənin həyata keçirilməsi nəticəsində 9–10 sentyabr 2015–ci il tarixlərində Rusiyanın Xanti–Mansiysk şəhərində keçirilmiş GGFR–ın 4–cü Qlobal Forumu zamanı “2015–ci ilin Mükəmməllik Sertifikatı” alınmışdır (Şəkil 7).

Şəkil 7. GGFR–ın 4–cü Qlobal Forumu zamanı SOCAR–a verilmiş “2015–ci ilin Mükəmməllik Sertifikatı”.

Hesabatın GRI Təlimatına uyğunluğu cədvəli

Göstərici	Təsvir	Oeyd	Hesabatın Bölməsi / Səhifə	Müstəqil Audit
Strategiya və Analiz				
G4-1	Davamlı inkişaf üzrə fəaliyyəti təmin etmək üçün mövcud olan strategiyalar haqqında ən yüksək vəzifəli şəxsin bəyanatı		SOCAR-ın Prezidenti Rövnaq Abdullayevin Müraciəti / Səhifə 2	
G4-2	Əsas təsirlər, risklər və imkanların təsviri		SOCAR-ın Prezidenti Rövnaq Abdullayevin Müraciəti / Səhifə 2	
Təşkilatın Profili				
G4-3	Təşkilatın adı		SOCAR Haqqında / Səhifə 5	
G4-4	Əsas xidmət və məhsullar		SOCAR Haqqında / Səhifə 9-11	
G4-5	Təşkilatın qərargahının yeri		SOCAR Haqqında / Səhifə 5	
G4-6	Təşkilatın əhəmiyyətli fəaliyyət bazarlarının sayı və adları		SOCAR Haqqında / Səhifə 8	
G4-7	Mülkiyyətin xüsusiyyəti və təşkilati-hüquqi forma		Korporativ İdarəetmə / Səhifə 19	
G4-8	Xidmət göstərilən bazarlar (coğrafi bölgü, xidmət göstərilən sektorlar və müştəri və benefisiarların növləri daxil olmaqla)		SOCAR Haqqında / Səhifə 8	
G4-9	Təşkilatın miqyası		SOCAR Haqqında / Səhifə 5	Bəli, səhifə 66-67
G4-10	İşçilərin kateqoriyalara görə bölgüsü		İnsan Resursları / Səhifə 26-31	Bəli, səhifə 66-67
G4-11	Kollektiv əmək müqaviləsi ilə əhatə olunmuş işçilərin sayı	Kollektiv əmək müqaviləsi SOCAR-ın bütün işçilərini əhatə edir.		
G4-12	Təşkilatın təchizat zənciri		Korporativ İdarəetmə / Səhifə 20	
G4-13	Hesabat dövrü ərzində təşkilatın ölçüsü, strukturu və təchizat zəncirində baş vermiş əhəmiyyətli dəyişikliklər		SOCAR Haqqında / Səhifə 9	
G4-15	Təşkilatın üzv olduğu beynəlxalq və yerli təşəbbüslər, ekoloji və sosial standartlar, prinsiplərin siyahısı		Korporativ İdarəetmə / Səhifə 17 Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 51, 57	
G4-16	Təşkilatın assosiasiyalarda (sənaye assosiasiyaları) və ictimai yerli və ya beynəlxalq şirkətlərdə üzvlüyü		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 57	
Əhəmiyyətli Aspektlər və Əhatə Dairəsi				
G4-17	Təşkilatın maliyyə hesabatlarına daxil olan bütün müəssisələri		SOCAR Haqqında / Səhifə 8	Bəli, səhifə 66-67
G4-18	Hesabatın məzmununu və Aspektlərin əhatə dairəsini müəyyən etmək üçün tətbiq edilmiş proseslər		Hesabat Haqqında / Səhifə 3	
G4-19	Hesabatın məzmununun təyin edilməsi prosesi nəticəsində müəyyən edilmiş bütün əhəmiyyətli Aspektlər		Hesabat Haqqında / Səhifə 3	
G4-20	Hər bir əhəmiyyətli Aspekt üçün Aspektin əhatə dairəsi, Aspektin təşkilat üzrə əhəmiyyətli olub olmadığı		Hesabat Haqqında / Səhifə 4	Bəli, səhifə 66-67
G4-21	Hər bir əhəmiyyətli Aspekt üçün şirkətdən xaric Aspektin əhatə dairəsi		Hesabat Haqqında / Səhifə 4	Bəli, səhifə 66-67
G4-22	Əvvəlki hesabatlarda əks olunmuş məlumatların yenidən baxılmasının və hesablanması səbəbi və təsirləri		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 47, 48, 52	
G4-23	Ötən hesabat dövrləri ilə müqayisədə hesabatın əhatə sahəsi və Aspektin əhatə dairəsində baş vermiş əhəmiyyətli dəyişikliklər		Hesabat Haqqında / Səhifə 3	
Maraqlı Tərəflərin Cəlb Olunması				
G4-24	Təşkilat tərəfindən cəlb olunmuş maraqlı tərəflər		Korporativ İdarəetmə / Səhifə 19	
G4-25	Cəlb edilməli maraqlı tərəfləri müəyyən etmək üçün əsas proseslər və üsullar		Korporativ İdarəetmə / Səhifə 19	
G4-26	Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsinə yanaşma		Korporativ İdarəetmə / Səhifə 19-20	
G4-27	Maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi nəticəsində qaldırılmış əsas mövzular, və təşkilatın həmin mövzuların cavablandırması yolları		Korporativ İdarəetmə / Səhifə 20 İnsan Resursları / Səhifə 21	
Hesabatın Profili				
G4-28	Hesabat dövrü		Hesabat Haqqında / Səhifə 3	
G4-29	Ən son hesabatın tarixi		Hesabat Haqqında / Səhifə 3	
G4-30	Hesabatın dərc olunma dövrü (illik, iki illik)		Hesabat Haqqında / Səhifə 3	

G4-31	Hesabat və hesabatın məzmunu ilə bağlı yaranmış suallar üçün əlaqə vasitəsi	Hesabat Haqqında / Səhifə 4	
G4-32	Təşkilatın seçdiyi "uyğunluq" metodu	Hesabat Haqqında / Səhifə 4	Bəli, səhifə 66-67
G4-33	Hesabatın kənar auditinin təşkili ilə əlaqədar mövcud siyasət və cari təcrübə	Hesabat Haqqında / Səhifə 4	
İdarəetmə			
G4-34	Təşkilatın idarəetmə strukturu, o cümlədən idarəetmə komitələri; iqtisadi, ekoloji və sosial təsirlər ilə bağlı qərar verən komitələri	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 16	
G4-35	Ali idarəetmə orqanları tərəfindən rəhbər şəxslərə iqtisadi, ekoloji və sosial sahələr üzrə səlahiyyətin ötürülməsi prosesi	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 16	
G4-36	İqtisadi, ekoloji və sosial mövzular üçün məsuliyyət daşıyan icraçı vəzifələr; vəzifə sahiblərin ali idarəetmə orqanına hesabat verməsi haqqında məlumat	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 16, 18 Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 45	
G4-37	İqtisadi, ekoloji və sosial məsələlərə dair maraqlı tərəflər ilə ali idarəetmə orqanı arasında mövcud olan konsultasiya prosesləri	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 17	
G4-38	Ali idarəetmə orqanının və komitələrin tərkibindəki işçilər	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 17	
G4-39	Ali idarəetmə orqanının Sədrinin eyni zamanda icraçı vəzifəsini tutub tutmadığı	SOCAR-ın Prezidenti ali idarəetmə orqanının Sədri vəzifəsi ilə bərabər icraçı vəzifəsini tutur	
G4-42	Ali idarəetmə orqanının təşkilatın məramı, dəyərləri və ya missiyası, strategiyaları, siyasətləri və hədəflərinin əmələ gəlməsi, təkmilləşdirilməsi və təsdiq edilməsində rolu	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 17	
G4-43	Ali idarəetmə orqanının iqtisadi, ekoloji və sosial mövzular üzrə kollektiv biliyinin inkişaf etdirilməsi və gücləndirilməsinə dair tədbirlər	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 17	
G4-45	İqtisadi, ekoloji və sosial təsirlərin, risklərin və imkanların müəyyən edilməsi və idarə olunmasında ali idarəetmə orqanının rolu	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 17	
G4-46	İqtisadi, ekoloji və sosial risklərin idarə olunmasının effektivliyinin qiymətləndirilməsində ali idarəetmə orqanının rolu	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 17	
G4-47	Ali idarəetmə orqanı tərəfindən iqtisadi, ekoloji və sosial təsirlərin, risklərin və imkanların qiymətləndirilməsi prosesinin təkrar olunma müddəti	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 17	
G4-49	Vacib məsələlər haqqında ali idarəetmə orqanının məlumatlandırılması	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 17	
Etik Davranış			
G4-56	Davranış məcəlləsi və etika məcəlləsi kimi təşkilatın dəyərləri, prinsipləri, davranışla bağlı standart və normaların təsviri	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 18	
G4-58	Qeri-etik və qeyri-qanuni davranışla bağlı məlumatdırma məqsədini daşıyan daxili və xarici mexanizmlər, misal üçün birbaşa rəhbərliyin məlumatlandırılması, qaynar xətt və s.	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 18	

Aspekt	Göstərici	Təsvir	Qeyd	Hesabatın Bölməsi / Səhifə	Müstəqil Audit
İqtisadi Fəaliyyət					
İqtisadi fəaliyyət	G4-EC1	Yaranmış və bölüşdürülmüş iqtisadi dəyər		SOCAR haqqında / Səhifə 7	Bəli, səhifə 66-67
	G4-EC4	Hökumət orqanlarından alınmış əhəmiyyətli maliyyə yardımı		SOCAR haqqında / Səhifə 5	
Bazarda mövcudluq	G4-EC5	Təşkilatın fəaliyyətinin əhəmiyyətli regionlarında standart ilkin əmək haqqının müəyyən olunmuş minimal əmək haqqına nisbəti, cinsə görə	SOCAR-ın əsas fəaliyyət regionlarında minimum aylıq əmək haqqının və orta aylıq əmək haqqının dinamikası müvafiq cədvəllərdə əks olunub.	İnsan Resursları / Səhifə 27-31	
Dolayı iqtisadi təsirlər	G4-EC7	İlk növbədə ictimaiyyətin rifahı üçün kommersiya, təbii və ya xeyriyyə iştirakı vasitəsilə infrastruktur və xidmətlərə investisiyaların inkişafı və təsiri		Sosial Fəaliyyət və Regionların İnkişafına Dəstək / Səhifə 34	
	G4-EC8	Əhəmiyyətli dolayı təsirlər, o cümlədən təsir sahəsi	SOCAR-ın fəaliyyəti nəticəsində bir sıra əhəmiyyətli dolayı təsirlər yaranır, misal üçün əhalinin social rifahının yaxşılaşdırılması, iş yerlərinin təminatı, yerli təchizatçılara imkanlar və s.	Hesabat Haqqında / Səhifə 4	
Ehtiyatlar	OG1	Ehtiyatların və hasilatın hesablanmış həcmi və növü		SOCAR haqqında / Səhifə 5	Bəli, səhifə 66-67
Ekoloji Fəaliyyət					
Enerji	G4-EN3	Təşkilat üzrə enerjinin istifadə edilməsi		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 50	Bəli, səhifə 66-67
	G4-EN5	Enerji intensivliyi əmsalı		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 51	Bəli, səhifə 66-67
	G4-EN6	Enerji istehlakının azalması		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 50	Bəli, səhifə 66-67
Su	G4-EN8	Mənbələrə görə alınan suyun ümumi miqdarı		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 54	Bəli, səhifə 66-67
	G4-EN10	Dövr etdirilən və tərkar istifadə olunan suyun hissəsi və ümumi həcmi		Ekoloji Fəaliyyət/Səhifə 54	Bəli, səhifə 66-67
Biomüxtəliflik	G4-EN12	Fəaliyyət nəticəsində biomüxtəlifliyə və ekosistemə dəyən əsas təsirlər		Ekoloji Fəaliyyət /Səhifə 45, 56	
	OG4	Biomüxtəlifliyə təsirlərin qiymətləndirilməsi və monitoringi keçirilən fəaliyyət sahələrin sayı		Ekoloji Fəaliyyət/Səhifə 45, 56	
Emissiyalar	G4-EN15	İstixana effekti yaradan qazların (İEYO) birbaşa emissiyası (Sahə 1)		Ekoloji Fəaliyyət/Səhifə 46	Bəli, səhifə 66-67
	G4-EN16	Enerji üzrə istixana effekti yaradan qazların (İEYO) dolayı emissiyası (Sahə 2)		Ekoloji Fəaliyyət/Səhifə 46	Bəli, səhifə 66-67
	G4-EN18	İEYO qazların tullantılarının intensivlik əmsalı		Ekoloji Fəaliyyət/Səhifə 47	Bəli, səhifə 66-67
	G4-EN21	NO _x , SO _x və digər əhəmiyyətli emissiyalar		Ekoloji Fəaliyyət/Səhifə 48	
	G4-EN23	Təhlükəli və təhlükəsiz tullantıların ümumi çəkisi		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 52	Bəli, səhifə 66-67
Tullantılar	G4-EN24	Əhəmiyyətli dağılmaların ümumi miqdarı və həcmi		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 55	
	G4-EN25	Təhlükəli sayılan nəql, idxal, ixrac və ya emal edilmiş tullantıların çəkisi və beynəlxalq olaraq nəql edilmiş tullantıların faizi		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 52	Bəli, səhifə 66-67
	OG5	Yaranan və atılan lay və ya istehsalat sularının həcmi		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 54	Bəli, səhifə 66-67
	OG6	Yandırılmış və buraxılmış karbohidrogenlərin həcmi		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 49	

	OG7	Qazma tullantıların həcmi		Ekoloji Fəaliyyət/Səhifə 51, 53	Bəli, səhifə 66-67
Məhsullar və xidmətlər	G4-EN27	Məhsulların və xidmətlər nəticəsində ətraf mühitə təsirlərin azalma dərəcəsi		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 45	
Uyğunluq	G4-EN29	Ətraf mühitin qorunmasına dair qanunların və normativ aktların pozulmasına görə əhəmiyyətli cərimələrin monetar dəyəri və qeyri-monetar sanksiyaların ümumi sayı		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 41	
Nəqliyyat	G4-EN30	Təşkilatın əməliyyatları ilə bağlı nəql olunmuş məhsulların və maddələrin və təşkilatın işçilərinin daşınması zamanı yaranan əhəmiyyətli ekoloji təsirlər		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 46	Bəli, səhifə 66-67
Ümumi	G4-EN31	Ətraf mühitin mühafizəsi üçün ümumi xərclər və investisiyalar, növlərə görə		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 41	Bəli, səhifə 66-67
Ətraf mühitə təsirlər ilə bağlı şikayət mexanizmləri	G4-EN34	Rəsmi şikayət mexanizmləri vasitəsi ilə ətraf mühit ilə bağlı qeydə alınmış, nəzərdən keçirilmiş və həll olunmuş şikayətlərin ümumi sayı	Ətraf mühitin mühafizəsi ilə bağlı hesabat dövrü ərzində rəsmi şikayətlər qeydə alınmamışdır		
Sosial Fəaliyyət / İş təcrübələri və qanunvericiliyə uyğun iş təcrübələri					
Məşğulluq	G4-LA1	Yaş qrupu, cinsi və regiona görə işə yeni qəbul və işdən azad olunmuş işçilərin ümumi sayı və nisbəti		İnsan Resursları / Səhifə 26-31	Bəli, səhifə 66-67
	G4-LA2	Müvəqqəti və yarımqəbul işçilərə təklif olunmayan lakin tam ştat işləyən işçilərə təqdim olunan ödəmələr və güzəştlər, əsas əməliyyat yerlərinə görə		İnsan Resursları / Səhifə 22	
İşçilər ilə rəhbərlik arasında münasibətlər	G4-LA4	Təşkilatın fəaliyyətində əhəmiyyətli dəyişikliklər haqqında minimal məlumat verilmə müddəti, eləcə də bu müddətin kollektiv müqaviləsində müəyyən olunub-olunmadığı haqqında qeyd		İnsan Resursları / Səhifə 22	
ƏMTT	G4-LA6	Regionlar və cinsə görə istehsalat zədələri və zədələrin səviyyəsi, peşə xəstəliklərinin səviyyəsi, itirilmiş iş günlərinin əmsalı və iş yerində olmama əmsalı, eləcə də işlə bağlı ölüm hadisələrin ümumi sayı		Əməyin Təhlükəsizliyi və Sağlamlıq / Səhifə 38-39	Bəli, səhifə 66-67
	G4-LA7	Zədələnmə və ya xəstəliklərin riski yüksək olan peşələrdə çalışan işçilər		Əməyin Təhlükəsizliyi və Sağlamlıq / Səhifə 36	
	G4-LA8	Həmkarlar ittifaqları ilə rəsmi razılaşmalarda sağlamlıq və təhlükəsizlik məsələlərinin əks olunması		Əməyin Təhlükəsizliyi və Sağlamlıq / Səhifə 36	
Təlim və tədris	G4-LA10	İşçilərin məşğulluq qabiliyyətini dəstəkləyən və peşənin yekunlaşdırılmasında yardımçı olan biliyin idarə edilməsi və ömür boyu səriştənin inkişafı üçün yaradılmış təhsil proqramları		İnsan Resursları / Səhifə 22	
Müxtəliflik və bərabər imkanlar	G4-LA12	Cinsi və yaş qrupları, azlıqların nümayəndələri, eləcə də müxtəlifliyin digər göstəricilərini göstərməklə təşkilatın rəhbər orqanlarının və işçi heyətinin tərkibi		İnsan Resursları / Səhifə 26-31	
İş təcrübələri istiqamətində təchizatçıların qiymətləndirilməsi	G4-LA15	Təchizat zəncirində iş təcrübələri üçün mənfi təsirlər	Hesabat dövrü ərzində bu cür hadisələr qeydə alınmamışdır.		

Əmək təcrübələri üzrə şikayət mexanizmləri	G4-LA16	Rəsmi şikayət mexanizmləri vasitəsi ilə əmək təcrübələri ilə bağlı qeydə alınmış, nəzərdən keçirilmiş və həll olunmuş şikayətlərin ümumi sayı	Hesabat dövründə əmək təcrübələri ilə bağlı şikayətlər qeydə alınmamışdır.
Sosial Fəaliyyət / İnsan Hüquqları			
Ayrı-seçkiliyin qarşısının alınması	G4-HR3	Ayrı-seçkilik hadisələrinin ümumi sayı və onların qarşısını almaq üçün görülmüş tədbirlər	Hesabat dövründə ayrı-seçkilik hadisələri qeydə alınmamışdır.
Yerli icmaların hüquqları	G4-HR8	İnsan hüquqlarının, o cümlədən yerli əhəlinin hüquqlarının pozulması hallarının ümumi sayı və bu halların qarşısını almaq üçün görülmüş tədbirlər	Hesabat dövrü ərzində insan hüquqlarının pozuntusu hadisələri qeydə alınmamışdır.
	OG9	Fəaliyyət sahələrində mövcud olan və ya fəaliyyətin təsirlərinə məruz qalan yerli icmalar; yerli icmalar ilə əlaqələrin qurulması üzrə xüsusi strategiya	SOCAR-ın bu istiqamətdə fəaliyyəti mövcud deyil.
İnsan hüquqlarının qiymətləndirilməsi	G4-HR9	İnsan haqqlarının pozulması halları	Hesabat dövrü ərzində bu cür hallar qeydə alınmamışdır.
İnsan hüquqları istiqamətində təchizatçıların qiymətləndirilməsi	G4-HR11	İnsan haqqları istiqamətində monitorinqlərdən keçmiş təchizatçıların ümumi sayı və faiz miqdarı	Şirkətin bu istiqamədə fəaliyyəti yoxdur.
İnsan hüquqları üzrə şikayət mexanizmləri	G4-HR12	Rəsmi şikayət mexanizmləri vasitəsi ilə insan hüquqları ilə bağlı təsirlər haqqında qeydə alınmış, nəzərdən keçirilmiş və həll olunmuş şikayətlərin ümumi sayı	Korporativ İdarəetmə / Səhifə 18
Sosial Fəaliyyət / Cəmiyyət			
Yerli icmalar	G4-SO2	Yerli icmalara mövcud olan və ya dəyə biləcək əhəmiyyətli mənfi təsirləri daşıyan əməliyyatlar	Şirkətin bütün fəaliyyət sahələri nəticəsində yaranan ekoloji təsirlər (emissiyalar, tullantılar) Hesabatın Ekoloji Fəaliyyət bölməsində açıqlanmışdır
	OG10	Yerli icmalar / spesifik yerli əhali qrupları ilə baş vermiş münəqişələrin sayı və təsviri	Hesabat dövrü ərzində bu cür münəqişələr baş verməmişdir.
	OG11	Hazırda istismarı dayandırılmış və dayandırılmaq üzrə olan ərazilərin sayı	Fəaliyyəti dayandırılmış, əsasən Sovet İttifaqı dönmindən miras qalmış fəaliyyət sahələri mövcuddur. Bu haqda daha ətraflı məlumat növbəti hesabatda açıqlanacaq.
Korrupsiya ilə mübarizə	G4-SO4	Korrupsiyaya qarşı siyasətlər və təşkilatın prosedurları üzrə keçirilmiş təlimlər	SOCAR-ın yeni işə qəbul olunan bütün işçiləri Korrupsiya fəaliyyətinə qarşı mübarizə standartlarına dair rəsmi və mütəmadi qaydada məlumatlandırılır.
	G4-SO5	Qeydə alınmış korrupsiya halları və bu halların qarşısını almaq üçün həyata keçirilmiş tədbirlər	Korrupsiya hallarının qarşısını almaq üçün SOCAR-da bir sıra qabaqlayıcı tədbirlər görülür.

Anti-rəqabət davranışı	G4-S07	Anti-rəqabət davranış hallarının ümumi sayı	Hesabat dövrü ərzində bu cür hallar qeydə alınmamışdır.	
Uyğunluq	G4-S08	Qanunvericiliyə riayət olunmadığı üçün ödənilən cərimə və vergilər		Ekoloji Fəaliyyət / Səhifə 41
Məcburi köçürülmə	OG12	Baş verən məcburi köçürülmə halları, köçürülən şəxslərin sayı və onların həyat şəraitinin necə təsirlənməsi	Hesabat dövrü ərzində bu cür hallar qeydə alınmamışdır.	
Təhlükəsizlik	OG13	Hər bir biznes fəaliyyəti üçün təhlükəsizlik tədbirlərinin sayı		Əməyin Təhlükəsizliyi və Sağlamlıq / Səhifə 36, 40
Cəmiyyətə təsirlər üzrə şikayət mexanizmləri	G4-S011	Rəsmi şikayət mexanizmləri vasitəsi ilə cəmiyyətə təsirlər ilə bağlı qeydə alınmış, nəzərdən keçirilmiş və həll olunmuş şikayətlərin ümumi sayı		Korporativ İdarəetmə / Səhifə 18
Sosial Fəaliyyət / Məhsula görə məsuliyyət				
Müştərinin sağlamlığı və təhlükəsizliyi	G4-PR2	Məhsul və xidmətlərin yaşam dövrü ərzində sağlamlığa və təhlükəsizliyə təsir ilə bağlı normativ tələblər və könüllü qaydalar ilə uyğunsuzluq hallarının ümumi sayı, nəticələrin növünə görə	Hesabat dövrü ərzində bu cür hallar qeydə alınmamışdır.	
Məhsulların və xidmətlərin etikətləndirilməsi	G4-PR4	Məhsul və xidmətlərin xüsusiyyəti haqqında məlumat və nişan qoymaya aid normativ tələblərə və könüllü qaydalarına uyğunsuzluq hallarının ümumi sayı	Hesabat dövrü ərzində bu cür hallar qeydə alınmamışdır.	
	G4-PR5	Müştəri məmnuniyyətinin ölçülməsi və nəticələri	Hesabat dövrü ərzində bu istiqamətdə fəaliyyət olmamışdır.	
Marketing	G4-PR6	Qadağan və ya mübahisəli məhsulların satışı	Hesabat dövrü ərzində bu cür hallar qeydə alınmamışdır.	
	G4-PR7	Marketing kommunikasiyaları sahəsində qanunvericilik, standartlara və könüllü qaydalarına uyğunsuzluq hallarının ümumi sayı, o cümlədən reklam, məhsulun irəlilməsi və sponsorluq, nəticələrin növləri üzrə bölgədə	Hesabat dövrü ərzində bu cür hallar qeydə alınmamışdır.	
Müştəri gizliliyinin qorunması	G4-PR8	Müştəri gizliliyinin pozulması və müştərilər haqqında məlumatların itirilməsinə aid əsaslandırılmış şikayətlərin ümumi sayı	Hesabat dövrü ərzində bu cür hallar qeydə alınmamışdır.	
Uyğunluq	G4-PR9	Şirkətin istehsal etdiyi məhsullar ilə bağlı qanunvericiliyə zidd hallar üçün ödənilmiş cərimələrin miqdarı	Hesabat dövrü ərzində bu cür hallar qeydə alınmamışdır.	

Əsas maliyyə göstəriciləri, min manat

SOCAR (Azərbaycan)			
	2015	2014	2013
<i>Cəmi cari aktivlər</i>	5 995 618	3 656 838	3 847 009
<i>Cəmi uzunmüddətli aktivlər</i>	15 015 617	12 802 737	11 906 971
CƏMİ AKTİVLƏR	21 011 235	16 459 575	15 753 980
<i>Cəmi kapital</i>	-10 337 788	-10 357 208	-9 051 983
<i>Cəmi cari passivlər</i>	-4 018 250	-2 917 182	-3 999 740
<i>Cəmi uzunmüddətli passivlər</i>	-6 655 197	-3 185 185	-2 702 257
CƏMİ PASSİVLƏR VƏ KAPİTAL	-21 011 235	-16 459 575	-15 753 980
SOCAR Enerji Türkiyə			
	2015	2014	2013
<i>Cəmi cari aktivlər</i>	2 138 117	696 151	647 289
<i>Cəmi uzunmüddətli aktivlər</i>	5 302 998	2 097 250	1 775 186
CƏMİ AKTİVLƏR	7 441 115	2 793 401	2 422 475
<i>Cəmi kapital</i>	(3 746 829)	-1 159 421	-965 948
<i>Cəmi cari passivlər</i>	(984 681)	-618 989	-565 487
<i>Cəmi uzunmüddətli passivlər</i>	(2 709 605)	-1 014 991	-891 040
CƏMİ PASSİVLƏR VƏ KAPİTAL	-7 441 115	-2 793 401	-2 422 475
SOCAR Enerji Gürcüstan			
	2015	2014	2013
<i>Cəmi cari aktivlər</i>	161 946	66 735	97 632
<i>Cəmi uzunmüddətli aktivlər</i>	415 427	247 669	223 139
CƏMİ AKTİVLƏR	577 373	314 404	320 771
<i>Cəmi kapital</i>	99 592	15 017	13 315
<i>Cəmi cari passivlər</i>	(409 730)	-216 769	-211 331
<i>Cəmi uzunmüddətli passivlər</i>	(267 235)	-112 652	-122 755
CƏMİ PASSİVLƏR VƏ KAPİTAL	-577 373	-314 404	-320 771
SOCAR Enerji Ukrayna			
	2015	2014	2013
<i>Cəmi cari aktivlər</i>	61 081	47 395	72 631
<i>Cəmi uzunmüddətli aktivlər</i>	135 019	88 673	124 850
CƏMİ AKTİVLƏR	196 100	136 068	197 481
<i>Cəmi kapital</i>	(103 818)	28 337	-17 388
<i>Cəmi cari passivlər</i>	(86 466)	-90 166	-28 911
<i>Cəmi uzunmüddətli passivlər</i>	(5 816)	-74 239	-151 182
CƏMİ PASSİVLƏR VƏ KAPİTAL	-196 100	-136 068	-197 481
SOCAR Enerji İsviçrə			
	2015	2014	2013
<i>Cəmi cari aktivlər</i>	265 785	133 048	179 131
<i>Cəmi uzunmüddətli aktivlər</i>	529 854	278 115	407 534
CƏMİ AKTİVLƏR	795 639	411 163	586 665
<i>Cəmi kapital</i>	(395 599)	-206 556	-258 674
<i>Cəmi cari passivlər</i>	(124 214)	-85 499	-208 225
<i>Cəmi uzunmüddətli passivlər</i>	(275 826)	-119 108	-119 766
CƏMİ PASSİVLƏR VƏ KAPİTAL	-795 639	-411 163	-586 665

Termin və ixtisarlər

AÇG	“Azəri-Çıraq-Günəşli” yatağı
MQKS	Magistral Qaz Kəmərləri Sahəsi
NEZ	Neft emalı zavodu
NQÇİ	Neft və qaz çıxarma idarəsi
QİS	Qaz İstismar Sahəsi
TANAP	Trans- Anadolu qaz kəməri
TAP	Trans- Adriatik qaz kəməri
DDÖ	Dərin dəniz özülü
SDÖ	Stasionar dəniz özülü
ROC	Retail Operating Company Schweiz GmbH
SES	SOCAR Energy Switzerland GmbH

Ernst & Young Holdings (CIS) B.V.
Port Baku Towers Business Centre
South Tower, 9th floor
153, Neftçilər Ave.
Baku, AZ1010, Azərbaycan
Tel: +994 (12) 490 7020
Fax: +994 (12) 490 7017
www.ey.com/az

Ernst & Young Holdings (StAyEs) B.V.
Port Baku Towers Biznes Mərkəzi
Cənub Qülləsi, 9-cu mərtəbə
Neftçilər prospekti, 153
Baku, AZ1010, Azərbaycan
Tel: +994 (12) 490 7020
Faks: +994 (12) 490 7017

2015-ci il Davamlı İnkişaf haqqında Hesabat üzrə Müstəqil Əminlik Bəyannaməsi

SOCAR-ın rəhbərliyi və maraqlı tərəflərinə

Mövzunun müəyyən edilməsi və təsviri

SOCAR-ın (bundan sonra "Şirkət") razılığı ilə biz Şirkətin 2015-ci il üzrə Davamlı İnkişaf haqqında Hesabatında (bundan sonra "Hesabat") açıqlanmış təqribi məlumatlar istisna olmaqla, Şirkətin fəaliyyəti üzrə keyfiyyət və kəmiyyət məlumatları üzrə məhdud səviyyəli əminlik bəyannaməsini təqdim etdik.

Meyarların müəyyən edilməsi

Layihəmizin meyarları Hesabatlılıq üzrə Qlobal Təşəbbüsün (GRI) davamlı inkişaf sahəsində hesabatların hazırlanması prinsipləri (bundan sonra "GRI prinsipləri"), o cümlədən Davamlı İnkişaf Sahəsində hesabatlar üzrə Təlimatın 4-cü versiyası (bundan sonra GRI G4 Təlimatları) və Hesabatın 3-cü səhifəsində "Hesabat haqqında" bölməsində göstərilmiş Şirkətin davamlı inkişaf haqqında hesabatların hazırlanması prinsipləri olmuşdur. Əminlik layihəmizin məqsədini nəzərə alaraq, bu meyarları müvafiq hesab edirik.

Rəhbərliyin məsuliyyəti

Şirkətin rəhbərliyi Hesabatın və Hesabatda olan məlumatın GRI Prinsiplərinə və Şirkətin davamlı inkişaf sahəsində hesabatların hazırlanması prinsiplərinə uyğun olaraq tərtib edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Bu məsuliyyətə əhəmiyyətli təhrifləri olmayan davamlı inkişaf haqqında hesabatın hazırlanmasına uyğun olaraq daxili nəzarət sisteminin layihələndirilməsi, tətbiqi və saxlanması, müvafiq hesabat prinsiplərinin seçilməsi və tətbiqi, mövcud vəziyyətdə düzgün və uyğun qiymətləndirmə üsullarının və proqnozların istifadəsi daxildir.

Bizim məsuliyyətimiz

Bizim məsuliyyətimiz aşağıdakılara dair müstəqil rəy ifadə etməkdir:

- Hesabatdakı məlumat 31 dekabr 2015-ci il tarixlərində başa çatan dövr üzrə Şirkətin davamlı inkişaf sahəsində qaydaları, fəaliyyətləri, tədbirləri və iş nəticələrini bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından etibarlı şəkildə və kifayət dərəcədə təqdim edir.
- Hesabat GRI G4 Təlimatlarının "Əsas" Tətbiquetmə səviyyəsinin prinsipləri və tələblərinə uyğundur.

Yerinə yetirilmiş işin xülasəsi

Layihəmiz Əminlik Layihələri üzrə Beynəlxalq Standartlar (ISAE) 3000, *Audit olmayan Əminlik Layihələri və ya Beynəlxalq Mühəsiblər Federasiyası tərəfindən buraxılmış İlk Maliyyə Məlumatlarının Təhlillərinə* uyğun olaraq yerinə yetirilmiş və müvafiq olaraq aşağıdakı prosedurları daxil edir:

- Şirkətin davamlı inkişaf sahəsində qaydaları, fəaliyyəti, iş nəticələri və müvafiq hesabatların hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyan rəhbərliyinin nümayəndələri ilə müsahibələr,
- Şirkətin davamlı inkişaf sahəsində qaydaları, fəaliyyəti, iş nəticələri və müvafiq hesablara aid olan əsas sənədlərin təhlili,
- Hesabatın Şirkətin fəaliyyət istiqamətinə oxşar beynəlxalq miqyasda seçilmiş şirkətlərin hesabatları ilə müqayisə edilməsi,
- Şirkətin 2015-ci il üzrə davamlı inkişaf sahəsində qaydaları, fəaliyyəti, tədbirləri və iş nəticələrinə dair seçilmiş daxili və xarici nəşrlərin təhlili,
- Yuxarıda təsvir olunmuş prosedurlar əsasında əhəmiyyətli problemlərin müəyyən edilməsi və onların Hesabatda əks etdirilməsinin təhlili,
- Məlumatların düzgün toplanılması, hazırlanması, müqayisə edilməsi və əks etdirilməsini qiymətləndirmək məqsədilə insan resursları, ətraf mühit və sosial investisiyalara dair əsas göstəricilər üzrə məlumat nümunələrinin, eləcə də məlumat toplama proseslərinin təhlili,
- Şirkətin Hesabatda göstərilmiş davamlı inkişaf sahəsində qaydaları, fəaliyyəti, tədbirləri və iş nəticələrinə dair məlumatları təsdiq etmək və bununla əlaqədar audit dəlilləri toplamaq məqsədi ilə Şirkətin "Kompleks Qazma İşləri Trest", "Heydər Əliyev adına Neft Emalı Zavodu" və Ekologiya İdaresinə səfərlər,
- Hesabata mərkəzi ofis səviyyəsində daxil edilmiş keyfiyyət və kəmiyyət məlumatlarını əsaslandıran dəlillərin nümunə əsasında toplanması,
- Davamlı inkişaf sahəsində Hesabat və onun hazırlanma prosesinin Şirkətin istifadə etdiyi prinsiplərə uyğunluğun qiymətləndirilməsi və
- Hesabatda məlumatların açıqlanmasının GRI G4 Təlimatlarının "Əsas" Tətbiquetmə səviyyəsinə uyğunluğunun qiymətləndirilməsi.

Hesab edirik ki, prosedurlarımız məhdud əminlik bəyannaməsini təqdim etmək üçün əsas yaradır. Sübutların toplanması prosedurları əsaslı əminlik layihələri ilə müqayisədə daha məhduddur və buna görə də əsaslı əminlik layihələrindən fərqli olaraq daha az əminlik əldə olunur.

Nəticələr

Hazırkı hesabatda təsvir olunan işimizə əsasən, Hesabatdakı məlumatların bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından 31 dekabr 2015-ci il tarixində başa çatan dövr üzrə GRI Prinsipləri və Şirkətin davamlı inkişaf sahəsində hesabatların hazırlanması prinsiplərinə uyğun olaraq Şirkətin davamlı inkişaf sahəsində qaydalarını, fəaliyyətini, tədbirlərini və iş nəticələrini etibarlı şəkildə və kifayət dərəcədə əks etdirmədiyini hesab etməyə səbəb olan heç bir fakt qarşımıza çıxmamışdır.

Hesabatın GRI G4 Təlimatlarının "Əsas" Tətbiqetmə səviyyəsinin tələblərinə uyğun olmadığını hesab etməyə səbəb olan heç bir fakt qarşımıza çıxmamışdır.

Ernst & Young Holdings (CIS) B.V.

Bakı
15 iyul 2016-cı il